

Rikets styrelse

1

Förslag till statsbudget för 2008

Rikets styrelse

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	9
2	Lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen.....	11
3	Utgiftsområde 1 Rikets styrelse	13
3.1	Omfattning.....	13
3.2	Utgiftsutveckling	13
4	Politikområde Demokrati	15
4.1	Omfattning.....	15
4.2	Utgiftsutveckling	15
4.3	Mål	16
4.3.1	Regeringens överväganden	16
4.4	Resultatbedömning för politikområdet.....	16
4.4.1	Resultat	16
4.4.2	Analys och slutsatser	18
4.5	Resultat för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande.....	18
4.5.1	Resultat	18
4.5.2	Analys och slutsats.....	23
4.6	Resultat för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning	23
4.6.1	Resultat	23
4.7	Revisionens iakttagelser.....	26
4.8	Politikens inriktning	26
4.9	Budgetförslag	30
4.9.1	46:1 Allmänna val och demokrati.....	30
4.9.2	46:2 Justitiekanslern.....	31
4.9.3	46:3 Datainspektionen	32
4.9.4	46:4 Svensk författningssamling	32
4.9.5	46:5 Valmyndigheten	32
5	Politikområde Mediepolitik	35
5.1	Omfattning.....	35
5.2	Budgetförslag	35
5.2.1	27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	35

5.2.2	27:2 Presstöd.....	36
5.2.3	27:3 Stöd till radio- och kassettidningar	36
5.2.4	27:4 Radio- och TV-verket	37
5.2.5	27:5 Granskningsnämnden för radio och TV	38
6	Politikområde Regional samhällsorganisation	41
6.1	Omfattning	41
6.2	Utgiftsutveckling.....	42
6.3	Mål.....	43
6.4	Resultatredovisning.....	43
6.4.1	Indikatorer	43
6.4.2	Resultat.....	43
6.4.3	Analys och slutsatser.....	49
6.5	Revisionens iakttagelser	50
6.6	Politikens inriktning.....	51
6.7	Budgetförslag.....	52
6.7.1	32:1 Länsstyrelserna m.m.....	52
7	Politikområde Samepolitik	57
7.1	Budgetförslag.....	57
7.1.1	45:1 Sametinget.....	57
8	Politikområde Minoritetspolitik	59
8.1	Omfattning	59
8.2	Utgiftsutveckling.....	59
8.3	Mål.....	60
8.4	Resultatredovisning.....	60
8.4.1	Resultat.....	60
8.5	Revisionens iakttagelser	62
8.6	Politikens inriktning.....	62
8.7	Budgetförslag.....	64
8.7.1	47:1 Åtgärder för nationella minoriteter.....	64
9	Anslag som inte ingår i något politikområde	65
9.1	Omfattning	65
9.2	Utgiftsutveckling.....	66
9.3	Riksdagen och dess ombudsmän	66
9.3.1	Omfattning	66
9.3.2	Mål.....	66
9.3.3	Resultatbedömning.....	67
9.3.4	Revisionens iakttagelser	69
9.3.5	90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.....	69
9.3.6	90:3 Riksdagens förvaltningsanslag.....	70
9.3.7	90:4 Riksdagens ombudsmän (JO).....	74
9.4	Övriga anslag.....	76
9.4.1	90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	76
9.4.2	90:5 Regeringskansliet m.m.	78
9.4.3	Mål.....	78
9.4.4	90:6 Stöd till politiska partier.....	84
9.4.5	90:7 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU – information	85

Bilaga 1 Förteckning över Sveriges utrikesrepresentation samt
ackrediteringar för de Stockholmsbaserade ambassadörerna

Tabellförteckning

Anslagsbelopp	10
3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet	13
3.2 Härledning av ramnivån 2008–2010. Utgiftsområde 1 Riket styrelse	14
4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	15
4.2 Anslagsutveckling	30
4.3 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:1 Allmänna val och demokrati	30
4.4 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	31
4.5 Anslagsutveckling	31
4.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:2 Justitiekanslern	31
4.7 Anslagsutveckling	32
4.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:5 Datainspektionen	32
4.9 Anslagsutveckling	32
4.10 Anslagsutveckling	32
4.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:5 Valmyndigheten	33
5.1 Anslagsutveckling	35
5.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	35
5.3 Anslagsutveckling	36
5.4 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:2 Presstöd	36
5.5 Anslagsutveckling	36
5.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:3 Stöd till radio- och kassettidningar	37
5.7 Anslagsutveckling	37
5.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:4 Radio- och TV-verket	37
5.9 Offentligrättslig verksamhet – Koncessionsavgift på televisionens område (fast+rörlig)	37
5.10 Offentligrättslig verksamhet – Lokalradioavgift	38
5.11 Offentligrättslig verksamhet – Särskild avgift (bötesmedel)	38
5.12 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis	38
5.13 Anslagsutveckling	38
5.14 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV	39
6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	42
6.2 Sektorövergripande arbete m.m. som andel av totala kostnader 2005 och 2006	44
6.3 Ärendehandläggning som andel av totala kostnader 2005 och 2006	45
6.4 Tillsyn som andel av totala kostnader 2005 och 2006	46
6.5 Antal årsarbetskrafter per verksamhet	47
6.6 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse	47
6.7 Anslagsutveckling	52
6.8 Offentligrättslig verksamhet	53

6.9 Uppdragsverksamhet.....	53
6.10 Inkomsttitlar 2006.....	53
6.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 32:1 Länsstyrelserna m.m.	55
6.12 Detaljerad härledningstabell.....	55
7.1 Anslagsutveckling.....	57
7.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 45:1 Sametinget	58
8.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet	59
8.2 Anslagsutveckling.....	64
8.3 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 47:1 Åtgärder för nationella minoriteter	64
9.1 Utgiftsutveckling för anslag som inte ingår i något politikområde.....	66
9.2 Ärendevolyt i kammaren	67
9.3 Verksamhetsgren.....	69
9.4 Anslagsutveckling.....	69
9.5 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.....	70
9.6 Anslagsutveckling.....	70
9.7 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:3 Riksdagens förvaltningsanslag.....	72
9.8 Investeringsplan.....	73
9.9 Anslagsutveckling.....	74
9.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO).....	76
9.11 Anslagsutveckling.....	76
9.12 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	78
9.13 Anslagsutveckling.....	78
9.14 Offentligrättslig verksamhet.....	78
9.15 Uppdragsverksamhet.....	79
9.16 Viss resultatinformation i Regeringskansliet	80
9.17 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:5 Regeringskansliet m.m.....	84
9.18 Anslagsutveckling.....	84
9.19 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	84
9.20 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:6 Stöd till politiska partier	85
9.21 Anslagsutveckling.....	85
9.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:7 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	85
9.23 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden	86

Diagramförteckning

6.1 Anslagssparandets utveckling 2000-2006	49
--	----

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner det mål för politikområde Demokrati som regeringen föreslår och upphäver nuvarande mål för politikområdet (avsnitt 4.3.1),
2. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under 2009, högst 5 000 000 kronor under 2010 och högst 5 000 000 kronor under 2011 (avsnitt 4.9.1),
3. bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 170 200 000 kronor under 2009 (avsnitt 9.4.4),
4. för 2008 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, när det gäller anslag som står till regeringens disposition, enligt följande uppställning:

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen

1. antar riksdagsstyrelsens förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen (avsnitt 2.1),
2. godkänner förslaget till investeringsplan för riksdagsförvaltningen för perioden 2008–2010 (avsnitt 9.3.6),
3. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2008 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp av 150 000 000 kronor (avsnitt 9.3.6),
4. bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2008 besluta om lån i Riksgäldskontoret för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp av 150 000 000 kronor (avsnitt 9.3.6),
5. beslutar att för ramanslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ska för 2008 finnas en anslagskredit på högst 5 procent av anvisat anslag (avsnitt 9.3.5),
6. för 2008 anvisar anslagen under utgiftsområde 1 *Rikets styrelse*, när det gäller anslag som är avsedda för riksdagen eller dess myndigheter, enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp*Tusental kronor*

Anslag		Anslagstyp	
27:1	Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden	Ramanslag	6 460
27:2	Presstöd	Ramanslag	567 119
27:3	Stöd till radio- och kassettidningar	Ramanslag	125 456
27:4	Radio- och TV-verket	Ramanslag	14 485
27:5	Granskningsnämnden för radio och TV	Ramanslag	11 075
32:1	Länsstyrelserna m.m.	Ramanslag	2 372 268
45:1	Sametinget	Ramanslag	32 104
46:1	Allmänna val och demokrati	Ramanslag	26 090
46:2	Justitiekanslern	Ramanslag	23 801
46:3	Datainspektionen	Ramanslag	32 154
46:4	Svensk författningssamling	Ramanslag	845
46:5	Valmyndigheten	Ramanslag	14 160
47:1	Åtgärder för nationella minoriteter	Ramanslag	14 437
90:1	Kungliga hov- och slottsstaten	Ramanslag	109 530
90:2	Riksdagens ledamöter och partier m.m. ¹	Ramanslag	777 140
90:3	Riksdagens förvaltningsanslag ¹	Ramanslag	629 954
90:4	Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen ¹	Ramanslag	63 387
90:5	Regeringskansliet m.m.	Ramanslag	5 933 144
90:6	Stöd till politiska partier	Ramanslag	170 200
90:7	Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	Ramanslag	13 207
Summa			10 937 016

¹ Anslag avsedda för riksdagen eller dess myndigheter

2 Lagförslag

Riksdagsstyrelsen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen

Härigenom föreskrivs att 10 § lagen (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse¹

Föreslagen lydelse

10 §

Stödet är avsett att bekosta handläggarghjälp åt riksdagens ledamöter. Stödet beräknas efter normen att det skall motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

Vid bestämmande av stödets storlek skall beloppet 47 400 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Vid bestämmande av stödets storlek skall beloppet 48 800 kronor per politisk sekreterare och månad ligga till grund för beräkningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2008.

¹ Senaste lydelse 2006:1439.

3 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

3.1 Omfattning

I utgiftsområde 1 Rikets styrelse ingår politikområdena Demokrati, Regional samhällsorganisation och delar av politikområdet Mediepolitik, som i övrigt ingår i utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I den del av Mediepolitiken som tillhör utgiftsområde 1 Rikets styrelse återfinns budgetförslagen för anslagen 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden*, 27:2 *Presstöd*, 27:3 *Stöd till radio- och kassetidningar*, 27:4 *Radio- och TV-verket* samt 27:5 *Granskningsnämnden för radio och TV*.

I utgiftsområdet ingår även del av politikområdet Samepolitik, som i övrigt ingår i utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar. Budgetförslaget för anslaget 45:1 *Sametinget* återfinns inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse. Därutöver ingår politikområdet Minoritetspolitik.

Vidare ingår i utgiftsområde 1 anslagen 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*, 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*, 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag*, 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)*, 90:5 *Regeringskansliet m.m.*, 90:6 *Stöd till politiska partier* samt 90:7 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information*.

3.2 Utgiftsutveckling

Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Anslag som inte ingår i något politikområde	7 157	7 483	7 369	7 697	8 587	8 016
Politikområde Demokrati	346	93	92	97	99	101
Politikområde Mediepolitik	674	722	680	725	724	724
Politikområde Minoritetspolitik	11	10	11	14	14	10
Politikområde Regional samhällsorganisation	2 427	2 401	2 398	2 372	2 504	2 568
Politikområde Samepolitik	21	28	28	32	43	34
Totalt för utgiftsområde 1	10 637	10 738	10 578	10 938	11 971	11 454

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

**Tabell 3.2 Härledning av ramnivån 2008–2010.
Utgiftsområde 1 Riket styrelse**

Miljoner kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	10 677	10 677	10 677
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning	114	340	602
Beslut	124	945	166
Överföring till/från andra utgiftsområden	37	23	24
Övrigt	-14	-14	-15
Ny ramnivå	10 938	11 971	11 454

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

4 Politikområde Demokrati

4.1 Omfattning

Politikområdet omfattar Valmyndighetens, Justitiekanslerns och Datainspektionens verksamheter. Vidare ingår betalning av statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och andra berörda aktörer för biträde i samband med allmänna val.

Därutöver inryms i politikområdet tilldelningen av Svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek samt en satsning på mångvetenskaplig demokratiforskning. Från och med 2007 ingår särskilda medel för uppföljning och utveckling av demokratipolitiken.

4.2 Utgiftsutveckling

Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 1</i>						
46:1 Allmänna val och demokrati	282,9	24,1	23,7	26,1	26,1	26,1
46:2 Justitiekanslern	20,8	22,6	22,6	23,8	24,4	25,0
46:3 Datainspektionen	28,6	31,9	31,6	32,2	32,9	33,8
46:4 Svensk författningssamling	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
46:5 Valmyndigheten	13,3	14,0	13,8	14,2	14,5	14,9
Totalt för utgiftsområde 1	346,2	93,5	92,4	97,1	98,7	100,5
Totalt för politikområde Demokrati	346,2	93,5	92,4	97,1	98,7	100,5

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

4.3 Mål

Målet för politikområdet föreslås ersättas med ett nytt mål (avsnitt 4.3.1)

Målen inom verksamhetsområdet Demokrati och deltagande upphör att gälla (avsnitt 4.5.1).

Målet för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning är att värna integriteten, yttrandefriheten samt rätts-säkerheten i den offentliga verksamheten.

4.3.1 Regeringens överväganden

Regeringens förslag: Målet för politikområdet Demokrati ska vara en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras.

Detta innebär att det nuvarande målet för politikområdet upphävs.

Skälen för regeringens förslag: I budgetpropositionen för 2007 (prop. 2006/07:1) lyftes delvis nya prioriteringar fram för politikområdet Demokrati. I propositionen anfördes bl.a. att demokrati förutsätter förverkligande av de mänskliga rättigheterna. Samtidigt förutsätter de mänskliga rättigheterna ett demokratiskt styrelseskick och stärks av en demokrati där människor har makt över den egna vardagen och möjligheter att påverka.

En levande demokrati där möjligheterna till inflytande förstärks innebär att makten ska utgå från människorna och att varje individ ska ha makt över de beslut som rör den egna vardagen. De beslut som fattas gemensamt måste respektera den enskildes mänskliga rättigheter. Förtroendet för de demokratiska institutionerna förutsätter att makten utövas på ett oväldigt sätt.

Det finns i dag ett stort antal medborgare som upplever ett utanförskap. Utanförskapet är ett hot mot demokratin, inte enbart för dem som är utanför, utan för alla. För att minska utanförskapet är det bl.a. viktigt att alla människor får en god utbildning, ett arbete och att de får möjlighet att påverka de politiska beslut som har betydelse för deras vardag.

I budgetpropositionen för 2007 lyftes egenmakt fram som ett centralt begrepp. Detta tydliggör det ömsesidiga beroendet mellan demokrati och mänskliga rättigheter.

För att nu åstadkomma en justering av politiken i enlighet med den inriktning som regeringen beskrivit i budgetpropositionen för 2007, bl.a. att stärka människors egenmakt och minska utanförskapet, måste målet för politikområdet Demokrati omdefinieras. Målet för politikområdet och målen inom verksamhetsområdet Demokrati och deltagande föreslås därför ersättas med ett nytt övergripande mål. Det nya övergripande målet för politikområdet Demokrati föreslås vara en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras. Detta omfattar kvinnors och flickors respektive mäns och pojkers förutsättningar till demokratiskt inflytande och för att bevaka sina mänskliga rättigheter. Inom verksamhetsområdet Demokrati och deltagande kommer särskilda insatser att göras för att utveckla indikatorer för att följa upp målet (avsnitt 4.8). De tidigare målen för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande (avsnitt 4.5.1) upphör att gälla.

4.4 Resultatbedömning för politikområdet

4.4.1 Resultat

Mål och indikatorer

I det följande görs en redovisning av utvecklingen i förhållande till 2006 års övergripande mål för politikområdet, dvs. att folkstyrelsen ska värnas och fördjupas, samt utifrån de mål som beslutades i propositionen Demokrati för det nya seklet (prop. 2001/02:80) respektive i skrivelsen En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (skr. 2005/06:95). Därefter följer en beskrivning av resultaten av regeringens insatser inom respektive verksamhetsområde.

Valdeltagandet i 2006 års allmänna val

Det första målet i propositionen Demokrati för det nya seklet (prop. 2001/02:80) har varit ett ökat valdeltagande i samtliga nationella val respektive i valet till Europaparlamentet. Målet har följts upp genom indikatorn valdeltagande.

Valdeltagandet i 2006 års val till riksdagen blev 82,0 procent. Detta är en uppgång med 1,9 procentenheter i jämförelse med 2002 års val. I valet till kommunfullmäktige blev valdeltagandet 79,4 procent och i valet till landstingsfullmäktige 78,8 procent. I 2002 års val var valdeltagandet 77,9 procent respektive 77,5 procent. Valdeltagandet ökade således i alla tre valen. Kvinnorna deltog i valen i något högre utsträckning än männen.

Valdeltagande bland förstagångsväljarna ökade från 70 procent i 2002 års riksdagsval till cirka 76 procent i 2006 års val. Ökningen i valdeltagande skedde bland både kvinnor och män. När det gäller utrikes födda gick valdeltagandet ner något bland männen, dock inte bland kvinnorna. När det gäller valdeltagandet bland personer med hög inkomst deltog dessa i betydligt högre utsträckning än personer med låg inkomst, cirka 20 procentenheter högre. Här var skillnaderna mellan könen små.

I valet till kommunfullmäktige ökade valdeltagandet bland utländska medborgare från cirka 35 procent till 37 procent. Här ökade valdeltagandet bland männen från 31 procent 2002 till 35 procent 2006. Bland kvinnorna låg nivån kvar på 39 procent.

Förtroendevalda

Det andra målet i demokratipropositionen har varit att fler människor ska inneha någon form av politiskt förtroendeuppdrag på kommunal nivå och att antalet personer som någon gång i livet har innehaft ett sådant förtroendeuppdrag ska öka. Målet har följts upp genom indikatorerna antal förtroendevalda och uppdrag, social representativitet respektive avhopp i kommuner och landsting.

En totalundersökning om den nya mandatperiodens förtroendevalda i kommuner och landsting beräknas finnas tillgänglig hösten 2007.

Under den föregående mandatperioden valde ett antal ledamöter att hoppa av sina förtroendeuppdrag i förtid. I kommunerna avgick totalt 15,7 procent av ledamöterna i fullmäktige. För landstingen var motsvarande siffra 10,9 procent samt för riksdagen 6,4 procent. Andelen som lämnar sina förtroendeuppdrag i kommunfullmäktige i åldern 18–25 år var betydligt högre än andelen äldre som hoppar

av sina uppdrag. Det är inte möjligt att göra jämförelser över tid eftersom det inte finns uppgifter samlade från tidigare mandatperioder.

Deltagande mellan valen

Det tredje målet i demokratipropositionen har varit att möjligheterna att delta i och påverka den politiska processen ska bli bättre och att andelen som deltar ska öka. Regeringskansliet har löpande arbetat med att utveckla uppföljningen av detta mål liksom av uppföljningen av det fjärde målet i demokratipropositionen om mer jämlika möjligheter för deltagande. Regeringen har bl.a. avsatt resurser till Statistiska centralbyrån (SCB) för att utveckla en demokrati-databas som avses uppdateras under 2008 när det gäller former för inflytande på lokal nivå. Den senaste uppdateringen gjordes 2003. Därutöver används indikatorerna partipolitisk aktivitet, kontakter med förtroendevalda eller tjänstemän, skriver insändare eller artiklar, undertecknar uppdrag, deltar i demonstrationer eller deltar i politiska diskussioner som SCB kontinuerligt publicerar. De senaste uppgifterna inhämtades 2001. En uppdatering avses ske 2008.

Mänskliga rättigheter

Det långsiktiga målet för arbetet med mänskliga rättigheter nationellt är att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige (skr. 2005/06:95). Detta innebär att de mänskliga rättigheterna, såsom de uttrycks genom Sveriges internationella åtaganden, inte får kränkas. Som viktiga metoder i arbetet för detta mål har regeringen lyft fram ökad kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna samt förbättrad samordning av arbetet för de mänskliga rättigheterna.

Frågan om kunskap och medvetenhet om de mänskliga rättigheterna är således central. Under 2006 inrättade regeringen Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige med uppdrag bl.a. att, med utgångspunkt i den nationella handlingsplanen, stödja statliga myndigheter, kommuner och landsting i deras arbete med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i verksamheten. På delegationens uppdrag har SIFO Research International genomfört en enkätundersökning i syfte att få en

bild av kunskapsnivån vad gäller mänskliga rättigheter bland kommuner, landsting och statliga myndigheter. Enkäten skickades till sammantaget 410 organisationer, varav 280 organisationer besvarade enkäten. Nästan två tredjedelar av organisationerna svarade att de har behov av fortbildning eller kompetensutveckling inom området mänskliga rättigheter. För en tredjedel av organisationerna fanns beslut om ett mer aktivt arbete med mänskliga rättigheter.

En annan del i arbetet för att höja kunskapen och medvetenheten om de mänskliga rättigheterna har under 2006 och 2007 varit delegationens verksamhet som samordnare av Europeiska året för lika möjligheter för alla och Europarådets kampanj Alla Olika Alla Lika, ett uppdrag som ska redovisas till regeringen senast den 31 mars 2008.

4.4.2 Analys och slutsatser

Samhällsförändringarna påverkar kontinuerligt de demokratiska processerna och institutionerna samt de mänskliga rättigheterna på flera sätt. Även andra aktörers insatser än statens påverkar utvecklingen. Det är därför svårt att skilja ut vilka resultat just de statliga insatserna har haft på demokratin. Men som framgår av redovisningarna på verksamhetsområdesnivå har de statliga insatserna inom politikområdet Demokrati bl.a. bidragit till att 2006 års val kunde genomföras med tillförlitlighet och effektivitet. En preliminär bedömning är att tillgängligheten vid valet, bl.a. i form av platser för förtidsröstning, också varit god. Indikationer finns också på att kunskapen om hur ett val går till och valets betydelse har ökat. Kunskapen om olika metoder för inflytande bedöms också ha ökat. Ytterligare utvärderingar av regeringens insatser, bl.a. när det gäller förändringar avseende förtidsröstning, slutförs under 2007 och 2008. Sammanfattningsvis bedömer regeringen att insatserna har bidragit till politikområdets mål.

4.5 Resultat för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande

4.5.1 Resultat

Målen för verksamhetsområdet

Målen för verksamhetsområdet Demokrati och deltagande var för 2006 följande. Röstberättigade kvinnors och mäns deltagande i de allmänna valen ska öka. Allmänna val och folkomröstningar ska genomföras med maximal tillförlitlighet och effektivitet. Kvinnors och flickors respektive mäns och pojkars deltagande i de politiska processerna mellan valen ska öka. Kvaliteten i de politiska processerna ska förbättras. Resultatet redovisas i det följande i förhållande till dessa mål. Såsom nämnts tidigare upphör dock dessa mål nu att gälla när ett nytt övergripande mål införs för politikområdet.

Valmyndighetens verksamhet

Valmyndighetens huvudsakliga arbete under 2006 inriktades på förberedelserna och genomförandet av de allmänna valen.

Förberedelsearbetet inför de allmänna valen

Förberedelsearbetet inför 2006 års allmänna val inleddes under 2005 och omfattade bl.a. utveckling av det s.k. valdatasystemet samt kontakter med länsstyrelserna, kommunerna och Posten AB. En viktig del i förberedelsearbetet var att följa upp kommunernas nya ansvar för den förtida röstningen.

Inför valet genomförde Valmyndigheten olika informationsinsatser till allmänheten och riktade insatser till olika målgrupper. Informationsinsatserna bestod bl.a. i utskick till alla hushåll med information om nyheter inför valet. Dessutom spred Valmyndigheten information genom bl.a. annonsering i TV, radio, webb och tidningar. Information om valet översattes till 21 språk, inklusive teckenspråk, och utformades även som lättläst och på medier för synskadade.

Under våren 2006 lanserade Valmyndigheten en ny webbplats för att bl.a. förbättra tillgängligheten. I samband med valet förstärkte myndigheten telefonservicen.

När det gäller uppföljning av informationsinsatserna utfördes på Valmyndighetens uppdrag en utvärdering i form av telefonintervjuer i två omgångar. Utvärderingen visar att i stort sett alla visste att det var val och de flesta visste också vilket datum. Röstkortet var den produkt som observerats av flest väljare och ansågs också ha högt informationsvärde. Även TV-informationen hade högt genomslag hos allmänheten. De allra flesta, 99 procent, ansåg sig också veta hur röstningen går till.

Valmyndigheten genomförde även en mindre undersökning av myndighetens interna information gentemot kommuner och länsstyrelser. Generellt sett var dessa myndigheter nöjda eller mycket nöjda med handledningar och annat informationsmaterial.

Genomförandet av röstningen

När det gäller genomförandet av röstningen kan konstateras att det redan under våren 2006 stod klart att antalet ställen för förtidsröstning skulle bli högre än 2002–2004. De flesta kommuner skötte all förtidsröstning i egen regi. Förtidsröstning anordnades på 3 424 ställen, varav 1 639 var på institutioner av olika slag, t.ex. sjukhus, äldreboenden och häkten. Övriga röstmottagningsställen fanns i bibliotek, kommunhus och liknande. På Valmyndighetens hemsida publicerades i början av juni 2006 en förteckning över de lokaler som kommunerna tänkte använda.

Antalet mottagna förtidsröster uppgick till 1 796 279, vilket motsvarade 31,8 procent av antalet avgivna röster. Det var en ökning i både antal och andel jämfört med valen 2002, där motsvarande siffror var 1 605 921 och 29,8 procent. Antalet inkomna förtidsröster publicerades med daglig uppdatering på Valmyndighetens webbplats.

I enlighet med förordningen om statsbidrag för kommunernas medverkan vid 2006 års val betalade Valmyndigheten ut 103 miljoner kr till kommunerna under april månad. Den genomsnittliga kostnaden per förtidsröst uppgick till cirka 57 kronor.

Enligt Valmyndigheten var de flesta kommuner nöjda med att överta ansvaret för all röstmottagning. Eftersom det var en ny uppgift för kommunerna var dock en svårighet att beräkna personal- och lokalbehov.

Den totala volymen av de förtidsröster som räknades av kommunerna på onsdagen efter valdagen ökade betydligt vid detta val; för alla tre valen uppgick ökningen till över 50 procent av det antal som räknades vid 2002 års val. En orsak var att antalet som röstade i röstningslokaler under lördagen och söndagen var fler än vid tidigare val och att dessa röster i större utsträckning än tidigare inte hann transporteras till rätt vallokal.

När det gäller röstberättigade i utlandet anordnades röstmottagning i 294 röstningslokaler under perioden den 24 augusti t.o.m. den 15 september. Valmyndigheten tog emot 23 537 förtidsröster från utlandet. Vid valen 2002 togs 19 045 röster emot och vid folkomröstningen 2003 inkom 21 816 röster. Valmyndigheten tog också emot totalt 24 432 brevröster. Motsvarande antal vid folkomröstningen 2003 var 29 451 brevröster och 18 318 brevröster vid valen 2002.

Inför 2006 års val tillkom nya bestämmelser om budröstning som innebar att kretsen av bud utökades, att röstmottagarna bättre kunde kontrollera budens behörighet och att vittnet på ytterkuvertet skulle ange sitt namn, personnummer och adress. Det blev även möjligt för kommunerna att förordna särskilda personer att vara bud.

Eftersom budet på ytterkuvertet numera ska ange dels uppgift om sin egen roll som bud, dels hur väljarens identitet kontrollerats har röstmottagarna upplevt högre säkerhet vid mottagningen av rösterna än vid tidigare val. Mottagningen har dock, på grund av att fler uppgifter skulle kontrolleras, tagit något längre tid.

Vid 2006 års val var väljare som inte var kända av röstmottagarna tvungna att visa legitimation eller på annat sätt styrka sin identitet. Röstmottagarna måste också dokumentera hur väljarens identitet kontrollerats. En stor fördel med de nya bestämmelserna är att samma regler nu gäller för all röstning. Såvitt Valmyndigheten hittills har kunnat utreda har den nya ordningen fungerat väl.

Sammantaget bedömer Valmyndigheten att förberedelserna och genomförandet av valen fungerat mycket bra för hela valadministrationen.

Övrigt

Vid Valmyndigheten pågår ett löpande arbete när det gäller att bl.a. följa den nationella och internationella utvecklingen av elektronisk röstning, hantera ansökningar om registreringar av politiska partier samt att utse nya ledamöter till riksdagen och företrädare för Europaparlamentet.

Analys och slutsatser avseende Valmyndigheten

Regeringens övergripande bedömning är att Valmyndigheten har uppnått de mål för verksamheten som ställdes upp för 2006. Myndighetens insatser med anledning av de allmänna valen har varit ändamålsenliga.

När det gäller Valmyndighetens förberedelsearbete inför valen anser regeringen att myndighetens generella informationsinsatser har fokuserat på väsentliga områden och att dessa har hållit en hög kvalitet. Resultaten av den uppföljning som myndigheten genomfört visar att insatserna har fått ett betydande genomslag. Även de riktade insatserna synes vara strategiskt riktiga och grundligt genomförda.

Genomförandet av röstningen synes ha fungerat utan problem, vilket är positivt och tyder på att Valmyndigheten och övriga inblandade myndigheter förberett sig väl.

2006 års demokratisering

Under 2006 påbörjades en demokratisering som löper under åren 2006 och 2007. Sammantaget avsattes cirka 21 miljoner kronor. Satsningen har avsett insatser för att stärka demokratin, vissa insatser för att främja de mänskliga rättigheterna samt vissa insatser för att stärka romernas inflytande i samhället. Syftet har bl.a. varit att främja ett högt valdeltagande.

Inom ramen för satsningen fick tolv kommuner med lågt valdeltagande i 2002 års val medel om sammanlagt 7,65 miljoner kronor för att genomföra valinformationsinsatser inför 2006 års val. Insatserna syftade till att öka kunskapen om det svenska demokratiska systemet i allmänhet och valfrågor i synnerhet. Insatserna har genomförts i samverkan med det lokala föreningslivet. Målet var att nå grupper som deltar i val i mindre utsträckning, t.ex.

personer med utländsk bakgrund. Över 250 föreningar i de tolv kommunerna har arbetat med olika metoder för valinformation. Stockholms universitet har i sin utvärdering, som presenteras i rapporten Från högtid till måltid, bl.a. konstaterat att aktiviteten i huvudsak har varit lyckad och att det har varit framgångsrikt att använda föreningslivet som arena för att skapa möten mellan politiker och väljare. Insatserna har generellt utformats efter och riktats till relevanta målgrupper. Vissa kommuner har gjort särskilda insatser för att nå kvinnor. Kommunerna framför kritik mot att medel för dylika insatser inför val kommer för nära inpå att valet ska genomföras.

Ungdomsstyrelsen fick 1,3 miljoner kronor för att genomföra, följa upp och utvärdera projektet Skolval 2006. Målet var att få fler unga människor att känna ett större engagemang och intresse för politik och samhällsfrågor. Skolvalet genomfördes i september 2006 med fler deltagande än vid skolvalet 2002. En slutgiltig utvärdering av aktiviteten ska ha inkommit senast den 31 december 2007.

Inom ramen för demokratiseringen genomfördes också sex rådslag runt om i landet samt ett chattrådslag för att diskutera hinder och möjligheter för inflytande med utgångspunkt i bl.a. redan existerande metoder för inflytande. Rådslagen genomfördes i samarbete med kommuner och föreningsliv. Det var en jämn fördelning mellan kvinnor och män i programmen. Rådslagen har dokumenterats i bl.a. tidningen Röster som i februari 2007 skickades ut till samtliga medverkande, cirka 200 personer, samt till alla kommuner. Aktiviteten kostade totalt cirka 1,45 miljoner kronor. Rådslagen har bidragit till en diskussion om hur den representativa demokratin kan kompletteras och förstärkas. En viktig erfarenhet är emellertid att dylika rådslag mer direkt bör kopplas till den ordinarie beslutsprocessen där syftet med rådslagen är tydligare (se också vidare under rubriken IT och demokrati).

Sammanlagt 3,85 miljoner kronor har använts för insatser för förstärkt medborgarinflytande bland kommunmedlemmar som upplever ett utanförskap. Aktiviteten genomförs under 2006 och 2007 inom ramen för de deltagande kommunernas långsiktiga ambition att integrera medborgarinflytande mellan valen som ett permanent inslag i kommunens beslutsprocesser.

Kommunerna har bl.a. skickat ut enkäter för att analysera vilka former för inflytande kommunmedlemmarna önskar, prövat medborgarpaneler, medborgarråd och brukarrevision. Vissa kommuner upplever svårigheter med att nå ut till de människor som i vanliga fall inte deltar i den politiska beslutsprocessen.

Under 2006 hanterade Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige 1,4 miljoner kronor för insatser relaterade till mänskliga rättigheter och politiskt deltagande. Vidare har medel använts för insatser för att stärka romers inflytande respektive för förberedande och genomförande av Europarådets Forum för den framtida demokratin. Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam) har också fått i uppdrag att bl.a. inhämta kunskap om tillgänglighet och bemötande av personer med funktionshinder i det politiska livet.

När det gäller Europarådets Forum för den framtida demokratin genomfördes en konferens den 13–15 juni 2007. Den samlade cirka 400 deltagare från Europarådets medlemsstater – företrädare för politiska partier, förtroendevalda på lokal, regional och nationell nivå, representanter för universitet och högskolor, enskilda organisationer m.fl. – med intresse av att fördjupa och stärka demokratin. Temat för Forumet har varit Power and empowerment – the interdependence of democracy and human rights. Forumet har givit ett internationellt perspektiv på hur man kan bidra till att öka människors egenmakt att påverka såväl sin vardag som samhället i stort och ökad kunskap om hur olika metoder fungerar för att minska utanförskap och öka delaktigheten. Genom det internationella erfarenhetsutbytet har Sverige fått del av internationell kunskap och idéutveckling som kan tillföras den framtida demokratipolitiken.

Medel till riksdagspartierna för information inför 2006 års allmänna val

Inför 2006 års allmänna val tilldelades riksdagspartierna 29,5 miljoner kronor för informationsinsatser. Uppsala universitet har fått i uppdrag att följa upp och utvärdera satsningen. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2007.

IT och demokrati

I december 2006 fick Örebro universitet i uppdrag att genomföra en fördjupad studie om hur användningen av IT i demokratiska processer kan stärkas och underlättas samt lämna konkreta förslag till åtgärder på området. Universitetet erhöll 400 000 kronor för uppdragets genomförande med medel från 2006 års demokratisatsning. Uppdraget redovisades i april 2007 genom rapporten Och Årets Person är...DU! – Deltagande, demokrati och Internet. I rapporten presenteras ett antal förslag till åtgärder, bl.a. att ett system bör skapas för att människor ska kunna hitta mer information om enskilda politiker och deras politik och att den aktive medborgaren i vardagen bör stödjas genom elektroniska paneler.

Två rådslag har också i december 2006 respektive i maj 2007 genomförts i Vara kommun med medel från 2006 års demokratisatsning. Vid det första rådslaget prövades en ny metod för att föra dialog med stöd av IT då cirka 220 ungdomar i årskurs 7–9 deltog. Vid det andra rådslaget diskuterades nya former för lokalt inflytande med stöd av IT samt ovan nämnda rapport från Örebro universitet. Representanter för sju kommuner och ett landsting deltog. Vara kommun ska senast den 31 oktober 2007 redovisa utfallet av rådslagen. Aktiviteterna avseende IT och demokrati kommer att utgöra underlag för framtida insatser inom området (se avsnitt 4.8).

Demokratiforskning

För att främja demokratiforskningen har Vetenskapsrådet sedan 2003 i uppdrag att bygga upp ett nätverk och en nationell plattform där doktorander och forskare från olika ämnen och lärosäten kan mötas. För ändamålet har fem miljoner kronor per år anvisats. År 2004 beviljades medel till fem forskningsprojekt i fem år framöver. Projekten berör bl.a. frågeställningar kring former för politisk representation, förändringsprocesser i svensk förvaltning och förklaringar till demokratisering och hur demokrati sprids. I maj 2007 gjorde Vetenskapsrådet en ny utlysning av mångvetenskapliga demokratiforskningsmedel för perioden 2007–2010. Vetenskapsrådet ska 2007 redovisa hur medlen inom ramen för det

mångvetenskapliga demokratiforskningsprogrammet använts för att stödja uppbyggnaden av ett nätverk och en nationell plattform för doktorander och forskare. Insatser för forskning om demokrati genomförs också inom politikområdet Forskningspolitik.

I december 2006 gavs ett uppdrag till Nutek att studera ett urval lokalsamhällen där det har bedrivits verksamhet inom den sociala ekonomin. Uppdraget har i maj 2007 redovisats i rapporten Social ekonomi, socialt kapital och lokal utveckling. En av rapportens slutsatser är att socialt kapital som främjar den lokala utvecklingen bara kan formas och omformas av de lokala aktörerna själva. Kommunen är en av de viktigaste av dessa aktörer och dess agerande på olika områden torde ofta vara av avgörande betydelse för skapandet av ett socialt kapital som långsiktigt främjar den lokala utvecklingen.

EU:s arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna

Sverige medverkar aktivt i EU:s gemensamma arbete kring deltagande och inflytande för medborgarna. I synnerhet gäller detta frågor om hur aktivt medborgarskap och delaktighet i EU:s beslutsprocesser ska främjas utifrån ett rättighetsperspektiv. EU-programmen Ett Europa för medborgarna och Grundläggande rättigheter och medborgarskap för åren 2007–2013 trädde i kraft under våren 2007. Båda programmen ska bl.a. bidra till att främja ett aktivt europeiskt medborgarskap. En politisk överenskommelse om EU:s byrå för de grundläggande rättigheterna nåddes i december 2006 och byrån påbörjade sitt arbete i mars 2007. Att främja ungdomars deltagande i samhällslivet är också ett mål för det ungdomspolitiska samarbetet inom EU.

Europarådet

Sverige deltar aktivt i ett flertal forum inom Europarådet för att stärka arbetet med demokrati och de mänskliga rättigheterna. Som ovan nämnts har Sverige i juni 2007 stått som värd för Europarådets årliga Forum för den framtida demokratin.

Mänskliga rättigheter

Den nationella handlingsplan för de mänskliga rättigheterna som beslutades av den tidigare regeringen i mars 2006 innehåller 135 åtgärder som syftar till att stärka de mänskliga rättigheterna i Sverige (skr. 2005/06:95). I enlighet med en av åtgärderna i handlingsplanen har regeringen tillsatt en interdepartemental arbetsgrupp för mänskliga rättigheter. Arbetsgruppens huvudsakliga uppdrag är att följa upp genomförandet av de olika insatser som anges i handlingsplanen. De flesta åtgärder som planerades för 2006 har genomförts i enlighet med planen. Några åtgärder har dock försenats och i ett fåtal fall har regeringen bedömt att aviserade åtgärder tills vidare inte ska genomföras.

En av åtgärderna i handlingsplanen var att inrätta Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige. Delegationens uppdrag är att under perioden 2006–2010 stödja det långsiktiga arbetet med att säkerställa full respekt för de mänskliga rättigheterna i Sverige med utgångspunkt i handlingsplanen. Delegationen har bl.a. fått i uppgift att samordna Europeiska året för lika möjligheter för alla och Europarådets kampanj Alla Olika Alla Lika. Delegationens arbete i dessa delar ska redovisas senast den 31 mars 2008.

Handlingsplanens fokus ligger på åtgärder avsedda att motverka diskriminering. Regeringen har givit samtliga länsstyrelser och nio andra myndigheter i uppdrag att ta fram antidiskrimineringsstrategier. Uppdraget ska redovisas i september 2007.

Regeringen har också i enlighet med handlingsplanen tillsatt en arbetsgrupp med uppgift att lämna förslag som innebär ett samlat grepp om frågor som rör lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning. Arbetsgruppen har även i uppgift att överväga hur förekomst och omfattning av diskriminering på grund av sexuell läggning ska kunna mätas och om möjligt lämna förslag till indikatorer inom olika områden i samhället. Arbetsgruppen ska redovisa sitt uppdrag i oktober.

Vidare har åtta länsstyrelser samt elva andra myndigheter fått i uppdrag att på olika sätt arbeta med frågor om mänskliga rättigheter i anknytning till verksamheten. Uppdragen ska redovisas i samband med årsredovisningen för 2007.

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter, www.manskligarattigheter.se, har utvecklats och anpassats ytterligare för att vara mer tillgänglig för människor med funktionshinder. Under 2007 har webbplatsen haft mellan 25 000 och 30 000 besökare per månad.

4.5.2 Analys och slutsats

Målet om ett ökat valdeltagande bland kvinnor och män nåddes 2006 i såväl riksdagsvalet som i valen till kommun- och landstingsfullmäktige. Bland personer med utländsk bakgrund ökade valdeltagandet på lokal nivå bland män med utländskt medborgarskap. Valdeltagandet bland kvinnorna var emellertid oförändrat, men fortsatt högre.

Delar av statens insatser inför valet har utvärderats och visat på ett i stort sett lyckat resultat. Valmyndighetens insatser bidrog till att 2006 års allmänna val kunde genomföras med tillförlitlighet och effektivitet. Eftersom antalet förtidsröster ökade är en preliminär bedömning också att förändringarna avseende den förtida röstningen varit positiva. En slutgiltig utvärdering av reformen kommer att lämnas till regeringen under hösten 2007. Vidare bedömer regeringen att såväl Valmyndighetens insatser som insatser inom 2006 års demokratisering har bidragit till att öka kunskapen om hur ett val går till och valets betydelse. Det är emellertid svårt att uttala sig om hur mycket t.ex. aktiviteten Valinformation bidrog till valresultatet i de kommuner som deltog. Utvärderingen visar dock att insatserna utformats efter riktats mot avsedda målgrupper, dvs. grupper som deltar i val i mindre utsträckning. När det gäller målet om att kvinnors och flickors respektive mäns och pojkars deltagande mellan valen ska öka håller statistik på att utvecklas varför det inte går att uttala sig om måluppfyllelsen i denna proposition. Insatser inom 2006 års demokratisering bedöms emellertid ha bidragit till att kunskapen om olika metoder för inflytande har ökat, både vad gäller styrkor och svagheter respektive vad som krävs för att långsiktigt främja ett ökat deltagande mellan valen. När det gäller de nationella mänskliga rättigheterna bedömer regeringen att kunskapen har ökat om de mänskliga rättigheterna och om Sveriges internationella åtaganden. Dessa

insatser bedöms också ha bidragit till diskussioner som kan påverka målet om bättre kvalitet i de politiska processerna. Ytterligare utvärderingar av insatserna inför 2006 års val inkommer till regeringen under 2007 och 2008.

När det gäller Vetenskapsrådets arbete för att stimulera mångvetenskaplig demokratiforskning är det för tidigt att dra några slutsatser. Syftet är att öka mångfalden i kunskapsuppbyggnaden om demokrati och därmed även kvaliteten i underlaget till det offentliga samtalet om demokrati. Vetenskapsrådet ska 2007 återrapportera om hur arbetet hittills har gått.

Sammantaget finner regeringen att flera av insatserna inom verksamhetsområdet Demokrati och deltagande har bidragit till att nå det övergripande målet för politikområdet, dvs. att värna och fördjupa folkstyrelsen, men att ytterligare och mer fokuserade åtgärder krävs för att bl.a. stärka människors makt över de beslut som rör den egna vardagen.

4.6 Resultat för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning

4.6.1 Resultat

Allmänt om verksamhetsområdet och måluppfyllelsen

Målet för verksamhetsområdet Integritet, yttrandefrihet och en rättssäker förvaltning var för 2006 att värna integriteten, yttrandefriheten samt rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. Resultatbeskrivningen i det följande görs i förhållande till dessa mål.

De myndigheter som bidrar till måluppfyllelsen är Justitiekanslern och Datainspektionen. Datainspektionen ska bidra till målet genom att värna integriteten vid behandling av personuppgifter. Regeringens övergripande bedömning är att målet för 2006 har uppfyllts. Justitiekanslern och Datainspektionen har i allt väsentligt bedrivit sina respektive verksamheter på ett effektivt sätt och med god kvalitet.

Justitiekanslerns verksamhet

Justitiekanslern har under 2006 bedrivit tillsyn över den offentliga verksamheten bl.a. genom sin inspektionsverksamhet. Under året har fem inspektioner utförts. Verksamheterna vid den domstol och de myndigheter som inspekterades bedömdes i allt väsentligt fungera väl.

Under året har Justitiekanslerns tillsynsprojekt om rättssäkerheten i brottmålsprocessen avslutats. Projektgruppen överlämnade sin rapport till Justitiekanslern i juni och denna behandlades vid ett flertal seminarier under hösten. Genom en skrivelse till regeringen i december 2006 överlämnade Justitiekanslern rapporten jämte sina förslag till justitieministern. Ärendet bereds i Justitiedepartementet.

Arbetet med att värna tryck- och yttrandefriheten har fortgått under året. Antalet inkomna ärenden på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området har minskat betydligt under 2006 jämfört med 2005. Enligt Justitiekanslern är det svårt att ange någon förklaring till minskningen. Trots det minskade antalet anmälningar har antalet inledda förundersökningar varit något större än under 2005. En stor andel av anmälningarna har avsett publiceringar som har fallit utanför det grundlagsskyddade området. Många ärenden rör exempelvis publiceringar på Internet där webbplatsen inte omfattats av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen. Detta innebär att ärendena ska hanteras av allmän åklagare och inte av Justitiekanslern.

Justitiekanslern handlägger ett stort antal skadeståndsändanden varje år. Volymmässigt var verksamheten i stort sett densamma 2006 som tidigare år. En viktig framtidsfråga inom detta område är hanteringen av skadeståndsanspråk med EG-rättslig anknytning. Dessa ärenden är rättsligt komplicerade och ofta omfattande, vilket ställer krav på särskild kompetens.

Justitiekanslerns verksamhet i domstol bedrivs nästan uteslutande av myndighetens egen personal. Advokater anlitas i begränsad utsträckning. Denna ordning innebär att verksamheten totalt sett blir mer kostnads-effektiv.

Inom området integritet har Justitiekanslern under 2006 bl.a. arbetat med att föra talan i domstol i syfte att få fram ytterligare prejudikat. Målen avser allmän kameraövervakning.

Från den 1 april 2005 övertog Justitiekanslern från Domstolsverket rätten att överklaga beslut som fattats av domstolar och andra myndigheter om rättshjälp och ersättning från allmänna medel till rättsliga biträden m.m. Under 2006 kom 2 420 ärenden in till myndigheten. Samtidigt avgjordes 2 440 ärenden under året. Överklagande har skett i 75 ärenden och av de ärenden som avgjorts av domstolar under året har Justitiekanslern helt eller delvis vunnit bifall i 85 procent av fallen.

Totalt sett har antalet inkomna ärenden hos Justitiekanslern ökat från drygt 7 100 år 2005 till cirka 8 400 ärenden 2006, vilket motsvarar 18 procent. Den främsta orsaken är den ökning av antalet tillsynsändanden som kommit in till myndigheten. Justitiekanslern har under 2006, liksom tidigare år, prioriterat avgörandet av äldre ärenden. Endast ett av myndighetens ärenden är äldre än två år. Antalet ärenden i balans har dock ökat under året. I förhållande till 2005 har ökningstakten minskat.

För att ytterligare höja kvaliteten och öka effektiviteten i verksamheten beslutade Justitiekanslern under 2006 att förändra sin inre organisation. Grundtankarna bakom förändringsarbetet är att ökad specialisering och renodling leder till en bättre verksamhet både när det gäller kvalitet och effektivitet. Den nya organisationen trädde i kraft i april 2007.

Datainspektionens verksamhet

Datainspektionen har ett stort ansvarsområde, vilket ställer särskilda krav på planering och strategiska ställningstaganden i verksamheten. Resultatet av Datainspektionens verksamhet 2006 redovisas uppdelat i områdena tillsyn över behandlingen av personuppgifter och tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet.

Tillsyn över behandlingen av personuppgifter

Datainspektionen har under året riktat in verksamheten mot nya företeelser, känsliga områden samt områden, där risken för missbruk är särskilt stor. Från dessa utgångspunkter fokuserade inspektionen på följande områden: arbetslivet, brottsbekämpning/integritet, e-förvaltning, elektroniska spår, försäkringsbolag,

hälso- och sjukvård, kameraövervakning och träningskatteförsöket.

Under året har cirka 90 procent av informationsverksamheten rört personuppgiftslagen. Informationen har huvudsakligen koncentrerats på mediekontakter, allmänna förfrågningar och samverkan, men också som information till och utbildning av personuppgiftsombuden. Datainspektionens webbplats, telefon- och mailservice används för att besvara frågor. Antalet besök på webbplatsen har ökat betydligt under året framförallt på grund av en kampanj riktad till ungdomar.

Datainspektionen bedriver tillsynsverksamhet, bl.a. i form av inspektioner. Under 2006 har 52 fältinspektioner och 10 enkätinspektioner inletts och 50 inspektionsärenden avslutats. Även under 2006 har myndigheten prioriterat s.k. temainspektioner vilket innebär en bred och djup granskning av en bransch eller sektor.

Antalet klagomål till Datainspektionen minskade från 450 till drygt 300 under 2006 jämfört med föregående år, vilket är ett trendbrott. Det är svårt att säga vad minskningen beror på. Klagomålen har liksom tidigare år till största delen rört publicering av personuppgifter på Internet, direktadresserad reklam, gallring, information, användning av personnummer och behandling av personuppgifter i arbetslivet.

Det internationella samarbetet i fråga om skydd för personuppgifter och personlig integritet utvecklas alltmer, framför allt inom Europa. Datainspektionen strävar efter att förstärka samspelet mellan det nationella och internationella arbetet.

När det gäller antalet personuppgiftsombud har under 2006 en uppdatering av ombudsregistret gjorts, vilket medfört att ombud som inte längre är aktuella har avförts. Detta har lett till att antalet registrerade ombud har minskat något. Under året har utbildningsverksamheten för ombuden fortsatt.

När det gäller arbetet med att bidra till utvecklingen av en effektiv och rättssäker elektronisk förvaltning valde Datainspektionen 2006 att särskilt uppmärksamma kommunerna. Datainspektionen noterade att kommunerna är i behov av stöd för att implementeringen av IT-system och tjänster ska ske i överensstämmelse med personuppgiftslagen.

Tillsyn och tillståndsgivning inom kreditupplysnings- och inkassoverksamhet

Datainspektionens tillsyn enligt kreditupplysningslagen präglades under året av de nya tjänster som erbjuder kreditupplysningar via Internet och SMS. Dessa tjänster bedrivs under åberopande av grundlagsskydd vilket innebär att kreditupplysningslagens bestämmelser om legitimt behov och kreditupplysningskopia inte behöver tillämpas när företagen lämnar ut kreditupplysningar. En översyn av förhållandet mellan kreditupplysningslagen och yttrandefrihetsgrundlagen i fråga om den beskrivna problematiken bedrivs för närvarande i Justitiedepartementet.

Under 2006 rörde cirka 10 procent av Datainspektionens informationsverksamhet kreditupplysningslagen och inkassolagen och under året har bl.a. seminarier anordnats. Datainspektionens personal höll dessutom ett antal föreläsningar på temat inkasso.

Datainspektionen har under 2006 inlett 15 tillsynsärenden enligt kreditupplysningslagen, varav en inspektion. Under året har 23 tillsynsärenden avslutats, varav tre inspektioner. Den nedlagda resursinsatsen för inspektionsverksamheten ökade i förhållande till 2005 och uppgår till i stort sett samma nivå som 2004.

På inkassoområdet har Datainspektionen under året bl.a. tagit fram en policy för när tillsyn ska inledas. Detta i syfte att få en enhetlig bedömning av hur myndigheten ska använda sina resurser när det gäller tillsyn.

Tillsynen på inkassoområdet har tidigare visat att det funnits brister i kommunikationen mellan gäldenär och inkassoombud. Detta har därför prioriterats vid tillsynen under året. En undersökning av hur inkassoföretagen hanterar klagomål har genomförts av Datainspektionen under 2006. Undersökningen visar att många inkassobolag har fastställda och fungerande rutiner. Alltjämt förekommer det osäkerhet rörande regler för preskriptionsavbrott.

Analys och slutsatser

Justitiekanslern

Justitiekanslern har en central roll inom statsförvaltningen. Inom myndigheten finns en hög juridisk kompetens och bl.a. genom sin

tillsynsverksamhet får Justitiekanslern en god överblick över myndigheternas verksamhet. Justitiekanslerns verksamhet är i allt väsentligt författningsreglerad och styrs i stor utsträckning av de anmälningar m.m. som görs av enskilda personer samt polismyndigheter och åklagare.

Under 2006 har Justitiekanslern i huvudsak uppfyllt de mål som regeringen har satt upp för verksamheten. Regeringen ser positivt på Justitiekanslerns arbete för att stärka värnandet av integriteten, yttrandefriheten och rätts-säkerheten i den offentliga verksamheten. Det är angeläget att brott mot tryck- och yttrandefriheten kan bekämpas effektivt och med kraft.

Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det av stor vikt att Justitiekanslerns verksamhet på området rättshjälp m.m. fungerar ändamåls-enligt. Regeringen bedömer att verksamheten hittills fungerat väl.

Det är vidare positivt att Justitiekanslern utvecklar sin organisation i syfte att åstadkomma en ännu högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. Det är dock viktigt att myndigheten följer upp resultaten av organisationsförändringen.

Målet att minska antalet ärenden i balans har under året inte uppfyllts. Ett ökat inflöde av ärenden har lett till att ärendebalansen vid utgången av 2006 ökat. Myndigheten har dock avgjort betydligt fler ärenden under 2006 än under något tidigare år. Det är positivt, liksom att myndigheten upprätthåller en fortsatt hög kvalitet i verksamheten. Sammantaget gör regeringen bedömningen att Justitiekanslern redovisat ett i stort sett gott resultat 2006.

Datainspektionen

Datainspektionens verksamhetsresultat måste bedömas i ljuset av den tekniska utveckling – bl.a. Internets utveckling – som skett de senaste åren. Den tekniska utvecklingen innebär bl.a. att det är angeläget att myndighetens strategiska ställningstaganden är välgrundade.

När det gäller tillsyn över behandlingen av personuppgifter, som utgör cirka 90 procent av verksamheten, bedöms målet för 2006 ha uppnåtts. Myndighetens åtgärder utgör led i en övergripande strategi och har i allt väsentligt varit ändamålsenliga.

När det gäller kreditupplysningsverksamheten har målet inte kunnat uppfyllas. Som ovan

redovisats är detta dock hänförligt till förhållanden som myndigheten inte råder över. Beträffande inkassoverksamheten har verksamhetsmålet uppfyllts.

Sammantaget bedömer regeringen att Datainspektionen i allt väsentligt uppfyllt de mål för verksamheten som ställdes upp för 2006.

4.7 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar i 2006 års revisionsberättelse avseende Valmyndigheten, Justitiekanslern och Datainspektionen.

4.8 Politikens inriktning

En levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras ska uppnås. En levande demokrati kännetecknas av starka och väl fungerande demokratiska institutioner, att den offentliga makten utövas med respekt för de mänskliga rättigheterna, att alla människor har goda möjligheter till insyn, inflytande och ansvarsutkrävande samt ett självständigt och variationsrikt föreningsliv.

Under åren har en rad åtgärder vidtagits för att värna och fördjupa den svenska demokratin, bl.a. lagreformer, finansiellt stöd för lokal utveckling, utvecklandet av demokrati-indikatorer samt utarbetandet av två nationella handlingsplaner för de mänskliga rättigheterna. Åtgärderna har utvärderats och givit värdefull kunskap. En nyligen genomförd utvärdering pekar t.ex. på framgångarna med att stödja det lokala föreningslivet som en arena för möten mellan kommunmedlemmarna och politikerna vid en tidpunkt då medlemskapet i de politiska partierna minskar.

Med beaktande av de erfarenheter som de första årens demokratipolitik givit är det nu dags för nya, mer fokuserade initiativ där hänsyn också bör tas till de nya utmaningar som den svenska demokratin står inför. Många av dessa utmaningar delar Sverige med andra äldre demokratier, andra utmaningar delar Sverige med hela det internationella samfundet.

En prioriterad uppgift inom verksamhetsområdet Demokrati och deltagande kommer under mandatperioden att vara att stärka människors egenmakt. Det handlar bl.a. om att ha möjlighet, kunskap, självförtroende och kraft att påverka såväl sin egen vardag som samhället i stort, både som individ och tillsammans med andra. Egenmakt kan här definieras som politiska resurser. Inom den samhällsvetenskapliga forskningen används ofta begreppet politiska resurser för att beskriva vilka förutsättningar som krävs för att människor skall ha reella möjligheter att delta i den politiska processen och påverka sin egen vardag. De vanligaste politiska resurserna är fysiskt kapital i form av t.ex. tillgång till tid, pengar och informationsteknologi, humankapital, i betydelsen kunskap om hur det politiska systemet fungerar samt socialt kapital i form av kontakter och nätverk som kan användas för politiska syften. Tillgången till sådana resurser är i dag ojämnt fördelad bland människor vilket gör att många upplever att de saknar makt och inflytande över sin egen vardag.

Ett antal strategier kommer att prioriteras i demokratipolitiken bl.a. i syfte att stärka människors egenmakt, nämligen respekt för de mänskliga rättigheterna, goda möjligheter till insyn och inflytande, förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande, dialog för en förstärkt gemensam värdegrund i Sverige samt att motverka hot mot demokratin. Arbetet kommer att följas upp systematiskt.

Respekt för de mänskliga rättigheterna

En förutsättning för att individens makt ska kunna stärkas är att de mänskliga rättigheterna respekteras. Detta innebär att Sveriges internationella åtaganden om de mänskliga rättigheterna ska följas på alla nivåer i samhället. Allas lika rättigheter, dvs. principen om icke-diskriminering, ska stå i fokus för arbetet med att säkerställa respekten för de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Under mandatperioden kommer arbetet för de mänskliga rättigheterna dels att utgå ifrån regeringens skrivelse En nationell handlingsplan för de mänskliga rättigheterna 2006–2009 (skr. 2006/06:95), dels att omfatta nya initiativ som syftar till att ytterligare stärka respekten för de mänskliga rättigheterna i Sverige.

Den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna innehåller 135 åtgärder avsedda att genomföras under perioden 2006–2009. En interdepartemental arbetsgrupp har fått uppdraget att kontinuerligt följa upp genomförandet av de olika åtgärderna. Handlingsplanen utarbetades i en öppen process där ett stort antal aktörer i samhället konsulterades om vilka frågor och åtgärder som borde ingå i skrivelsen. Det är angeläget att även genomförandet redovisas öppet. Regeringen avser därför att under våren 2008 bjuda in dem som deltagit i utarbetandet av handlingsplanen till ett möte för att diskutera genomförandet av de olika åtgärderna så här långt.

Såsom aviserats i handlingsplanen kommer regeringen att under hösten 2008 anordna en internationell konferens om nationella handlingsplaner och annat systematiskt arbete för de mänskliga rättigheterna. Syftet med konferensen är dels att utbyta kunskap och erfarenheter om dessa frågor, dels att stimulera andra stater till att ta fram egna handlingsplaner eller på annat sätt arbeta systematiskt för de mänskliga rättigheterna. Såväl stater som internationella mellanstatliga och enskilda organisationer kommer att bjudas in till konferensen.

Regeringen avser även att fortsätta med sitt arbete att uppmärksamma vissa statliga myndigheter på deras ansvar för de mänskliga rättigheterna. Åtta länsstyrelser och elva andra myndigheter har fått i uppdrag av regeringen att på olika sätt arbeta för att stärka respekten för de mänskliga rättigheterna i verksamheten. På grundval av erfarenheterna från detta arbete kommer nya uppdrag att lämnas till vissa myndigheter även under 2008.

Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige (Ju 2006:02) har en viktig roll i att erbjuda statliga myndigheter stöd vid genomförandet av sådana uppdrag om de mänskliga rättigheterna. Delegationens uppdrag omfattar även att ge sådant stöd till kommuner och landsting samt att utarbeta och genomföra strategier för att öka kunskapen om mänskliga rättigheterna bland allmänheten.

Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter, www.manskligarattigheter.se, kommer fortsatt att vara en viktig kanal för att sprida information om de mänskliga rättigheterna, bl.a. om regeringens arbete för de mänskliga rättigheterna nationellt och internationellt, om

vilka konventioner Sverige tillträtt, samt vilka rapporter Sverige lämnat till internationella organisationer som övervakar staternas efterlevnad av konventionerna.

Det är angeläget att kunskapen och medvetenheten om de mänskliga rättigheterna ökar i alla delar av den offentliga sektorn så att respekten för rättigheterna kan säkerställas. Det är även angeläget att kunskapen och medvetenheten om de mänskliga rättigheterna ökar hos allmänheten; den enskilde måste känna till sina rättigheter för att kunna bevaka dem. Vidare finns det ett behov av en aktör som stimulerar till en bred dialog om de mänskliga rättigheterna och de demokratiska spelreglerna så att samhället kan mobilisera kring dessa grundläggande värden. Regeringen avser att överväga på vilket sätt denna typ av uppgifter skulle kunna utföras i framtiden. Det kan bl.a. handla om att sammanställa rapporter och rekommendationer om hur de mänskliga rättigheterna efterlevs i Sverige. I det sammanhanget bör även övervägas om skyddet mot diskriminering behöver förstärkas ytterligare.

Goda möjligheter till insyn och inflytande

En levande demokrati där möjligheterna till inflytande förstärks innebär att makten ska utgå från människorna och att varje medborgare ska ha ett avgörande inflytande över beslut som rör den egna vardagen. Alla människor har både rätt till och förmåga att ta ansvar och ha inflytande över såväl sin vardag som samhället i stort, både som individer och tillsammans med andra. Ett aktivt deltagande och inflytande både av enskilda och icke-statliga organisationer är också viktigt i arbetet med att skydda och främja de mänskliga rättigheterna.

Insyn, öppenhet och lättillgänglig samhällsinformation är grundläggande förutsättningar för att människor ska kunna utöva detta inflytande. Insyn och öppenhet utgör också grunden för fri åsiktsbildning och samhällsdebatt och för möjligheten att utkräva ansvar.

Det finns i dag ett stort intresse bland människor för att påverka sin vardag, politiken och samhället i stort och bl.a. ökar det enkla engagemanget. Samtidigt indikerar senare års studier att det finns ett utanförskap som i hög grad hänger samman med etniska, sociala och ekonomiska faktorer. Möjligheterna att delta i

och utöva inflytande över vardagen och samhällsutvecklingen i stort måste därför vara utformade så att de både möjliggör för och stimulerar alla människor oavsett bakgrund och resurser att delta.

Betydelsen av IT som verktyg för dialog, söka information etc. är betydande, framförallt bland unga. Under mandatperioden, med inledning hösten 2007, kommer därför en satsning att göras på att utveckla möjligheterna till insyn och inflytande med stöd av IT. Syftet är bl.a. att göra de politiska beslutsprocesserna mer transparenta och tillgängliga, särskilt för människor i utanförskap. Vägledande kommer att vara att förstärka redan befintliga strukturer för insyn och inflytande, men visst stöd avses också ges till nya innovativa tjänster. Satsningar kommer att göras både på nationell och lokal nivå och integreras i de ordinarie politiska processerna.

Möjligheterna till beslutsfattande på distans hänger nära samman med frågor om IT och bör övervägas närmare.

Förstärkta möjligheter till ansvarsutkrävande

Att kunna utkräva ansvar är centralt för en väl fungerande demokrati. Det måste vara tydligt för väljarna vilka de på valdagen lämnar över makten till och vilka de utkräver ansvar av. Samhällsutvecklingen omfattar dock förhållanden som kan bidra till att det blir oklart för väljarna var ansvaret för de politiska besluten ibland ligger. Detta kan skapa ett behov av att de demokratiska institutionerna förnyas, bl.a. avseende ansvarsutkrävande. Bland kommuner och landsting finns också ett intresse av större frihet att utforma de egna demokratiska institutionerna för att kunna välja lösningar som medverkar till både en stark medborgerlig förankring och en effektiv politisk styrning. När det gäller de grundläggande spelreglerna för demokratin bör i sammanhanget nämnas bl.a. Grundlagsutredningen, som ska redovisa sitt arbete senast den 31 december 2008.

Vidare är möjligheterna att i Sverige utkräva ansvar för beslut som rör de mänskliga rättigheterna otydliga i vissa delar. Det behövs fortfarande mer kunskap och medvetenhet om vad Sveriges internationella åtaganden om de mänskliga rättigheterna innebär konkret för den svenska förvaltningens del (se avsnitt 4.4.1). Konventionerna och de olika rättigheter som

garanteras där kommer till uttryck i ett stort antal svenska författningar, men det går inte alltid för den enskilde att utläsa att en regel har med mänskliga rättigheter att göra. Inom Regeringskansliet övervägs det därför om en kartläggning skulle kunna göras av hur ett urval mänskliga rättigheter uttrycks i svensk lagstiftning och om beslut som rör dessa rättigheter kan överklagas.

Dialog för en förstärkt gemensam värdegrund i Sverige

Utanförskap är, som tidigare nämnts, ett stort problem i Sverige och stora delar av övriga Europa. Utanförskapet är en faktor som bidrar till framväxten av grupper med extrema åsikter, bl.a. rasistiska och fundamentalistiska rörelser som ifrågasätter samhällets grundläggande värderingar. Befolkningen måste kunna enas kring demokrati och mänskliga rättigheter som universella normer och värden samt som en bas för ömsesidig respekt i samhället. Grundvalarna för vårt gemensamma samhälle behöver hela tiden diskuteras eftersom samhället ständigt förändras och alla måste inkluderas i denna diskussion. Under 2008 kommer regeringen att inleda en satsning på en dialog och en samverkan med ett brett spektrum av aktörer i samhället i syfte att stärka respekten för demokratin och de mänskliga rättigheterna, dvs. att skapa en förstärkt gemensam värdegrund i Sverige. Regeringen vill särskilt nå människor som i vanliga fall inte deltar i det offentliga samtalet eller i den politiska processen. EU har också beslutat att 2008 ska vara det europeiska året för interkulturell dialog.

Motverka hot mot demokratin

Det finns i dag vissa hot som direkt riktar sig mot det demokratiska systemets grundvalar. Ett sådant hot är det våld och hot om våld som förtroendevalda och anställda inom rättsväsendet, socialtjänsten osv. utsätts för. Det bottnar bl.a. i utvecklingen av den grova organiserade brottsligheten i Sverige men också i vissa antidemokratiska rörelser agerande. Företrädare för den representativa demokratin och anställda inom offentlig sektor ska inte behöva

riskera att utsättas för våld eller hot om våld för sitt arbete.

Den parlamentariska kommittén med uppdrag att motverka och förebygga hot och våld mot förtroendevalda i stat, kommun och landsting redovisade i april 2006 sitt slutbetänkande Jakten på makten (SOU 2006:46). Betänkandet har remissbehandlats. Regeringen kommer inte att gå vidare med förslaget om att en särskild straffskärpningsgrund införs i brottsbalken för sådana fall där brottet begås mot en förtroendevald eller hans eller hennes närstående på grund av förtroendeuppdraget. Enligt regeringens mening bör förtroendevalda inte behandlas i särskild ordning. Regeringen ser emellertid allvarligt på dylika hot mot demokratin och satsningar görs exempelvis inom rättsväsendet. Övriga förslag i betänkandet Jakten på makten kommer också under hösten 2007 att beredas vidare i ett större sammanhang där åtgärder för att förebygga våld och hot om våld mot personer inom offentlig sektor också ska diskuteras. Ett brett angreppssätt ligger i linje med utredningens förslag om att föra en fördjupad diskussion om konsekvenserna av hot mot demokratis grundvalar, som hot mot förtroendevalda utgör, och att mer långsiktigt följa utvecklingen. Inledningsvis kan det bl.a. handla om att regeringen bjuder in berörda myndigheter och de politiska partierna till överläggningar om vissa förslag som lyfts fram i betänkandet, t.ex. upprättandet av handlingsplaner och utseende av särskilda kontaktpersoner.

Den internationella terrorismen utgör ett annat hot mot demokratis grundvalar. Sverige har numera internationella åtaganden inom ramen för FN, Europarådet och EU att arbeta aktivt mot terrorism såväl nationellt som internationellt. Sverige kommer under hösten 2007 att utforma en handlingsplan mot terrorism. I denna kommer regeringen bl.a. att återkomma om insatser inom demokrati-politiken för att förebygga fundamentalism, extremism och i förlängningen terrorism. En viktig uppgift kommer också vara att bevaka att åtgärder mot terrorism inte medför inskränkningar av de grundläggande spelreglerna för demokratin och respekten för de mänskliga rättigheterna. Regeringen avser att inbjuda till dialog med olika samhällsaktörer för att diskutera hur framväxten av extrema rörelser kan gemensamt bekämpas.

Systematisk uppföljning

Arbetet med att uppnå målet om en levande demokrati där individens möjligheter till inflytande förstärks och de mänskliga rättigheterna respekteras kommer att följas upp. Det är angeläget att en systematisk uppföljning görs både för att utvärdera arbetet och för att utveckla det. Det pågår sedan ett antal år tillbaka ett arbete med att utveckla indikatorer för att följa bl.a. demokratiutvecklingen på lokal nivå. Detta arbete kommer att fortsätta med beaktande av de nya prioriteringar som regeringen gör inom politikområdet. I enlighet med vad som aviserats i den nationella handlingsplanen för de mänskliga rättigheterna har regeringen även inlett ett arbete med att identifiera nationella mål och indikatorer för ett urval av de mänskliga rättigheterna. Detta arbete kommer att fortsätta under 2008. Syftet med arbetet är att bättre kunna följa och utvärdera arbetet för de mänskliga rättigheterna för att i förlängningen kunna rikta in insatserna på de områden där åtgärder är särskilt behövliga.

4.9 Budgetförslag

4.9.1 46:1 Allmänna val och demokrati

Tabell 4.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Slagslag	Belopp	Ändring	Övrigt
2006	Utfall	282 868	Anslags-sparande	13 279
2007	Anslag	24 090 ¹	Utgifts-prognos	23 658
2008	Förslag	26 090		
2009	Beräknat	26 090		
2010	Beräknat	26 090		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget betalas statens kostnader för valsedlar och annat valmaterial samt ersättningar till myndigheter och andra berörda aktörer för biträde i samband med val. Vidare ingår medel för uppföljning och utveckling av demokrati-politiken och Vetenskapsrådets satsning på mångvetenskaplig demokratiforskning.

Anslagsbelastningen beror till största delen på vilka val som hålls under året.

Regeringens överväganden

Anslaget föreslås öka med 2 000 000 kronor 2008 för att initiera en dialog och en samverkan med aktörer i samhället i syfte att stärka respekten för demokratin och de mänskliga rättigheterna. För 2009 och 2010 beräknas en ökning med motsvarande belopp.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 26 090 000 kronor anvisas under anslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* för 2008.

För 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 26 090 000 kronor respektive 26 090 000 kronor.

Tabell 4.3 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:1 Allmänna val och demokrati

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	24 090	24 090	24 090
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	2 000	2 000	2 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	26 090	26 090	26 090

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Regeringens förslag: Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 46:1 *Allmänna val och demokrati* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 5 000 000 kronor under 2009, högst 5 000 000 kronor under 2010 och högst 5 000 000 kronor under 2011.

Tabell 4.4 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–2011
Ingående åtaganden	11 250	6 250	15 000	15 000	-
Nya åtaganden	0	13 750	5 000	-	-
Infriade åtaganden	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-10 000
Utestående åtaganden	6 250	15 000	15 000	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande	7 000	15 000	15 000	-	-

4.9.2 46:2 Justitiekanslern

Tabell 4.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	20 754	Anslags- sparande	354
2007	Anslag	22 619 ¹	Utgifts- prognos	22 588
2008	Förslag	23 801		
2009	Beräknat	24 353 ²		
2010	Beräknat	24 988 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 23 081 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 23 081 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Justitiekanslerns verksamhet. Justitiekanslerns främsta uppgifter är att utöva tillsyn över den offentliga förvaltningen, att bevaka statens rätt i rättegångar, att svara för statens skadereglering, att vara regeringens juridiske rådgivare samt att vara åklagare i mål rörande tryck- och yttrandefrihetsbrott. Justitiekanslern utövar också tillsyn över advokatväsendet och har vissa uppgifter enligt lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Justitiekanslern bedriver även arbetet med att, för statens räkning, överklaga beslut om rättshjälp och ersättning till rättsliga biträden. Dessutom företräder Justitiekanslern svenska staten i de internationella oljeskadefonderna.

Regeringens överväganden

För uppdraget att representera Sverige i de internationella oljeskadefonderna föreslår Justitiekanslern få ersättning efter rekvisition med 150 000 kronor per år.

På grund av en ökad ärendetillströmning under de senaste åren ökar ärendebalansen vid myndigheten. För att Justitiekanslern ska kunna fortsätta att bedriva sin verksamhet med bibehållen kvalitet föreslår regeringen att myndighetens anslag ökas med 2 000 000 kronor fr.o.m. 2008.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 23 801 000 kronor anvisas under anslaget 46:2 *Justitiekanslern* för 2008. Åren 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 24 353 000 kronor respektive 24 988 000 kronor.

Tabell 4.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:2 Justitiekanslern

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	21 619	21 619	21 619
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	182	688	1 269
Beslut	2 000	2 46	2 100
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	23 801	24 353	24 988

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.3 46:3 Datainspektionen

Tabell 4.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	28 596	Anslags- sparande	3 952
2007	Anslag	31 910 ¹	Utgifts- prognos	31 633
2008	Förslag	32 154		
2009	Beräknat	32 896 ²		
2010	Beräknat	33 750 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 32 154 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 32 154 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Datainspektionens förvaltningskostnader. Datainspektionen har till uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter och för att god sed iaktas i kreditupplysnings- och inkasso-verksamhet.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 32 154 000 kronor anvisas under anslaget 46:3 *Datainspektionen* för 2008.

För 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 32 896 000 kronor respektive 33 750 000 kronor.

Tabell 4.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:5 Datainspektionen

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	31 910	31 910	31 910
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	244	986	1 840
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	32 154	32 896	33 750

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

4.9.4 46:4 Svensk författningssamling

Tabell 4.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	747	Anslags- sparande	123
2007	Anslag	845 ¹	Utgifts- prognos	796
2008	Förslag	845		
2009	Beräknat	845		
2010	Beräknat	845		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Från anslaget betalas bl.a. den kostnadsfria tilldelningen av svensk författningssamling (SFS) till kommuner, landsting och kommunbibliotek som regleras i 7 § författningssamlingsförfordningen (1976:725), den s.k. frilistan.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att anslaget för 2008 fastställs till 845 000 kronor. För åren 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 845 000 kronor respektive 845 000 kronor.

4.9.5 46:5 Valmyndigheten

Tabell 4.10 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	13 282	Anslags- sparande	619
2007	Anslag	14 025 ¹	Utgifts- prognos	13 774
2008	Förslag	14 160		
2009	Beräknat	14 488 ²		
2010	Beräknat	14 865 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 14 160 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 14 160 tkr i 2008 års prisnivå.

Under anslaget anvisas medel för Valmyndighetens arbetsuppgifter som central förvaltningsmyndighet för frågor om val och folkomröstningar.

Regeringens överväganden

Regeringen föreslår att 14 160 000 kronor anvisas under anslaget 46:5 *Valmyndigheten* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 14 488 000 kronor respektive 14 865 000 kronor.

Tabell 4.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 46:5 Valmyndigheten

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	14 025	14 025	14 025
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	135	463	840
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 160	14 488	14 865

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

5 Politikområde Mediepolitik

5.1 Omfattning

Politikområdet mediepolitik omfattar dagspress, radio och television samt skydd av barn och unga mot skadligt innehåll i massmedierna. Politikområdet är delat mellan utgiftsområdena 1 Rikets styrelse och 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid. I den del av budgetpropositionen som behandlar det senare utgiftsområdet återfinns en mer utförlig beskrivning och analys av politikområdet.

5.2 Budgetförslag

5.2.1 27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Tabell 5.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	5 625	Anslags-sparande	966
2006	Utfall	5 625	Anslags-sparande	966
2007	Anslag	6 412 ¹	Utgifts-prognos	6 486
2008	Förslag	6 460		
2009	Beräknat	6 608 ²		
2010	Beräknat	6 779 ³		

¹ Inklusivt tillägsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tillägsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 460 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 6 460 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Presstödsnämndens och Taltidningsnämndens förvaltningskostnader. Presstödsnämndens huvudsakliga uppgift är att fördela det statliga stödet till dagspressen. Taltidningsnämndens uppgift är att fördela det statliga stödet till radio- och kassettidningar.

Regeringens överväganden

Tabell 5.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:1 Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	6 412	6 412	6 412
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	48	196	367
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 460	6 608	6 779

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tillägsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att 6 460 000 kronor anvisas under anslaget 27:1 *Presstödsnämnden och Taltidningsnämnden* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 6 608 000 kronor respektive 6 779 000 kronor.

5.2.2 27:2 Presstöd

Tabell 5.3 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	512 243	Anslags-sparande	9 339
2007	Anslag	567 119 ¹	Utgifts-prognos	516 111
2008	Förslag	567 119		
2009	Beräknat	567 119		
2010	Beräknat	567 119		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till dagspressen i enlighet med bestämmelserna i presstödsförordningen (1990:524). Presstöd lämnas i form av driftsstöd och distributionsstöd. Utgifterna för stödet styrs bl.a. av antalet stödberättigade tidningar och storleken på dessa tidningars upplagor.

Under 2007 används anslaget även för bidrag till dagspressen i enlighet med bestämmelserna i förordningen (2001:898) om särskilt distributionsstöd. Stödformen upphörde den 31 december 2006, men utbetalningar av beviljade bidrag belastar anslaget under 2007.

Regeringens överväganden

Riksdagen beslutade i december 2006 att de förändrade villkoren för driftsstödet som riksdagen tidigare beslutat om inte skulle träda i kraft den 1 januari 2007 utan vid en senare tidpunkt som regeringen bestämmer (prop. 2006/07:1, utg.omr. 1, bet. 2006/07:KU1, rskr. 2006/07:48). Bakgrunden till beslutet var att Europeiska kommissionens generaldirektorat för konkurrens (GD Konkurrens) hade aviserat en fördjupad granskning av om det svenska presstödet är förenligt med bestämmelserna om statsstöd i EG-fördraget. Regeringen för sedan våren 2007 en dialog med GD Konkurrens om presstödet. Med hänsyn till den pågående dialogen är det i nuläget inte möjligt att bedöma när de förändrade villkoren för driftsstödet kan genomföras.

Tabell 5.4 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:2 Presstöd

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	567 119	567 119	567 119
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	567 119	567 119	567 119

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 567 119 000 kronor anvisas under anslaget 27:2 *Presstöd* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 567 119 000 kronor respektive 567 119 000 kronor.

5.2.3 27:3 Stöd till radio- och kassettidningar

Tabell 5.5 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	134 802	Anslags-sparande	29 171
2007	Anslag	126 156 ¹	Utgifts-prognos	134 571
2008	Förslag	125 456		
2009	Beräknat	125 456		
2010	Beräknat	123 456		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till dagstidningar i enlighet med bestämmelserna i förordningen (1988:582) om statligt stöd till radio- och kassettidningar.

Regeringens överväganden

Anslaget har engångsvis utökats 2005 med 25 miljoner kronor för inköp av nya taltidningsmottagare. Dessa medel behöver med hänsyn till ingångna avtal om leverans disponeras t.o.m. 2008.

Anslaget minskas med 700 000 kronor fr.o.m. 2008 för omprioriteringar inom politikområdet.

Regeringen avser att göra en översyn av stödet till radio- och kassettidningar.

Tabell 5.6 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:3 Stöd till radio- och kassettidningar

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	126 156	126 156	126 156
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-700	-700	-700
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	125 456	125 456	125 456

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 125 456 000 kronor anvisas under anslaget 27:3 *Stöd till radio- och kassettidningar* för 2007. För 2008 och 2009 beräknas anslaget till 125 456 000 kronor respektive 125 456 000 kronor.

5.2.4 27:4 Radio- och TV-verket

Tabell 5.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2006	12 108		117
2007	Anslag	11 996 ¹	11 896
2008	Förslag	14 485	
2009	Beräknat	13 082 ²	
2010	Beräknat	13 425 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 12 785 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 12 785 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Radio- och TV-verkets förvaltningskostnader. Radio- och TV-verket beslutar i frågor om tillstånd, avgifter och registrering som rör ljudradio- och TV-sändningar riktade till allmänheten i de fall uppgifterna inte ligger på regeringen eller någon annan särskilt angiven myndighet.

Regeringens överväganden

Tabell 5.8 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:4 Radio- och TV-verket

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	11 996	11 996	11 996
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	89	370	694
Beslut	2 400	716	735
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 485	13 082	13 425

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringen avser att inom kort lämna en proposition avseende tillstånd för digital marksänd TV. Propositionen kommer att baseras på den lagrådsremiss som beslutades i juni 2007. I remissen föreslås att Radio- och TV-verket i fortsättningen ska meddela alla sändningstillstånd utom för sändningar i allmänhetens tjänst, för vilka tillstånd även i fortsättningen ska meddelas av regeringen. Under förutsättning att riksdagen godkänner förslagen i den kommande propositionen tillförs anslaget 2 400 000 kronor, varav 1 700 000 kronor engångsvis under 2008 för verkets utökade uppgift med tillståndsgivningen.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 14 485 000 kronor anvisas under anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 13 082 000 kronor respektive 13 425 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 5.9 Offentlighetsverksamhet – Koncessionsavgift på televisionens område (fast+rörlig)

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	439 260			
Prognos 2007	314 396			
Budget 2008	29 994			

TV4 AB ska betala en koncessionsavgift till staten bestående av en fast och en rörlig del och inbetalning av rörlig avgift sker halvårsvis i

efterskott. Avgiften för 2006 var totalt ca 439 miljoner kronor. Fr. o. m. hösten 2005 sker en reducering av den rörliga delen av koncessionsavgiften på televisionens område. Reduceringen sker i takt med den etappvisa nedläggningen av de analoga marksändningarna. Enligt regeringens beslut upphör rätten att sända i det analoga marknätet i november 2007. Därefter finns det ingen grund för att ta ut koncessionsavgift.

Tabell 5.10 Offentligrättslig verksamhet – Lokalradioavgift

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	125 633			
Prognos 2007	127 512			
Budget 2008	130 444			

Den årliga avgift som tillståndshavarna för lokalradio enligt lagen (1992:72) om koncessionsavgift på televisionens och radions område ska betala justeras varje år med hänsyn till konsumentprisindex. Under 2007 beräknas avgifterna att uppgå till ca 127,5 miljoner kronor.

Tabell 5.11 Offentligrättslig verksamhet – Särskild avgift (bötesmedel)

Tusental kronor

Offentlig- rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	1 650			
Prognos 2007	1 500			
Budget 2008	1 500			

Sedan 2003 ansvarar Radio- och TV-verket för inkassering och eventuell indrivning av särskild avgift enligt radio- och TV-lagen (1996:844). Under 2006 inkasserades sammanlagt 1 650 000 kronor i särskilda avgifter. Beslut om särskilda avgifter fattas av Granskningsnämnden för radio och TV.

Tabell 5.12 Uppdragsverksamhet – Utgivningsbevis

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006 (varav tjänsteexport)	219	512	-293
Prognos 2007 (varav tjänsteexport)	200	500	-300
Budget 2008 (varav tjänsteexport)	200	500	-300

Sedan 2003 får Radio- och TV-verket utfärda utgivningsbevis för webbsidor m.m. Ansökan sker på särskild blankett hos verket och en ansökningsavgift om 2 000 kronor per ansökan eller ändringsansökan tas ut enligt förordningen (2002:916) om avgifter i vissa yttrandefrihetsärenden. Verksamheten är avgiftsfinansierad och målet är att eftersträva att avgifterna ska täcka verkets kostnader fullt ut.

5.2.5 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV

Tabell 5.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2006	9 550	586	
2007	Anslag	10 526 ¹	10 627
2008	Förslag	11 075	
2009	Beräknat	11 332 ²	
2010	Beräknat	11 627 ³	

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 11 075 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 11 075 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för nämndens förvaltningskostnader. Granskningsnämnden för radio och TV ska genom efterhandsgranskning utöva tillsyn över att programföretagen följer reglerna som rör innehållet i ljudradio- och TV-sändningar till allmänheten. Vidare ska nämnden följa innehållet i utländska ljudradio- och TV-sändningar som riktas till den svenska allmänheten. Nämnden granskar program efter anmälan eller på eget initiativ. Ett mål för nämnden är att öka kunskapen hos allmänheten om gällande regelsystem och om nämndens verksamhet och praxis. Nämnden har också i uppdrag att rapportera till regeringen om radio- och TV-företagens programverksamhet.

Regeringens överväganden

Granskningsnämndens verksamhet finansieras delvis genom att medel anvisas från rundradio-kontot till statsbudgetens inkomstsida. För 2008 föreslås att 7 200 000 kronor delfinansierar nämndens verksamhet (se utgiftsområde 17, avsnitt 5.8.5).

I samband med riksdagens beslut om riktlinjer för radio och TV i allmänhetens tjänst under nästkommande tillståndsperiod fick Granskningsnämnden för radio och TV ett utökat uppdrag (prop. 2005/06:112, bet. 2005/06:KrU28, rskr. 2005/06:323). Av propositionen framgår att det utökade uppdraget för Granskningsnämnden bör finansieras i likhet med de principer som gäller för närvarande, dvs. delvis med medel från rundradiokontot. Från och med 2007 tillfördes anslaget 230 000 kronor från statsbudgeten för de utökade uppgifterna.

Från och med 2008 föreslås att anslaget tillförs ytterligare 470 000 kronor från rundradiokontot för att delfinansiera det utökade uppdraget.

Tabell 5.14 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 27:5 Granskningsnämnden för radio och TV

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	10 526	10 526	10 526
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	79	325	608
Beslut	470	481	493
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	11 075	11 332	11 627

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringen föreslår att anslaget 27:5 *Granskningsnämnden för radio och TV* anvisas 11 075 000 kronor för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 11 332 000 kronor respektive 11 627 000 kronor.

6 Politikområde Regional samhällsorganisation

6.1 Omfattning

Politikområdet Regional samhällsorganisation avser den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna och de former för ansvarsfördelning mellan stat och kommun i form av kommunala samverkansorgan eller försöksverksamhet som återfinns i vissa län. Politikområdet omfattar anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Länsstyrelserna

Den samordnade länsförvaltningen med de 21 länsstyrelserna verkar utifrån uppgiften att vara statens regionala företrädare och samordnare i de frågor som ålagts dem. I länsstyrelsernas roll och uppdrag ingår att agera utifrån ett statligt helhetsperspektiv och därigenom bidra till att nationella intressen får genomslag på regional nivå. För många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna även uppgifter avseende samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering. Länsstyrelserna har uppgifter inom närmare hälften av politikområdena.

Kommunala samverkansorgan

I samtliga län finns möjlighet att bilda kommunala samverkansorgan i form av kommunalförbund enligt lagen (2002:34) om samverkansorgan i länen under förutsättning att samtliga kommuner är medlemmar i kommunalförbundet. Ett sådant samverkansorgan ska driva och samordna det regionala utvecklingsarbetet i länet. Även landstinget kan vara medlem, men detta är inget krav.

I de flesta av Sveriges län har kommuner och landsting de senaste åren ökat sitt regionala engagemang och utvecklat nya regionala samarbetsformer. Den 1 januari 2007 bildades fyra nya samverkansorgan, och i dag har totalt 13 av landets 21 län kommunala samverkansorgan. Dessa finns i Blekinge, Dalarnas, Gotlands, Hallands, Jönköpings, Kalmar, Södermanlands, Uppsala, Östergötlands, Värmlands, Gävleborgs, Kronobergs och Örebro län.

Västerbottens län har till regeringen inkommit med en ansökan om bildande av kommunalt samverkansorgan från och med 2008.

Försöksverksamheter

I Skåne respektive Västra Götalands län pågår försök med ändrad regional ansvarsfördelning mellan stat och landsting. Huvudsyftet är att utveckla former för en fördjupad demokratisk förankring av det regionala utvecklingsarbetet. Lagen (1996:1414) om försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning gäller t.o.m. den 31 december 2010.

I Gotlands län pågår en försöksverksamhet som innebär att länsstyrelsen fullgör de uppgifter som ankommer på länsarbetsnämnden och, i den omfattning regeringen bestämmer, även de uppgifter som ankommer på Skogsstyrelsen. Enligt lagen (1997:1144) om försöksverksamhet med vidgad samordnad länsförvaltning i Gotlands län ska försöksverksamheten pågå t.o.m. 31 december 2010. I den del som avser länsarbetsnämndens uppgifter avbryts dock försöket den 1 januari 2008 i samband med att en ny samlad myndighet för arbetsmarknadsfrågor inrättas.

Om det i länet varken finns kommunala samverkansorgan eller pågår försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning, ska länsstyrelsen driva och samordna det regionala utvecklingsarbetet i länet.

6.2 Utgiftsutveckling

Tabell 6.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
32:1 Länsstyrelserna m.m. ²	2 390,4	2 366,0	2 363,3	2 372,3	2 504,0	2 568,3
32:2 Kommunala samverkansorgan ²	36,5	35,0	34,4	-	-	-
Totalt för politikområde Regional samhällsorganisation	2 426,9	2 401,0	2 397,7	2 372,3	2 504,0	2 568,3

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FIU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Från och med 2008 ingår anslaget 32:2 Kommunala samverkansorgan i anslaget 32:1 Länsstyrelserna m.m.

6.3 Mål

Målet för politikområdet Regional samhällsorganisation är att länen ska utvecklas genom att de nationella målen får genomslag samtidigt som hänsyn tas till olika regionala förhållanden och förutsättningar. Oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan stat och kommun gäller målet för samtliga län.

6.4 Resultatredovisning

Länsstyrelserna har uppgifter inom ett stort antal politikområden. Detta innebär att beslut och insatser inom olika politikområden ofta får konsekvenser för länsstyrelsernas verksamhet.

De utgiftsområden, utöver utgiftsområde 1 Rikets styrelse, inom vilka länsstyrelserna bedriver verksamhet är:

- Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet
- Utgiftsområde 8 Migration
- Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg
- Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad
- Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
- Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik
- Utgiftsområde 19 Regional utveckling
- Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård
- Utgiftsområde 21 Energi
- Utgiftsområde 22 Kommunikationer
- Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar
- Utgiftsområde 24 Näringsliv

6.4.1 Indikatorer

Resultatindikatorer saknas för politikområdet.

6.4.2 Resultat

Politikområdet Regional samhällsorganisation var under 2006 indelad i följande verksamhetsområden:

- kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete,
- ärendehandläggning,
- tillsyn och vägledning.

Redovisningen av resultatet 2006 för politikområdet följer indelningen i verksamhetsområden.

Avslutningsvis redovisas även uppgifter om kompetensförsörjning, ekonomisk situation och EA-värderingar.

Kunskapsuppbyggnad, samordnings- och sektorsövergripande arbete

Mål

Regeringens mål för länsstyrelserna var ett långsiktigt hållbart förverkligande av den nationella politiken genom samordning och hänsynstagande till olika sakintressen.

Målet för verksamhetsområdet saknar återrapporteringskrav. Målet för verksamhetsgrenen utåtriktat sektorsövergripande arbete var att stärka det sektorsövergripande arbetet och samordningen av de olika sakområdena för att uppnå effektiva lösningar och bidra till en hållbar utveckling i länen med vägledning av regeringens strategi för hållbar utveckling.

Resultat

Länsstyrelsernas breda uppdrag, med uppgifter inom flera politikområden, utgör en grund för detta arbete. Av betydelse är också att det sektorsövergripande arbetet prioriteras internt vid länsstyrelserna. Det gäller bl.a. det vattenrelaterade arbetet.

De hinder som förs fram av länsstyrelserna för ett sektorsövergripande arbete är bl.a. sektoriseringen inom den statliga verksamheten samt att uppgifterna är resurskrävande.

Resurser

För verksamhetsområdet har länsstyrelserna under 2006 använt cirka 2,3 miljarder kronor motsvarande 55 procent av de totala verksamhetskostnaderna, se tabell 6.2. Under 2005 användes drygt 1,9 miljarder kronor vilket

då motsvarade 54 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Det innebär att 2006 hade 17 av 21 länsstyrelser ökat eller bibehållit verksamhetsområdets andel av totala kostnader.

Tabell 6.2 Sektorövergripande arbete m.m. som andel av totala kostnader 2005 och 2006

Procent

Länsstyrelsen i	2006	2005
Västernorrlands län	70	65
Norrbottnens län	63	66
Södermanlands län	65	64
Gotland län	64	65
Jämtlands län	63	62
Dalarnas län	62	54
Västerbottens län	61	61
Uppsala län	59	57
Kalmar län	56	56
Gävleborgs län	55	55
Västmanlands län	54	53
Värmlands län	52	51
Skåne län	52	47
Västra Götalands län	51	47
Blekinge län	51	54
Örebro län	51	52
Stockholms län	51	50
Hallands län	50	50
Kronobergs län	49	49
Jönköpings län	48	48
Östergötlands län	48	48
Genomsnitt	55	54

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2005 och 2006

Ärendehandläggning

Mål

Målet för 2006 var att länsstyrelsernas ärendehandläggning ska kännetecknas av en enhetlig rättstillämpning, god service och information samt av en snabb och korrekt handläggning.

Resultat

Under 2006 inkom cirka 1 020 000 ärenden till länsstyrelserna Därutöver tillkom knappt 50 000 initiativärenden. På grund av förändrad struktur för redovisning av ärendestatistik kan jämförelse inte göras med föregående år.

Antalet öppna ärenden vid årets slut uppgick till cirka 194 000, varav cirka 8 700 ärenden var äldre än 2 år. Det totala antalet ärenden vilka

överklagats uppgick till cirka 12 000. Av de ärenden som avgjorts i högre instans har länsstyrelsens beslut ändrats i 13 procent av fallen, vilket är oförändrat jämfört med föregående år.

Vid länsstyrelserna pågår ett fortlöpande arbete med att utveckla service och ärendehandläggning. Som ett viktigt led i detta arbete framhåller länsstyrelserna det gemensamma utvecklingsarbetet av elektroniska tjänster inom främst områdena körkort, väktare, stiftelser och yrkestrafik. Regeringen ser positivt på detta arbete.

Ett exempel på en sådan utveckling är webbplatsen Körkortsportalen där all information och tjänster inom körkortsområdet återfinns på en plats. Bakgrunden är att Vägverket och de 21 länsstyrelserna är ansvariga för olika delar inom körkortsområdet, och därigenom har det inte varit enkelt för privatpersoner och företag att veta vart de ska vända sig. Genom portalen åstadkoms bättre service till medborgarna och ökad effektivitet.

Flera länsstyrelser arbetar också med mål för handläggningstider och uppföljning av dessa i syfte att förkorta handläggningstiderna och förbättra servicen. Regeringen ser positivt på detta arbete och avser överväga om detta ska gälla samtliga länsstyrelser från och med 2008.

Resurser

För verksamhetsområdet ärendehandläggning som helhet har länsstyrelserna under 2006 använt cirka 1,1 miljarder kronor motsvarande 27 procent av de totala verksamhetskostnaderna, se tabell 6.3. Under 2005 användes drygt en miljard kronor vilket då motsvarade 29 procent av de totala verksamhetskostnaderna, vilket i sig var en minskning i förhållande till året dessförinnan. Andelen av de totala kostnaderna har således minskat jämfört med tidigare år. För verksamhetsområdet har 17 av 21 länsstyrelser under 2006 minskat eller bibehållit områdets andel av totala kostnader jämfört med 2005.

Att kostnadsandelen har minskat de senaste åren, indikerar att länsstyrelsernas pågående utvecklingsarbete, såsom att rationalisera arbetsrutiner, att arbeta med mål och uppföljning av handläggningstider och att införa elektroniska lösningar resulterat i ett effektivare resursutnyttjande inom verksamhetsområdet.

Tabell 6.3 Ärendehandläggning som andel av totala kostnader 2005 och 2006

Procent

Länsstyrelsen i	2006	2005
Skåne län	33	36
Hallands län	32	34
Östergötlands län	32	32
Västra Götalands län	31	33
Jönköpings län	31	32
Stockholms län	31	32
Örebro län	31	32
Blekinge län	31	30
Gotlands län	30	29
Värmlands län	29	30
Gävleborgs län	28	30
Kronobergs län	27	29
Uppsala län	26	27
Västerbottens län	26	25
Kalmar län	24	27
Jämtlands län	24	26
Västmanlands län	24	25
Norrbottnens län	23	21
Dalarnas län	22	30
Södermanlands län	22	23
Västernorrlands län	18	22
Genomsnitt	27	29

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2005 och 2006

Tillsyn och vägledning

Mål

Målet för 2006 var ett ökat skydd för enskilda och värnande om samhället i övrigt genom såväl tillsyn som vägledande arbete.

I enlighet med återrapporteringskravet i regleringsbrevet ska länsstyrelserna redovisa inom vilka områden de saknar tillsynsplaner och skälen till detta. Även strategiska överväganden när det gäller tillsyn i förhållande till andra typer av ärenden, t.ex. tillstånd där så är aktuellt, ska redovisas. Vidare ska de konsekvenser dessa överväganden har fått för tillsynsverksamheten redovisas.

Resultat - tillsynsplaner

Tillsynen är ett viktigt instrument för att tillse att de nationella målen uppnås, att statsmakternas beslut fullföljs och att kvaliteten upprätthålls.

Länsstyrelserna utövar tillsyn inom en rad områden, t.ex. yrkesmässig trafik, veterinärer, större miljöstörande verksamheter, skyddade naturområden, livsmedelsområdet, vissa frågor som rör plan- och bygglagen, socialtjänsten, alkohol- och tobakslagen, övervakningskameror och stiftelser.

Flertalet länsstyrelser har tillsynsplaner, men inom bl.a. nedanstående områden anger några länsstyrelser att sådana av olika skäl saknas.

Inom några tillsynsområden är antalet tillsynsobjekt okänt och så stort att endast stickprovsmässiga tillsynsinsatser är rimliga. Det gäller t.ex. det generella biotopskyddet, strandskyddet, fornlämningar och små vattenverksamheter. Tillsynsplaner saknas avseende förorenade områden beroende på tolknings-svårigheter om vem som ska vara tillsynsmyndighet för nedlagda verksamheter mellan 1969–1998. Så snart Naturvårdsverket ger vägledning i frågan kommer ett verksamhetsregister och en tillsynsplan att upprättas.

Inom området lantbruk saknas i vissa fall tillsynsplaner, bl.a. beroende på sällan förekommande uppgifter och att i EU:s gemensamma jordbrukspolitik (CAP) utförs tillsyn i samband med kontroller, vilka görs i Jordbruksverkets datasystem.

Avsaknaden av tillsynsplaner för den tillsyn som omfattar räddningstjänster beror på ny lagstiftning. Statens räddningsverk försöker tillsammans med länsstyrelserna hitta formerna för länsstyrelsens tillsyn enligt den nya lagen. Under tiden som arbetet pågår har Räddningsverket tagit fram uppgifter som verket anser att länsstyrelserna tillsvidare ska koncentrera sin tillsyn på.

I något fall har det angetts att tillsynsplaner för ärendegrupperna omprövning av körkort/körkortsillstånd och alkohol saknas. Tillsynen, som är omfattande, görs kontinuerligt i det dagliga arbetet. I sådana fall har länsstyrelserna ansett att det saknas skäl att upprätta tillsynsplaner.

Resultat - strategiska överväganden

En generell synpunkt från länsstyrelserna är att tillståndsärenden och överklagningsärenden måste prioriteras då de dels är viktiga för den enskilde, för näringsverksamhet m.m., dels har inkommit till länsstyrelserna och därför måste avgöras i rimlig tid. I många fall, inom exempelvis miljöområdet, handlar det om

företag som befinner sig i expansion och snabbt behöver nya och ändrade tillstånd/villkor för fortsatt och utökad verksamhet. För att inte försena dessa investeringar och utvecklingsplaner för näringslivet och verksamheter av stor betydelse för samhällets infrastruktur, har tillståndsprövningen därför ofta prioriterats. Det gäller t.ex. verksamheter som energianläggningar, avloppsreningsverk, vindkraft, större djurhållande jordbruk, avfallsförbränningsanläggningar och deponier. Tillsynsärenden som inkommit genom anmälningar prioriteras också. Den operativa tillsynen koncentreras till de objekt som har störst miljöpåverkan.

Tillsynen bedrivs av personal som oftast även har andra arbetsuppgifter, t.ex. ärendehandläggning i form av tillståndsprövning m.m. Detta innebär att tillsynsverksamheten "konkurrerar" om de tillgängliga resurserna med bl. a. handläggningen av inkommande ärenden. Detta i sin tur innebär, när denna konkurrenssituation föreligger, att omfattningen av inkommande ärenden blir styrande för i vilken grad målstyrd tillsyn kan prioriteras. Konsekvenserna blir att den egeninitierade tillsynen blir eftersatt och inte kan utföras i önskvärd omfattning.

Tillsynsuppdrag

Riksrevisionen granskade i sin rapport (RiR 2005:12) hur Boverket och länsstyrelserna bedriver sin uppsikt respektive tillsyn enligt plan- och bygglagen (1987:10, PBL) och konstaterade sammanfattningsvis att den statliga överblicken över den fysiska planeringen är bristfällig. Boverket redovisade i juni sitt uppdrag att i samverkan med länsstyrelserna lämna förslag till hur Boverkets och länsstyrelsernas ansvar för uppsikt respektive tillsyn inom planläggning och byggande enligt PBL kan utformas och regleras tydligare. Rapporten, Tydligare statligt ansvar i plan- och bygglagen, innehåller bl.a. förslag till ändringar i PBL och bedömningar av förslagens konsekvenser, bl.a. ökat behov av resurser för Boverket och länsstyrelserna, se vidare under utgiftsområde 18. Rapporten remitteras under hösten 2007.

Resurser

För verksamhetsområdet som helhet har länsstyrelserna under 2006 använt cirka 670 miljoner kronor motsvarande 17 procent av de totala verksamhetskostnaderna, se tabell 6.4 nedan. Under 2005 användes cirka 590 miljoner kronor

vilket då motsvarade 16 procent av de totala verksamhetskostnaderna. Tillsyn som andel av den totala kostnaden har därmed ökat något sedan föregående år. Under 2006 hade således 15 av 21 länsstyrelser ökat eller bibehållit områdets andel av de totala kostnaderna.

Tabell 6.4 Tillsyn som andel av totala kostnader 2005 och 2006

Procent		
Länsstyrelsen i	2006	2005
Kronobergs län	25	22
Västmanlands län	23	22
Jönköpings län	21	19
Kalmar län	20	17
Östergötlands län	20	21
Värmlands län	19	19
Blekinge län	19	17
Örebro län	18	16
Västra Götalands län	18	20
Stockholms län	18	18
Hallands län	18	16
Gävleborgs län	17	15
Dalarnas län	16	16
Uppsala län	15	16
Skåne län	15	17
Västerbottens län	14	13
Norrbottnens län	14	13
Södermanlands län	13	12
Jämtlands län	13	12
Västernorrlands län	12	13
Gotlands län	5	7
Genomsnitt	17	16

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2005 och 2006

Kompetensförsörjning och sjukfrånvaro

Antalet årsarbetskrafter har ökat

Antalet årsarbetskrafter vid länsstyrelserna uppgick 2006 till 5 062. Av dem var 48 procent kvinnor. Det är en ökning med 378 årsarbetskrafter jämfört med föregående år. Detta beror till stor del på de resurser som tillförts länsstyrelserna under 2006 inom miljöområdet med 58,5 miljoner kronor samt 131 miljoner kronor för tillfälliga personalförstärkningar.

Antalet årsarbetskrafter har sedan 2000 ökat med drygt 900, vilket är en ökning med drygt 20 procent. Det finns dock stora skillnader mellan olika verksamheter. I tabell 6.5 framgår att

Naturvård och miljöskydd är den klart största verksamheten och också är den verksamhet som ökat mest mellan de jämförda åren. Detta beror bl.a. på de ovan nämnda resurstillskotten 2006, och på resurstillskott efter förslag i budgetpropositionen för 2002.

Tabell 6.5 Antal årsarbetskrafter per verksamhet

	2006	2000	Förändring (%)
Naturvård och miljöskydd	1319	746	76,7
Administration.	889	849	4,8
Lantbruk	673	721	-6,7
Regional utv. politik	379	328	15,8
Kommunikationer	370	381	-2,6
Hållbar samhällsplanering	268	217	23,6
Social omvårdnad	252	147	71,5
Övrig förvaltning	221	170	30,0
Kulturmiljö	178	151	18,0
Krishantering, skydd mot olyckor och civilt försvar	144	128	12,5
Livsmedelskontroll	80	65	23,5
Arbetsmarknad	65	72	-9,2
Fiske	54	56	-2,5
Jämställdhet	53	35	51,7
Rennäring	32	29	11,5
Integration	31	16	96,8
Skogsbruk	28	23	25,3
Resurssamverkan	16	0	
Omställning av energisystemet	11	0	
Summa	5 062	4133	22,5

Om man i stället ser utvecklingen per länsstyrelse kan det konstateras att samtliga länsstyrelser ökat sin personalstyrka mellan de jämförda åren och att länsstyrelserna i Gävleborgs, Västerbottens och Södermanlands län haft störst förändringar.

Tabell 6.6 Antal årsarbetskrafter per länsstyrelse

Länsstyrelsen i	2006	2000	Förändring (%)
Stockholms län	429	338	26,9
Uppsala län	156	126	23,8
Södermanlands län	193	145	33,1
Östergötlands län	232	186	24,7
Jönköpings län	221	194	13,9
Kronobergs län	150	132	13,6
Kalmar län	190	154	23,4
Gotlands län	216	186	16,1
Blekinge län	131	101	29,7
Skåne län	411	327	25,7
Hallands län	155	130	19,2
Västra Götalands län	599	548	9,3
Värmlands län	202	157	28,7
Örebro län	181	144	25,7
Västmanlands län	185	141	31,2
Dalarnas län	218	193	13,0
Gävleborgs län	225	162	38,9
Västernorrlands län	235	182	29,1
Jämtlands län	232	190	22,1
Västerbottens län	242	178	36,0
Norrbottnens län	260	220	18,2
Summa	5062	4133	22,5

Hög medelålder ger ett ökat antal pensionsavgångar kommande år

Personalen vid länsstyrelserna har numera samma medelålder som staten som helhet (46 år).

Ett ökande antal pensionsavgångar under kommande år innebär att länsstyrelserna måste säkerställa att viktig kompetens inte försvinner från verksamheten. Allt fler länsstyrelser arbetar därför strategiskt med frågor som rör kompetensförsörjningen. Kompetensanalyser, kompetensinventeringar och individuella kompetensplaner utgör viktiga instrument. Problem finns dock när det gäller att rekrytera och behålla erfaren personal då konkurrensen om erfarna medarbetare är hård. Detta gäller framför allt yrkesgrupper med hög specialistkompetens.

Sjukfrånvaron har minskat

13 av 21 länsstyrelser hade under 2006 minskande sjukfrånvaro. Under 2006 varierade den totala sjukfrånvaron i länsstyrelserna mellan 2,2 och 5,0 procent av tillgänglig arbetstid. Detta

är en positiv utveckling jämfört med 2005 då den varierade mellan 2,3 och 6,8 procent av tillgänglig arbetstid. Kvinnors sjukfrånvaro varierade mellan 2,4 och 6,5 procent och männens mellan 1,5 och 4,2 procent.

Etnisk mångfald

Andelen anställda med utländsk bakgrund i staten har ökat de senaste åren och uppgick 2006 till 11,1 procent. Sektorn länsstyrelser, regeringskansli och stabsmyndigheter har procentuellt färre anställda med utländsk bakgrund totalt sett än staten i genomsnitt och ökningstakten av andelen anställda med utländsk bakgrund är lägre i denna sektor jämfört med övriga sektorer. Nivån var i stort sett densamma 2006 som den var 2001, 8,0 procent jämfört med 7,9 procent.

EA-värderingar och ekonomisk situation

Positiv utveckling i EA-värderingen

Ekonomistyrningsverket genomför årligen en ekonomiadministrativ värdering av hur myndigheterna följer regelverket, främst inom områdena redovisning, finansiering och betalningsflöden. EA-värderingen mäter efterlevnaden av de ekonomiadministrativa regler som gäller för statliga myndigheter.

För 2006 har 18 av 21 länsstyrelser erhållit omdömet fullt tillfredsställande. Resterande tre länsstyrelser (länsstyrelserna i Örebro, Stockholm och Gotlands län) har fått omdömet tillfredsställande. Utvecklingen de senaste åren har varit positiv. För 2005 erhöll femton länsstyrelser omdömet Fullt tillfredsställande och resterande sex länsstyrelser fick omdömet tillfredsställande. År 2004 erhöll tio länsstyrelser högsta omdöme, då återfanns också två länsstyrelser med omdömet ej tillfredsställande. Länsstyrelserna i Hallands, Jönköpings och Östergötlands län har sedan 1997 erhållit bästa möjliga omdöme varje år.

Kostnads- och intäktsutvecklingen

Kostnaderna för verksamheten vid landets 21 länsstyrelser uppgick till 4 082 miljoner kronor 2006. Det innebär en kostnadsökning med 14 procent jämfört med föregående år, vilket motsvarar 487 miljoner kronor. Orsaken är bland annat de förstärkningar som åstadkommit med 58,5 miljoner kronor inom miljöområdet samt 131 miljoner kronor för tillfälliga personalförstärkningar. Dessutom erhöll några läns-

styrelser sammanlagt 11,5 miljoner kronor för kostnader i samband med stormen Gudrun. Vidare har länsstyrelserna erhållit ca 200 miljoner kronor i ökade bidrag från andra myndigheter under 2006.

Personalkostnader utgjorde 2 603 miljoner kronor eller 64 procent av de totala kostnaderna. Lokalkostnader utgjorde 275 miljoner kronor (7 procent) medan övriga driftskostnader utgjorde 1 135 miljoner kronor (28 procent). I jämförelse med 2005 är det små skillnader i den procentuella fördelningen för de olika kostnads-slagen.

Länsstyrelserna är i huvudsak anslagsfinansierade

Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* utgjorde den dominerande inkomstkällan med 2 382 miljoner kronor, vilket motsvarade ungefär 59 procent av länsstyrelsernas totala intäkter. Anslaget andel av den totala finansieringen varierar dock kraftigt mellan länsstyrelserna.

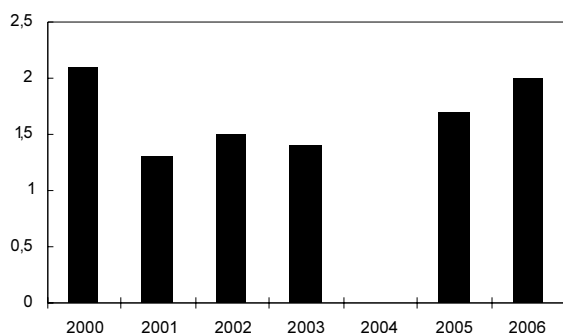
Intäkter av bidrag, om 1 282 miljoner kronor, utgjorde därefter den största finansieringskällan med 32 procent. De största bidragsgivarna är Naturvårdsverket, Jordbruksverket, Krisberedskapsmyndigheten, Riksantikvarieämbetet, Räddningsverket och EU, däribland EU:s strukturfonder. Härutöver har ett tiotal anslag under 2006 finansierat länsstyrelsernas förvaltningskostnader med sammanlagt 150 miljoner kronor, vilket är ungefär detsamma som 2005. Avgifter och övriga ersättningar (som får disponeras) har finansierat länsstyrelsernas verksamhet med sammanlagt 225 miljoner kronor. Detta är en ökning med 22 miljoner kronor.

Anslagssparandet

År 2006 uppgick anslagssparandet till 48,3 miljoner kronor, vilket motsvarar två procent av tilldelat anslag, se diagram 6.1. Nivån ligger därmed på ungefär samma nivå som de sex senaste åren.

Diagram 6.1 Anslagssparandets utveckling 2000-2006

Andel av anslag 32:1 Länsstyrelserna m.m. (%)

Källa: Länsstyrelsernas årsredovisningar 2000 till 2006

6.4.3 Analys och slutsatser

Nya arbetsuppgifter har under de senaste åren ålagts länsstyrelserna, bl.a. inom miljöområdet samt när det gäller kommuners mottagande av flyktingar och dess introduktion. Resurstillskott tillsammans med effektiviseringar och omprioriteringar har möjliggjort att länsstyrelserna har kunnat fullfölja sina åtaganden.

Regeringen bedömer att länsstyrelserna har bedrivit sin verksamhet på ett i huvudsak tillfredsställande sätt och med gott resultat. Det finns dock, liksom tidigare år, skillnader mellan de olika länsstyrelserna och mellan de olika sakområdena. Detta framgår bl.a. av länsstyrelsernas årsredovisningar för 2006 (dnr Fi2007/1276), miljöledningsredovisningar (dnr Fi2007/2755 och 1462), risk- och sårbarhetsanalyser (dnr Fi2007/1215), budgetunderlag för 2007 (dnr Fi2007/1372) samt delårsrapport för perioden januari 2007 till juni 2007 (dnr Fi2007/6063).

Förbättrad styrning och uppföljning

Ett intensifierat arbete krävs i syfte att förbättra styrningen och uppföljningen av länsstyrelsernas verksamhet. En viktig del i detta är att öka möjligheterna till jämförelser mellan länsstyrelserna. Ett arbete pågår inom regeringskansliet med att ta fram ett uppdrag för myndighetsanalyser där länsstyrelserna avses ingå.

Samordningsuppdrag

För att länsstyrelserna även fortsättningsvis ska kunna fullgöra sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt inom ramen för tilldelade medel

krävs också en fortsatt utveckling och effektivisering av verksamheten. Regeringen anser att samordningen och samverkan mellan olika verksamhetsområden samt ett gemensamt resursutnyttjande inom och mellan länen måste öka kommande år.

Av denna anledning gav regeringen den 25 januari 2007 i uppdrag (Fi2007/2459) åt en särskild utredare att närmare analysera koncentration och samordning av länsstyrelsernas kärnverksamhet, se vidare avsnitt 6.6.

Utveckling inom e-förvaltning

Länsstyrelserna genomför flera större uppdrag i syfte att ta fram nya gemensamma tjänster och stödprocesser. Regeringen ser denna utveckling som strategisk, inte bara för den enskilda länsstyrelsen utan för länsstyrelserna ur ett nationellt perspektiv. Det är av största vikt att alla länsstyrelser tar aktiv del i denna utveckling.

De medel för utveckling som särskilt avdelats i de senaste årens regleringsbrev ger stöd för länsstyrelsernas gemensamma förändringsarbete. Inom ramen för länsstyrelsernas tilldelade anslag omdisponerades i regleringsbrevet för 2007 sammanlagt ytterligare fem miljoner kronor för gemensamma utvecklingsinsatser, utöver de nio som omdisponerades redan 2006. Dessa medel administreras av Länsstyrelsen i Västra Götalands län. Detta har underlättat administrationen och tydliggjort styrningen av utvecklingsprojekten.

Regeringen förutsätter att länsstyrelserna i ett utvecklingsarbete som bygger på gemensamma lösningar också i framtiden internt sinsemellan finansierar detta.

Vad gäller det fortsatta utvecklingsarbetet inom e-förvaltningen anser regeringen det vara av största vikt att länsstyrelserna uppträder samlat och tillhandahåller gemensamma tjänster som förenklar för medborgare, företag och andra aktörer inom den offentliga sektorn. Länsstyrelserna ska i större utsträckning än i dag tillhandahålla tjänster via Internet.

I regleringsbrevet för 2006 fick länsstyrelserna i uppdrag att tillsammans lämna konkreta förslag till sammanhållna gemensamma IT-relaterade processer för länsstyrelserna.

I den gemensamma rapporteringen, som redovisades i december 2006 (dnr Fi2006/6879), finns ett flertal genomgripande förslag för en flerårig utveckling till en för länsstyrelserna

gemensam och effektiv IT-verksamhet. Regeringen uppdrog därför i regleringsbrevet 2007 åt samtliga länsstyrelser att inleda arbetet med implementering av förslagen. Prioriteringar ska göras så att insatserna får mätbara effekter, senast under första halvåret 2008. Länens IT-investeringar och personella resurser ska användas för att nå de konkreta mål som ställts upp för en inriktning mot en gemensam IT-verksamhet. Prioriteringen av mål ska ske i enlighet med den gemensamma rapporteringen. I detta ingår att arbetet med utvecklingen av länsstyrelsernas e-Förvaltning ska fortsätta.

Information och tjänster ska utvecklas gemensamt av samtliga länsstyrelser och göras tillgängliga för medborgare, näringsliv, kommuner och andra intressenter. Detta ska ske parallellt inom flera områden; information på den gemensamma webbplatsen, elektroniska informations- och ärendetjänster samt telebaserad information och tjänster. Här inbegrips också samspelet mellan länsstyrelserna och andra myndigheter i syfte att underlätta ambitionen med ett ärende/en kontakt. Arbetet med effektivisering av de inre stödprocesserna till de nya e-tjänsterna ska också fortsätta.

I regleringsbrevet för 2007 gavs också samtliga länsstyrelser i uppdrag att fortsätta det gemensamma utvecklingsarbetet med e-Förvaltning i form av utvecklad elektronisk information, blanketter och e-Formulär, nät- och teletjänster.

Vidare gavs i regleringsbrevet ett uppdrag att utveckla den administrativa samordningen. Länsstyrelserna redogjorde i en delrapport den 28 juni 2007 (dnr Fi2007/5345) för en ny strategi med en något fördröjd tidplan för att säkerställa att införandet av en gemensam redovisningsplan kan ske på ett kvalitetssäkert och kostnadseffektivt sätt. Från den 1 januari 2008 ska en ny redovisningsmodell sättas i pilotdrift på ett antal länsstyrelser för att den 1 januari 2009 tas i drift på samtliga länsstyrelser. Den utvecklade samordningen ska möjliggöra kostnadsuppföljning av länsstyrelsernas olika verksamheter och ärendegrupper samt framtagande av verksamhetsstatistik. Vidare skall en likartad hantering av redovisningsprinciper tillämpas och den information länsstyrelserna lämnar ska vara jämförbar mellan länsstyrelser och över tiden. En uppföljning ska kunna ske på aggregerad nivå.

6.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i den årliga revisionen i allt väsentligt funnit länsstyrelsernas årsredovisningar rättvisande (dnr Fi2007/2054). Revisionsberättelse med invändning avseende 2006 har lämnats för Länsstyrelsen i Örebro län. Föregående år fick tre länsstyrelser invändning.

Länsstyrelsen i Örebro län

Riksrevisionens invändning avser att länsstyrelsen under räkenskapsåret 2006 rekviderat strukturfondsmedel från Regionala utvecklingsfonden med ett för högt belopp om 84 miljoner kronor. De under året rekviderade medlen avseende stödberättigade utgifter i utgiftsdeklaration samt tillhörande ansökan om utbetalning från EU-kommissionen perioden, september 2005 – mars 2006, har medtagits även vid efterföljande rekvisitionstillfälle. Härigenom har länsstyrelsen rekviderat medel för samma stödberättigade utgifter vid två betalningsansökningar.

Länsstyrelsen har i sitt svar angett att man delar Riksrevisionens synpunkter och följer dess rekommendationer.

Regeringen bedömer att åtgärderna som Länsstyrelsen i Örebro län redovisat (dnr Fi2007/2054) är acceptabla.

Länsstyrelserna har tidigare svarat för en stor andel av den årliga revisionens invändningar. Att så varit fallet kan bero på att länsstyrelserna svarar för en bred, heterogen och komplex verksamhet, men också på att Riksrevisionen i detta fall har en möjlighet att granska 21 länsstyrelserns likartade verksamhet och redovisning. Vad avser årets granskningar har en minskning skett, vilket är positivt.

Effektivitetsrevisionen

Den statliga tillsynen fyller en viktig funktion för att säkerställa och följa upp att mål och uppdrag faktiskt blir genomförda. Med hänsyn till länsstyrelsernas centrala roll när det gäller tillsynsuppgifter har Riksrevisionen i ett antal granskningar särskilt fokuserat på hur länsstyrelserna hanterar denna verksamhet och bl.a. gjort följande iakttagelser.

Riksrevisionen har under 2006 och 2007 effektivitetsgranskat statlig tillsyn av bostad med särskild service enligt LSS (RiR 2007:1; Framställning till riksdagen 2006/07:RRS24, Fi2007/2000). Granskningen visar att det finns brister i länsstyrelsernas tillsyn av kommunernas

bostäder med särskild service enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Tillsyn genomförs alltför sällan och är ofta också sårbar genom att den är för beroende av enstaka personers arbetsinsatser. Länsstyrelserna följer inte heller upp sin kritik mot kommunerna i tillräckligt hög grad. I rapporten rekommenderar Riksrevisionen att regeringen dels initierar åtgärder för att förhindra att kommuner inte verkställer egna beslut, dels överväger att vidta åtgärder för att åstadkomma en mer likvärdig tillsyn över hela landet och i det sammanhanget precisera innebörden av Socialstyrelsens centrala tillsyn. En utredare har i uppdrag att se över organisationen och ansvarsfördelningen av den sociala tillsynen i syfte att bl.a. stärka tillsynen och åstadkomma en förändring så att tillsynen kan fungera samordnat, strukturerat och effektivt. Uppdraget ska redovisas senast den 1 november 2007. LSS-kommittén har dessutom i uppdrag att se över hela LSS. Åtgärder för att förhindra att kommuner inte verkställer egna beslut enligt LSS har utretts i betänkandet Beviljats men inte fått (SOU 2004:118). Frågan bereds inom regeringskansliet.

I granskningen av beredskapen för kärnkraftsolyckor (RiR 2007:4) konstaterar Riksrevisionen att beredskapen för att ta hand om långsiktiga konsekvenser av en kärnkraftsolycka är mycket bristfällig. Granskningen visar att regeringen inte har en aktuell samlad bedömning av myndigheternas förmåga att hantera konsekvenser av olyckor i svenska kärnkraftverk. I rapporten anges att regeringens mål och krav, bland annat på myndigheternas deltagande i insats och övning, är otydliga och inte följs upp. De beredskapsövningar som ansvariga myndigheter ska genomföra brister i effektivitet och samverkan. Majoriteten av övningarna har inriktats på det akuta skedet under en kärnkraftsolycka, medan det långsiktiga skedet har övats mycket sällan. Myndigheternas överföring av information mellan varandra och till allmänheten fungerar inte tillräckligt bra.

Granskningen visar också att Statens räddningsverks tillsyn över länsstyrelsernas beredskapsarbete är svag och att myndighetens utvärderingar av beredskapsövningarna behöver förbättras. Riksrevisionen anser att de tre berörda länsstyrelserna saknar eller har enbart utkast till saneringsplaner, trots att det finns bestämmelser som kräver planer.

Riksrevisionen har granskat hur staten tar sitt ansvar för säkerheten vid vattenkraftverkens dammar (RiR 2007:9). Sverige har hittills endast drabbats av ett fåtal mindre dammbrott. Om ett dammbrott inträffar vid en av landets större dammanläggningar innebär det risk för människors liv och hälsa samt skador på miljö och egendom. Ett dammbrott kan också riskera att störa elförsörjningen och därmed många viktiga samhällsfunktioner. Riksrevisionen konstaterar att åtgärder vidtagits som stärkt och förtydligat ansvaret för dammsäkerheten, åtgärder som ytterst syftat till att öka säkerheten vid vattenkraftdammarna. Riksrevisionens granskning visar att det trots dessa åtgärder förekommer problem och brister i arbetet med dammsäkerhet. Mot bakgrund av dessa brister lämnar Riksrevisionen rekommendationer till regeringen, Svenska kraftnät och länsstyrelserna.

6.6 Politikens inriktning

En bättre samordnad länsförvaltning

När det gäller länsstyrelserna grundar sig politikområdet på en förvaltningspolitisk idé om samordning av olika sektorsintressen; principen om den samordnade länsförvaltningen (prop. 2001/02:7, bet. 2001/02:KU7, rskr 2001/02:138).

Denna princip ligger fast och innebär när det gäller den regionala nivån, bl.a. att regional statlig verksamhet ska inordnas i länsstyrelsen där det är lämpligt. I länsstyrelsens roll ingår att agera utifrån ett statligt helhetsperspektiv och därigenom bidra till att regeringens politik får genomslag på regional nivå. Länsstyrelsens roll är att vara statens regionala företrädare och samordna de statliga intressena i de frågor som statsmakten lagt på länsstyrelsen, bl.a. genom att tillämpa ett tvärsektorielt arbetssätt i verksamheten. Länsstyrelsen ska också vara statens primära kontaktlänk gentemot kommunerna och där företräda statens samlade intressen.

Även för många av de offentliga åtaganden som utförs av kommuner eller andra aktörer har länsstyrelserna uppgifter avseende samordning, tillsyn, uppföljning och utvärdering.

Länsstyrelserna har också ett flertal allmänna förvaltningsuppgifter.

Det är regeringens uppfattning att länsstyrelserna erbjuder en unik möjlighet till statlig

samverkan och samordning på regional nivå, men att den bör utnyttjas bättre än vad som görs i dag.

Ansvarskommittén överlämnade sitt slutbetänkande i februari 2007 (SOU 2007:10). I betänkandet föreslår kommittén bl.a. en ny modell för samordning inom staten. Modellen bygger på den regionala nivån och ett utvecklat samspel mellan Regeringskansliet, länsstyrelserna och sektorsmyndigheterna. En bärande princip för kommitténs förslag är att länsstyrelserna på ett tydligare sätt än i dag ska vara statens företrädare på regional nivå. Ansvarskommitténs förslag har remitterats till över 500 instanser. Remisstiden går ut den 21 september 2007.

För att underlätta lokala och regionala samtal om en förändrad regional indelning har regeringen den 28 juni 2007 beslutat om en samordnare som, efter inkomna lokala och regionala önskemål, ska utgöra samtalspartner och samordna diskussioner som förs mellan kommuner, landsting och andra berörda parter.

Ökad samordning mellan länsstyrelserna är av stor vikt framöver.

Regeringen beslutade den 25 januari 2007 om ett uppdrag att analysera och lämna förslag till koncentration och samordning av länsstyrelsernas kärnverksamhet. Förslaget överlämnades den 31 augusti 2007 till regeringen. Utredningen föreslår att ett 20-tal länsstyrelseuppgifter koncentreras till ett färre antal länsstyrelser. Det rör sig i huvudsak om förvaltningsuppgifter med inslag av myndighetsutövning. Det kan exempelvis gälla tillstånds- och tillsynsfrågor om överförmyndare, kameraövervakning, stiftelser, lotterier och bingo, körkort och yrkesmässig trafik. Syftet med förslagen är att öka effektiviteten och säkerställa rättsäkerheten i länsstyrelsernas handläggning av sådana ärenden. Efter remissbehandling avser regeringen att återkomma i frågan.

Förbättrad styrning och uppföljning

Ett intensifierat arbete krävs i syfte att förbättra styrningen och uppföljningen av länsstyrelsernas verksamhet. En viktig del i detta är att öka möjligheterna till jämförelser mellan länsstyrelserna. Ett arbete pågår inom regeringskansliet med att ta fram ett uppdrag för myndighetsanalyser där länsstyrelserna avses ingå.

Som tidigare redovisats arbetar flera länsstyrelser med mål för handläggningstider och uppföljning av dessa i syfte att förkorta handläggningstiderna och förbättra servicen. Regeringen ser positivt på detta arbete och avser överväga om detta ska gälla samtliga länsstyrelser från och med 2008.

Uppföljning av länsstyrelsernas tillsynsverksamhet

De regler som riksdag och regering har beslutat ska få genomslag i samhället. På många områden spelar tillsynen en viktig roll för att garantera detta. Regeringen vill få till stånd en effektivare och tydligare tillsyn inom olika verksamhetsområden. Länsstyrelserna har här en viktig roll. Regeringen avser att följa upp länsstyrelsernas tillsynsarbete. Detta inte minst mot bakgrund av kritik bl.a. från Riksrevisionen och signaler om att den egeninitierade tillsynen blivit nedprioriterad.

Kompetensförsörjning

När det gäller kompetensförsörjning är det av vikt att länsstyrelserna fortsätter att arbeta för en jämn könsfördelning och en ökad andel anställda med utländsk bakgrund.

6.7 Budgetförslag

6.7.1 32:1 Länsstyrelserna m.m.

Tabell 6.7 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	2 390 377	Anslags-sparande	48 347
2007	Anslag	2 366 022 ¹	Utgifts-prognos	2 363 300
2008	Förslag	2 372 268		
2009	Beräknat	2 504 024 ²		
2010	Beräknat	2 568 308		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 448 141 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget finansierar de 21 länsstyrelsernas förvaltningskostnader samt ersättningar till kommunala samverkansorgan och landstingen i Skåne och Västra Götalands län för de uppgifter som dessa övertagit från länsstyrelserna.

Vidare finansierar anslaget regeringens behov av vissa mindre utvecklingsinsatser inom politikområdet, till exempel inom IT-området samt visst europeiskt samarbete.

Anslaget finansierar cirka två tredjedelar av länsstyrelsernas förvaltningskostnader. Resterande verksamhet finansieras av avgifter och bidrag.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 6.8 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomstitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	1 642 800	-	-	-23 000
Prognos 2007	1 533 800	74 700	82 500	-7 800
Budget 2008	831 500	72 500	83 300	-8 100

Den budgeterade minskningen 2008 vad gäller intäkter till inkomstitel beror på att länsstyrelsen i den nya organisationen för strukturfondsperioden 2007-2013 inte längre är förvaltande och attesterande myndighet. De budgeterade intäkterna avser till stor del den tidigare programperioden.

De avgifter som får disponeras utgörs bl.a. av avgifter för körkortsadministration, avgifter inom lantbruksområdet, tillsyn av pantbanker, avgifter för alkohol, provning om ansökan om handledarskap enligt 4 kap. 8 § körkortsförordningen (1998:980) samt viss uppdragsverksamhet. Inom uppdragsverksamheten svarar Länsstyrelsen i Gotlands län, genom sin skogliga uppdragsverksamhet, för drygt hälften av dess volym.

Tabell 6.9 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006 (varav tjänsteexport)	-	-	5 500
Prognos 2007 (varav tjänsteexport)	66 700	66 400	300
Budget 2008 (varav tjänsteexport)	67 100	67 000	100

Sammanlagt redovisades under 2006 inkomster på tjugosex inkomstitlar. I tabell 6.10 redovisas de volymmässigt största inkomstitlarna.

Tabell 6.10 Inkomstitlar 2006

Tusen kronor

Inkomstitel	Rubricering	Belopp
6312	Bidrag från EG:s regionalfond perioden 2000-06	1 163 449
6412	Bidrag från EG:s socialfond perioden 2000-06	270 154
2537	Miljöskyddsavgift	93 694
6122	EG-finansierade struktur- och regionalstöd, 00-06	38 287
2511	Expeditions- och ansökningsavgifter	24 828
2539	Täktavgift	16 094
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet	12 983
	Övriga inkomster mot inkomstitel	23 302
Summa		1 642 791

Källa: Statens budgeterings och rapporteringssystem, Hermes

Regeringens överväganden

Arbetsmarknadspolitisk satsning

I budgetpropositionen för 2006 föreslog regeringen en tvådelad arbetsmarknadspolitisk satsning för genomförande under 2006 och 2007. Totalt uppgick satsningen till 131 miljoner kronor per år och motsvarade cirka 310 anställningar. Regeringen ansåg i budgetpropositionen för 2007 att satsningen skulle fasas ut i en snabbare takt än tidigare angivet. Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskades därför i budgetpropositionen för 2007 med 65,5 miljoner kronor. Nu fullföljs utfasningen.

Värde transporter

Proposition Ändrade regler om auktorisation av bevakningsföretag, (prop. 2005/06:136) bedömdes i budgetpropositionen 2007 för länsstyrelserna innebära merkostnader på 1,8 miljoner kronor vilket föranledde en engångsvis överföring från anslaget 4:1 *Polisorganisationen* till anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* under 2007. Förstärkningen upphör 2008.

Tillsyn familjehem och HVB

I 2006 års ekonomiska vårproposition angavs att länsstyrelserna skulle förstärka tillsynen av familjehem och hem för vård eller boende för barn och unga. För detta ändamål tillfördes anslaget för 2007 och 2008 10 miljoner kronor per år. Förstärkningen upphör 2009.

Mottagande av nyanlända flyktingar

Efter Integrationsverkets nedläggning den 1 juli 2007 ska Migrationsverket övergripande arbeta för att det finns beredskap och kapacitet i landet att ta emot flyktingar som får uppehållstillstånd. Länsstyrelserna ska ha det operativa ansvaret för förhandlingar och överenskommelser med kommunerna om mottagande och introduktion i sina respektive län. Beslutet innebär att länsstyrelserna får en ny och viktig roll. De ska verka för att kommunerna tar emot skyddsbehövande som beviljats uppehållstillstånd och se till att de får en bra introduktion i det svenska samhället. Det innebär bl. a. att länsstyrelserna kommer att förhandla med kommunerna om introduktionsplatser utifrån tillgång på arbete, bostäder och skolor. För detta ändamål föreslås anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 15 miljoner kronor fr.o.m. 2008.

Vattenverksamhet m.m.

I förordning om ändring i förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. beslutades om en förenklad prövning av vissa mindre vattenverksamheter. Ett antal angivna vattenverksamheter som i dag kräver tillstånd undantas från tillståndsplikten. Länsstyrelsen beslutades vara tillsynsmyndighet när det gäller anmälningspliktiga vattenverksamheter, med möjlighet att överlåta ansvaret till en kommunal nämnd. Det innebär en viss minskning av ärendemängden hos miljödomstolarna samt en ökning av ärenden hos länsstyrelserna. För detta ändamål föreslås att anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 4 miljoner kronor from 2008. Finansiering sker från det under utgiftsområde 4 upptagna anslaget 4:5 *Sveriges Domstolar*.

Förprovningen av djurstallar

Regeringen anser att den obligatoriska förprovningen av djurstallar ska vara avgiftsfri. Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* bör därför ökas med 10 miljoner kronor.

Djurskyddskontroll m.m.

Regeringen bereder frågan om ett eventuellt överförande av djurskyddskontrollen samt kontrollen av foder och livsmedel i primärproduktionen till statlig regi från och med 2009. Länsstyrelserna kan komma att bli aktuella som utförare av kontrollerna som då bör finansieras med allmänna medel. För detta ändamål bedöms anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* behöva ökas med 118 miljoner kronor fr.o.m. 2009.

Regeringen avser att återkomma till Riksdagen i frågan.

Bildande av kommunala samverkansorgan

Från den 1 januari 2003 kan kommunala samverkansorgan i länen ta över vissa regionala utvecklingsuppgifter från länsstyrelserna. När ett samverkansorgan bildas för att ta över dessa uppgifter ska en anmälan göras till regeringen, som sedan beslutar från vilken dag som uppgiftsöverföringen enligt lagen ska gälla.

För att kommunala samverkansorgan ska kunna använda medel på anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* krävs att det får användas för finansiering av de arbetsuppgifter som samverkansorganet övertar från länsstyrelserna i enlighet med nämnda lag. Detta gäller även kostnader som kan hänföras till arbetet med att bl.a. utarbeta, samordna och driva arbetet med genomförande av regionala tillväxtprogram.

Länsstyrelsen ska, i samråd med det kommunala samverkansorganet, beräkna och till regeringen redovisa hur många årsarbetskrafter som kan hänföras till uppgiftsöverföringen. Därefter beslutar regeringen, utifrån en schablonersättning per årsarbetskraft, om de anslagsmedel som ska användas på anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* avseende de kommunala samverkansorganen.

Västerbottens län har till regeringen inkommit med en ansökan om bildande av kommunalt samverkansorgan från och med 2008.

Den nya organisationen för strukturfondsadministrationen 2007–2013

I den nya organisationen för strukturfondsperioden 2007–2013 har Nutek givits uppgiften att vara förvaltande och attesterande myndighet för målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning avseende Europeiska regionala utvecklingsfonden. Från och med 2007 överförs resurser stegvis från länsstyrelser, samverkansorgan och självstyrelseorgan till Nutek. Uppgiften att avsluta programperioden 2000–2006 ligger kvar på nuvarande organisationer. En minskning om 15 250 000 miljoner kronor sker av anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.*

Ansvaret och resurser för att genomföra så kallade urvalskontroller av projekt som hör till programperioden 2000–2006 ligger kvar på nuvarande organisationer. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen 2009 angående överföring av resurser från länsstyrelserna för urvalskontroller avseende

strukturfundsperioden 2007–2013. Ekonomistyrningsverket ansvarar för dessa kontroller under den nya perioden.

Vidare har under den nya programperioden Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) givits uppgiften att vara förvaltande och attesterande myndighet för målet Regional konkurrenskraft och sysselsättning avseende Europeiska socialfonden. Uppgiften att avsluta programperioden 2000–2006 ligger kvar på ansvariga länsstyrelser.

Från och med 2007 överförs resurser stegvis från länsstyrelserna till Svenska ESF-rådet. Under 2008 ska detta finansieras genom att anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* minskas med 2 191 000 kronor vilka förs till anslaget 22:6 *Rådet för Europeiska Socialfonden i Sverige*.

Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen 2009 med en bedömning över länsstyrelsernas resursbehov för att avsluta strukturfundsperioden 2000–2006.

Tabell 6.11 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 32:1 Länsstyrelserna m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	2 360 522	2 360 522	2 360 522
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	18 025	72 320	134 776
Beslut	-70 106	22 391	22 966
Överföring till/från andra anslag	63 827	48 792	50 045
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 372 268	2 504 024	2 568 308

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Tabell 6.12 Detaljerad härledningstabell

Tusental kronor

	2008
Anvisat 2007	2 360 522
Pris- och löneomräkning	18 025
Beslut	-70 106
- Eliminering sysselsättningssatsning	-66 001
- Eliminering värdetransporter	-1 814
- Vattenverksamhet	4 000
- Förprovning djurstallar, anslagsfinansieras	10 000
- Utfasning strukturfundsadministration	-16 291
Överföring till/från andra anslag	48 827
- Mottagande av nyanlända flyktingar	15 000
- Överföring från anslag 32:2 till anslag 32:1	33 827
Övrigt	15 000
Förslag/beräknat anslag	2 372 268

Regeringen föreslår att anslaget för 2008 uppgår till 2 372 268 000 kronor. För 2009 har anslaget beräknats till 2 504 024 000 kronor och för 2010 till 2 568 308 000 kronor.

Beträffande fördelningen av medel till länsstyrelserna inom anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* avser regeringen att tillämpa en modifierad fördelningsmodell som har en tydligare utgångspunkt i länsstyrelsernas verksamhet.

Ansvarskommittén har i sitt slutbetänkande (SOU 2007:10) föreslagit en genomgripande reform av den regionala samhällsorganisationen. Kommitténs förslag kan leda till att fördelningen av anslaget mellan länsstyrelserna ytterligare behöver ses över.

7 Politikområde Samepolitik

7.1 Budgetförslag

7.1.1 45:1 Sametinget

Tabell 7.1 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	21 363	Anslags- sparande	-657
2007	Anslag	27 803 ¹	Utgifts- prognos	28 083
2008	Förslag	32 104		
2009	Beräknat	42 841 ²		
2010	Beräknat	33 693 ³		

¹ Inklusivt tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

² Motsvarar 41 879 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 32 104 tkr i 2008 års prisnivå.

Sametinget är en förvaltningsmyndighet samtidigt som det är ett samiskt folkvalt organ med val vart fjärde år. Sametinget inledde sin verksamhet 1993. De övergripande målen är enligt sametingslagen att Sametinget ska verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamhet och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Sametinget ska bl.a. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas.

Sametinget beslutar om fördelning av statens bidrag till samisk kultur och samiska organisationer samt andra medel som ställs till samernas förfogande. Sametinget leder det samiska språkarbetet och arbetar med vissa EU-stöd riktat mot samiska intressen inom de nya EU-programmen under programperioden 2007–2013. Därtill har Sametinget ett informationsuppdrag gentemot allmänheten i fråga om att sprida information om det samiska samhället, kulturen och historien. Den 1 januari 2007 övertog Sametinget dessutom uppgifter från

vissa länsstyrelser och Jordbruksverket som i huvudsak rör interna samiska förhållanden, huvudsakligen rennärlingsadministration.

Regeringens överväganden

Sametinget har en särskild konstruktion som både folkvalt organ och statlig myndighet med ett brett arbetsfält som bl.a. näringsliv, samhällsplanering, kultur, språk, EU-programarbete och information. Den 1 januari 2007 övertog Sametinget därutöver arbetsuppgifter som framförallt rör rennärlingen från Länsstyrelsen och Jordbruksverket. 4 600 000 kronor överfördes till Sametinget för ändamålet.

Det finns behov av en förstärkning av Sametinget inom vissa områden i kombination med att finansieringen av de nya arbetsuppgifterna som övertogs fr.o.m. 1 januari inte visat sig vara tillräcklig. Sametinget behöver främst juridisk kompetens samt förstärkning av områdena ledning, sakhandläggning, finansiell och intern styrning. Regeringens bedömning är därför att anslaget 45:1 *Sametinget* behöver förstärkas med 6 100 000 kronor från 2008. Finansiering sker från det under utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar uppförda anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet*. Regeringens bedömning är vidare att anslaget skall öka med 10 miljoner kronor för 2009 i syfte att undersöka förutsättningarna för en fortsatt process avseende uppförande av sametingsbyggnad.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 32 104 000 kronor anvisas under anslaget 45:1 *Sametinget* för 2008. För 2009 och

2010 beräknas anslaget till 42 841 000 kronor respektive 33 693 000 kronor.

Tabell 7.2 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 45:1 Sametinget

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	25 803	25 803	25 803
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	201	798	1 488
Beslut	6 100	16 240	6 402
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	32 104	42 841	33 693

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

8 Politikområde Minoritetspolitik

8.1 Omfattning

Minoritetspolitiken omfattar frågor om skydd och stöd för de nationella minoriteterna och de historiska minoritetsspråken. Politikområdet omfattar anslaget för åtgärder för nationella minoriteter.

8.2 Utgiftsutveckling

Tabell 8.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 1</i>						
47:1 Åtgärder för nationella minoriteter	10,7	10,4	11,1	14,4	14,4	10,4
Totalt för utgiftsområde 1	10,7	10,4	11,1	14,4	14,4	10,4
Totalt för politikområde Minoritetspolitik	10,7	10,4	11,1	14,4	14,4	10,4

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

8.3 Mål

Målet för minoritetspolitiken är att ge skydd för de nationella minoriteterna och stärka deras möjligheter till inflytande samt stödja de historiska minoritetsspråken så att de hålls levande. Målet gäller från och med budgetåret 2001 (prop. 2000/01:143, utgiftsområde 8, bet. 2000/01:SfU2, rskr. 2000/01:72). Resultatredovisningen i det följande görs i förhållande till detta mål.

Målet för minoritetspolitiken har formulerats med utgångspunkt i de åtaganden som gjorts genom internationella konventioner på området. Dessa konventioner är dels ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter (ramkonventionen), dels den europeiska stadgan om landsdels- och minoritetsspråk (minoritetsspråkskonventionen).

Konventionerna har tagits fram genom det internationella samarbetet i Europarådet. Sverige ratificerade konventionerna 2000.

I samband med Sveriges ratificering av konventionerna angavs också vilka grupper och språk som täcks av konventionernas skydd. De grupper som har erkänts som nationella minoriteter är samer, som också är ett urfolk, sverigefinnar, tornedalingar, romer och judar. De språk som har erkänts som minoritetsspråk är samiska (alla varieteter), finska, meänkieli, romani chib (alla varieteter) och jiddisch. Samiska, finska och meänkieli är territoriellt bundna språk och har ett starkare skydd enligt minoritetsspråkskonventionen än romani chib och jiddisch.

I ramkonventionen finns inte någon definition av nationella minoriteter, men vid utarbetandet av konventionen åsyftades grupper med långvarig anknytning till en stat. De grupper som omfattas i Sverige har samtliga långvariga och historiska band till Sverige. Dessutom har de personer som tillhör varje grupp en uttalad samhörighet och en gemensam religiös, språklig, traditionell eller kulturell tillhörighet och på olika sätt manifesterar de en vilja och en strävan att behålla sin egen identiteten. En viktig princip i ramkonventionen är principen om självidentifikation. Principen innebär att varje individ själv avgör om hon eller han vill bli behandlad som tillhörande en nationell minoritet.

Enligt minoritetsspråkskonventionen omfattas språk som har använts av hävd inom ett

område i landet och som är annat än det officiella språket.

Rätten för skydd i privata och offentliga sammanhang är i minoritetsspråkkonventionen en integrerad del av det internationella skyddet för de mänskliga rättigheterna. Erkännandet av minoritetsspråken är också ett uttryck för att dessa språk utgör en del av det svenska kulturarvet och att det finns ett behov av att skapa förutsättningar för att minoritetsspråken ska kunna bevaras som levande språk i landet.

8.4 Resultatredovisning

8.4.1 Resultat

Uppföljning av språklagarna

I vissa kommuner i Norrbotten gäller särskilda minoritetsspråklagar som ger enskilda i dessa kommuner rätt att använda samiska, finska eller meänkieli i kontakt med förvaltningsmyndigheter och domstolar (lagen [1999:1175] om rätt att använda samiska hos förvaltningsmyndigheter och domstolar och lagen [1999:1176] om rätt att använda finska och meänkieli hos förvaltningsmyndigheter och domstolar). Den rätten avser ärenden som rör myndighetsutövning mot den enskilde, om ärendet har anknytning till kommunen. Dessa lagar ger också rätt att få förskoleverksamhet och äldreomsorg helt eller delvis på något av dessa minoritetsspråk.

En särskild utredare – Utredningen om finska och sydsamiska språken (Ju 2004:01) – har haft i uppdrag att analysera om det finns förutsättningar att utvidga de så kallade förvaltningsområdena för finska och samiska. Utredaren har redovisat sitt uppdrag genom delbetänkandet Rätten till mitt språk (SOU 2005:40) och slutbetänkandet Att återta mitt språk (SOU 2006:19). Förslagen har remissbehandlats. Med utgångspunkt från bl.a. remissvaren har ett arbete påbörjats med att inhämta kompletterade underlag. Inom ramen för detta har ett arbete initierats under sommaren 2007 med att undersöka om det finns alternativa lösningar till det nuvarande systemet med språkliga förvaltningsområden. Frågan kommer därefter att beredas vidare i Regeringskansliet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län har i uppdrag att följa tillämpningen av minoritetsspråklagarna om rätt att använda samiska, finska och meänkieli i kontakter med förvaltningsmyndigheter och domstolar. Länsstyrelsen har också i uppgift att fördela statsbidrag till dessa kommuner och landstinget i Norrbottens län enligt förordningen (2000:86) om statsbidrag för att stödja användningen av samiska, finska och meänkieli. Länsstyrelsen ska årligen redovisa hur statsbidraget har fördelats till kommunerna och landstinget samt resultaten av dessa regionala insatser.

Enligt länsstyrelsens redovisning för 2006 har totalt 6 miljoner kronor till kommunerna och landstinget fördelats enligt följande.

Arjeplogs kommun	519 000 kronor
Gällivare kommun	1 010 000 kronor
Haparanda kommun	1 145 000 kronor
Jokkmokks kommun	573 000 kronor
Kiruna kommun	1 097 000 kronor
Pajala kommun	603 000 kronor
Övertorneå kommun	827 000 kronor
Norrbottens läns landsting	226 000 kronor

Enligt rapporten har fördelningen under åren i huvudsak skett utifrån den ursprungliga fördelningsgrunden baserad på antal nationella minoritetsspråk per förvaltningsområde samt en uppskattning av antalet minoritetsspråktalande per kommun. Viss justering har gjorts för Haparanda kommun med hänsyn till den stora andel finska medborgare som bor i kommunen. Landstingets begränsade andel av statsbidraget motiveras med att antalet förvaltningsärenden per år är mycket lågt. Den nuvarande fördelningsgrunden har hittills förespråkats av företrädarna för kommuner och landsting.

I rapporten redovisas exempel på aktiviteter som har genomförts under 2006. Länsstyrelsen har varit huvudfinansierare till en förstudie över äldreomsorg för nationella minoriteter i Norrbottens län i syfte att kartlägga nuläge och skaffa underlag till ett utvecklingsprojekt kring äldreomsorg för nationella minoriteter. Länsstyrelsen, landstinget, kommuner inom förvaltningsområdena och Kommunförbundet i Norrbotten har påbörjat projektet "Information på minoritetsspråk". Projektet syftar till att bl.a. öka utbudet av information på minoritetsspråk genom att olika aktörer samverkar kring framtagandet av informationsmaterial och ett

samutnyttjande av det färdiga resultatet, bl.a. genom att nyttja modern teknik och moderna informationskanaler.

Statsbidrag till företrädare för de nationella minoriteterna

Regeringen fördelar enligt förordningen (2005:765) om statsbidrag för nationella minoriteter årligen statsbidrag till Sametinget och till organisationer som företräder nationella minoriteter. För 2006 har totalt 4 miljoner kronor utbetalats i bidrag – efter ansökan – till Sametinget och tio organisationer som företräder andra nationella minoritetsgrupper än samer.

Det övergripande syftet med statsbidraget är att stödja och underlätta verksamheten för Sametinget och de organisationer som företräder nationella minoriteter. Enligt förordningen ska vidare den verksamhet som organisationerna bedriver syfta till att stärka inflytandet för den nationella minoriteten, att främja den egna nationella minoritetsgruppens identitet, kultur och språk, att motverka diskriminering eller att sprida kunskap om den egna gruppen. Av såväl organisationernas redovisningar som den muntliga information som lämnats vid samrådsmöten med Regeringskansliet framgår att syftet med bidraget uppnåtts i allt väsentligt. Exempelvis medger bidraget att företrädare från organisationerna har större möjlighet att representera sin minoritetsgrupp i olika sammanhang, bl.a. i kontakter med myndigheter. Bidraget har också medverkat till att de nationella minoriteterna haft möjlighet att genomföra olika informations- och kultursatsningar riktade till både den egna gruppen och majoritetsbefolkningen.

Särskilda insatser som rör romer

Inom politikområdet har särskilda medel anvisats under 2006 för insatser som syftar till att motverka diskriminering och skapa kunskap, såväl bland myndigheter och kommuner som hos romer, om livsvillkoren för romer i Sverige och hur dessa kan förbättras. Ett exempel är Socialstyrelsens undersökning om omhändertagande av romska barn enligt lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

som myndigheten redovisade till regeringen i december 2006. Ett annat exempel är Statens skolverks fördjupade studie av situationen för romer i den svenska skolan, som avrapporterades 2007. Ett ytterligare exempel är det uppdrag som regeringen lämnade till Institutet för språk och folkminnen om att genomföra en fördjupad studie av situationen för romani chib i Sverige. Uppdraget ska redovisas den 1 februari 2008.

Därtill har regeringen under hösten 2006 tillsatt en delegation för romska frågor (Ju 2006:10). Enligt direktiven (dir. 2006:101) ska delegationen, med utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om att skydda och främja de mänskliga rättigheterna, vara nationellt pådrivande i arbetet med att förbättra romers situation i Sverige. Delegationens huvuduppgifter är att utreda romers situation i Sverige, främja och stödja kommunala projekt och verksamheter som syftar till att förbättra romers situation samt informera och sprida kunskap om romer. Delegationen består av tio ledamöter varav fem ledamöter kommer från majoritetssamhället och fem från minoritetsgruppen romer. Delegationen bistås av såväl experter från relevanta myndigheter som en referensgrupp med representanter från de romska organisationerna.

Sveriges minoritetsåtaganden

Europarådet granskar periodiskt i vilken utsträckning Sverige lever upp till de folkrättsliga åtaganden som följer av Sveriges ratifikation av ramkonventionen och minoritetsspråkskonventionen.

Vart femte år rapporterar Sverige till Europarådet vilka åtgärder som har vidtagits för genomförandet av ramkonventionen. Sveriges senaste rapport lämnades 2006.

Sverige ska lämna information om genomförandet av minoritetsspråkskonventionen till Europarådet vart tredje år. En sådan rapport ska avlämnas innevarande år.

I samband med framtagandet av rapporterna till Europarådet sker särskilda samråd med företrädare för de nationella minoriteterna. Ett sådant samrådsmöte genomfördes i början av september i år avseende Sveriges tredje rapport till Europarådet om efterlevnaden av minoritetsspråkskonventionen.

Efter det att Sverige lämnat sin rapport genomför Europarådet en granskning av efterlevnaden av ramkonventionen och minoritetsspråkskonventionen. Resultatet av granskningen redovisas sedan i en särskild rapport. Därtill lämnar Europarådet rekommendationer till Sverige om hur att förbättra efterlevnaden av konventionerna. Sådana rekommendationer lämnades senast till Sverige i september 2006 avseende efterlevnaden av minoritetsspråkskonventionen.

Av såväl Sveriges rapporter som Europarådets granskning av minoritetsspråkskonventionerna framgår att viktiga steg har vidtagits i Sverige för att uppfylla åtagandena på området. Genom de rekommendationer som har framförts av Europarådet ges också en bild av inom vilka områden som det bör vidtas ytterligare åtgärder. Dessa rekommendationer tas till vara i det fortsatta arbetet för att omsätta konventionernas principer i praktiken. Exempel på rekommendationer som Sverige fått är att vidta åtgärder för att skydda sydsamiskan. Rekommendationen har legat till grund för uppdraget till den tidigare nämnda särskilda utredaren att analysera om det finns förutsättningar att utvidga det samiska förvaltningsområdet till att även omfatta det sydsamiska området. Europarådet har även rekommenderat Sverige att förstärka samrådet med de nationella minoriteterna. Ett sådant förstärkt samrådsförfarande infördes 2006 och har bl.a. inneburit att det årliga samrådsmötet med samtliga grupper nu kompletterats med enskilda mötet med respektive grupp samt att särskilda samrådsmöten sker i samband med avlämnanden av olika typer av rapporter.

8.5 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inte haft några invändningar när det gäller Länsstyrelsen i Norrbottens läns verksamhet avseende nationella minoriteter.

8.6 Politikens inriktning

Inledning

Den svenska minoritetspolitiken vilar på internationella överenskommelser om skydd för

nationella minoriteter och minoritetsspråk. De utgör också en viktig del av det internationella skyddet för de mänskliga rättigheterna. Det nuvarande målet för minoritetspolitiken, som beslutades av riksdagen 2000, har formulerats med utgångspunkt i de internationella konventioner som Sverige har ratificerat.

Frågan om den framtida minoritetspolitikens innehåll och inriktning kommer att beredas vidare i Regeringskansliet.

Skydd av de nationella minoriteterna

Att skydda de nationella minoriteterna innebär att värna om de mänskliga rättigheterna, motverka diskriminering av personer som tillhör nationella minoriteter samt att främja respekt i samhället för olikheter i ursprung, identitet, kultur och språk.

För att minoritetspolitikens mål ska kunna förverkligas krävs att politiken får genomslag på alla nivåer i samhället. För detta krävs att det finns en god kunskap hos statliga myndigheter och kommuner om minoritetspolitiken, Sveriges förpliktelser på området och om situationen i samhället för de nationella minoriteterna och minoritetsspråken. Därför har ett arbete initierats för att inhämta kunskap om kommunernas kännedom om konventionerna och minoritetsåtagandena. Med utgångspunkt från detta arbete kommer insatser vidtas för att stärka kommunernas arbete med minoritetsfrågor. Ett av syftena med detta arbete är att dels stödja kommunerna i deras arbete med nationella minoriteter, dels förmedla kunskap om området och ge exempel på pågående kommunala verksamheter och projekt för att på så sätt inspirera till en utveckling av frågorna. För att sprida kännedomen om såväl minoritetskonventionerna som minoritetspolitiken krävs redskap. Ett sådant redskap är den handbok om mänskliga rättigheter och nationella minoriteter i kommunal verksamhet som Göteborgs universitet på uppdrag av regeringen tar fram. Handboken kommer att innehålla konkreta problemställningar och praktiska metoder för att främja mänskliga rättigheter inom olika områden i den kommunala verksamheten. Förverkligandet av Sveriges åtaganden när det gäller skyddet för nationella minoriteter och minoritetsspråken kommer också att ingå som ett särskilt avsnitt i

handboken och som en integrerad del i den övriga texten.

Sverige har genom ratificeringen av ramkonventionen om skydd för nationella minoriteter åtagit sig att vidta lämpliga åtgärder för att inom alla områden av det ekonomiska, sociala, politiska och kulturella livet främja en fullständig och effektiv jämlikhet mellan romer, i egenskap av en nationell minoritet, och den övriga befolkningen. En rad olika statliga och kommunala insatser har genomförts hittills för att förbättra romers situation i Sverige. Regeringen avser därför att förstärka anslaget 47:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* med 4 miljoner kronor för 2008 respektive 2009 för åtgärder med syfte att förbättra situationen för romer i samhället. Dessa åtgärder kommer att genomföras av den tidigare nämnda Delegationen för romska frågor.

Dessutom kommer en konferens att genomföras i slutet av 2007 om romska kvinnors rättigheter. Konferensen kommer att ha ett särskilt fokus på trafficking, hälsa och reproduktiva rättigheter. Konferensen genomförs i samarbete mellan regeringen och Europarådet. Delegationen för romska frågor medverkar i förberedelserna av konferensen.

Stärka möjligheterna till inflytande

Ett centralt inslag i minoritetspolitiken är att stärka de nationella minoriteternas möjligheter till inflytande i frågor som berör dem inom viktiga samhällsområden.

Sedan minoritetspolitiken inrättades som ett självständigt politikområde 2000, finns det olika former för samråd mellan regeringen å ena sidan och de nationella minoriteterna å andra sidan. Även 2008 planeras att genomföras sådana samrådsmöten mellan företrädare för de nationella minoriteterna och regeringen.

Varje år fördelas statsbidrag till organisationer som företräder nationella minoriteter i syfte att stödja och underlätta verksamheten för dessa organisationer. Regeringen planerar att överföra administrationen av detta bidrag till Ungdomsstyrelsen som har lång erfarenhet av bidragshantering till den ideella sektorn samt innehar samlad kunskap om främjandet av delaktighet och inflytande för olika grupper i samhället.

För att stärka jämställdheten inom minoritetsgrupperna planeras särskilda insatser med syfte

att stärka minoritetskvinnors ställning i samhället. Insatserna kommer att genomföras i samråd med de olika minoritetsgrupperna.

Stödja de historiska minoritetsspråken

De nationella minoritetsspråken är en del av Sveriges kulturarv. Genom ratificeringen av minoritetskonventionerna har Sverige åtagit sig att främja minoritetsspråkens fortlevnad.

Sverige har vid två tillfällen fått kritik och rekommenderats vidta åtgärder för att stärka tillgången på utbildning på minoritetsspråken, utveckla läromedel samt förbättra lärarutbildningen på alla nivåer. Regeringen avser att föreslå vissa förändringar i skollagstiftningen som syftar till att öka tillgången till modersmålet. Det nuvarande kravet på minst fem elever slopas. Kravet på att modersmålet ska vara ett dagligt umgängesspråk i hemmet för att elever som tillhör de nationella minoriteterna ska få rätt till undervisning ska också tas bort. Utvecklingen av läromedel för de nationella minoriteterna behöver vidare stödjas och en satsning på detta område kommer att inledas (se UO16, avsnitt 8.6.13. Dessa åtgärder kan ses som ett svar på den kritik som bl.a. Europarådet riktat mot Sverige. Genom den ovan nämnda förändringen av skollagstiftningen kommer samtliga nationella minoritetsgrupper att behandlas lika när det gäller rätt till modersmålsundervisning.

Det är också viktigt att finna andra lösningar som främjar bevarandet och utvecklandet av minoritetsspråken. Mot bakgrund av Europarådets rekommendationer och de utredningar som gjorts bedömer regeringen att det är särskilt angeläget att vidta åtgärder för att stärka syd-samiskan, som anses vara ett hotat språk. Samiskan och finskan har varit föremål för utredning och arbetet med att komplettera och bereda lämnade förslag fortsätter.

Institutet för språk och folkminnen genomför på uppdrag av regeringen en särskild studie i syfte att på olika sätt utveckla romani chib. Uppdraget ska redovisas senast den 1 februari 2008. Regeringen planerar att ge institutet i uppdrag att föreslå åtgärder för att stärka minoritetsspråket meänkieli. Resultaten av uppdragen kommer att beaktas vid den fortsatta beredningen i Regeringskansliet.

8.7 Budgetförslag

8.7.1 47:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tabell 8.2 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	10 652	Anslags-sparande	1 697
2007	Anslag	10 437 ¹	Utgifts-prognos	11 134
2008	Förslag	14 437		
2009	Beräknat	14 437 ²		
2010	Beräknat	10 437 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Anslaget används för bidrag till olika aktörer för att stödja och underlätta verksamhet för de nationella minoriteterna.

Regeringens övervägande

Anslaget ökas med 4 000 000 kronor 2008 för åtgärder för att förbättra romers situation i samhället. För 2009 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp. Delegationen för romska frågor (Ju 2006:10) kommer att ansvara för dessa åtgärder. Medlen får användas för att bl.a. stärka delegationens utåtriktade verksamhet samt för att utreda romers situation, främja kommunala projekt och verksamheter i olika delar av landet samt informera och sprida kunskap om romer. Mot bakgrund av ovanstående föreslår regeringen att 14 437 000 kronor anvisas under anslaget 47:1 Åtgärder för nationella minoriteter för 2008. För 2009 och 2010 beräknas anslaget till 14 437 000 kronor respektive 10 437 000 kronor.

Tabell 8.3 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 47:1 Åtgärder för nationella minoriteter

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007 ¹	10 437	10 437	10 437
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	4 000	4 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	14 437	14 437	10 437

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

9 Anslag som inte ingår i något politikområde

9.1 Omfattning

Följande anslag inom utgiftsområde 1 ingår inte i något politikområde:

- 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten*
- 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*
- 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag*
- 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)*
- 90:5 *Regeringskansliet m.m.*
- 90:6 *Stöd till politiska partier*
- 90:7 *Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information*

Riksdagens verksamhet och anslag presenteras samlat. Därefter hanteras övriga anslag separat.

9.2 Utgiftsutveckling

Tabell 9.1 Utgiftsutveckling för anslag som inte ingår i något politikområde

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Budget 2007 ¹	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
<i>Anslag inom utgiftsområde 1</i>						
90:1 Kungliga hov- och slottsstaten	97,2	98,5	96,9	109,5	112,1	114,9
90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.	784,1	771,1	787,0	777,1	815,4	836,4
90:3 Riksdagens förvaltningsanslag	593,8	733,7	761,3	630,0	644,4	661,1
90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen	57,2	63,3	59,6	63,4	68,3	66,3
90:5 Regeringskansliet m.m.	5 436,7	5 633,1	5 499,6	5 933,1	6 762,7	6 153,6
90:6 Stöd till politiska partier	164,6	170,2	165,0	170,2	170,2	170,2
90:7 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information	23,7	13,1	14,0	13,2	13,5	13,9
Totalt för utgiftsområde 1	7 157,3	7 483,1	7 383,4	7 696,5	8 586,6	8 016,4
<i>Anslag inom utgiftsområde 2</i>						
90:1 Riksrevisionen	269,9	282,5	279,3	284,8	291,5	299,1
2007 02 90:2 Försök med trängselskatt i Stockholm	1 440,8	929,9	298,2	-	-	-
Totalt för utgiftsområde 2	1 710,7	1 212,4	577,5	284,8	291,5	299,1
Totalt för politikområde Anslag som inte ingår i något politikområde	8 868,0	8 695,5	7 960,9	7 981,3	8 878,1	8 315,5

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

9.3 Riksdagen och dess ombudsmän

9.3.1 Omfattning

Riksdagens budget inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse omfattar dels riksdagsledamöternas ersättningar och resor, stödet till partigrupperna samt riksdagsförvaltningen, dels Riksdagens ombudsmän.

9.3.2 Mål

Utgångspunkter för riksdagsförvaltningens verksamhet

Riksdagen har som det främsta demokratiska statsorganet konstitutionellt fastställda uppgifter i det svenska statsskicket. Riksdagen med dess ledamöter har som folkets främsta företrädare en central roll i opinionsbildningen och en skyldighet att verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden. Riksdagen har även uppgifter som följer av internationella åtaganden och av medlemskapet i Europeiska unionen.

Övergripande mål för riksdagsförvaltningen

Målet för riksdagsförvaltningen är att skapa goda förutsättningar för att riksdagen ska kunna uppfylla sina konstitutionella och demokratiska uppgifter samt sina internationella åtaganden.

Under 2006 genomfördes en översyn av de nuvarande fyra verksamhetsgrenarna. Arbetet resulterade bl.a. i att det för riksdagsförvaltningen fr.o.m. 2007 endast finns en verksamhetsgren, Stöd till den parlamentariska processen. Resultatbedömningen nedan är dock strukturerad utifrån de verksamhetsgrenar som gällde 2006.

Verksamhetsgrenar och mål

- *Beslutsprocess:* Riksdagsförvaltningen skall med hög kompetens säkerställa att riksdagen kan fullgöra sina uppgifter enligt regeringsformen och riksdagsordningen.
- *Service och förvaltning:* Riksdagsförvaltningen skall – inom givna ramar och bestämmelser – tillhandahålla resurser och service av hög kvalitet till ledamöternas,

kammarens, utskottens och förvaltningens verksamheter samt till partigrupperna och deras kanslier.

- *Information:* Riksdagsförvaltningen skall bidra till att skapa öppenhet och tillgänglighet i riksdagsarbetet och genom aktiv information verka för att intresset för och kunskaperna om riksdagen och dess arbete ökar.
- *Internationell verksamhet:* Riksdagsförvaltningen skall göra det möjligt för riksdagen att aktivt möta de krav som det internationella samarbetet och internationella åtaganden medför.

9.3.3 Resultatbedömning

Resultat

Beslutsprocess och Service och förvaltning

Riksdagens verksamhet har kunnat bedrivas i enlighet med bestämmelserna i regeringsformen, riksdagsordningen och annan lagstiftning på riksdagsområdet. Riksdagsförvaltningens stöd till riksdagsarbetet har syftat till att möjliggöra att beslut fattas i rätt tid och ordning med väl berett underlag.

Verksamhetens omfattning belyses av följande sammanställning av åren 2001/02–2005/06.

Tabell 9.2 Ärendevolym i kammaren

	2005/06	2004/05	2003/04	2002/03	2001/02
<i>Inkomna till riksdagen²</i>					
Interpellationer	479	688	551	417	497
Skriftliga frågor	2 144	2 197	1 616	1 375	1 643
Propositioner och skrivelser	216	178	181	151	189
Motioner	4 824	4 167	3 991	3 538	4 231
Faktapromemorior	118	83	126	97	123
<i>Beslutade i kammaren</i>					
Utskottsbetänkanden	428	324	294	259	358
<i>Övrigt</i>					
Kammarsammanträden	143	144	132	123	126
Plenitimar	680	730	602	550	652
Voteringar	912	766	884	835	1 059

² Det finns propositioner och betänkanden som är behandlade i utskott men inte beslutade i kammaren samma riksmöte

När det gäller riksdagsarbetet i stort kan konstateras att plenitiden i kammaren minskade något jämfört med föregående riksmöte. Interpellationsdebatterna stod för en stor del av minskningen. Antalet interpellationer minskade med drygt 200. Även de skriftliga frågorna minskade och därmed bröts den långvariga trenden med ett ökande antal interpellationer och frågor. Plenitiden för ärendehantering liksom antal dagar med arbetsplenum ökade däremot. Antalet ärenden under riksmötet var rekordhøgt det gäller både propositioner, skrivelser och motioner. En stor andel av propositionerna avlämnades under mars för behandling av riksdagen under våren. Kammaren och utskott fick till följd av detta en mycket hög arbetsbelastning under senare delen av våren. Utskotten avlämnade drygt 100 fler betänkanden än föregående år. De utredningar som riksdagens utredningstjänst har producerat under året har fått en positiv återkoppling från utskotts- och partikanslierna.

Plenisalen har byggts om och ett riksdagsval har genomförts med stora förändringar i riksdagens sammansättning som en följd av valet och regeringsskiftet. Cirka 140 nya ledamöter har tagit plats i riksdagen. Trots detta har arbetsplaner etc. kunnat hållas. Plenisalen kunde återinvigas i samband med öppnandet i oktober. Riksdagsförvaltningen har på olika sätt bidragit till att övergången mellan den gamla och den nya riksdagen har fungerat bra och smidigt.

De grundvattenåtgärder som vidtagits på Helgeandsholmen har givit förutsättningar för att riksdagens verksamhet även fortsättningsvis kan bedrivas i riksdagen hus på Helgeandsholmen.

Information

Intresset för riksdagen och dess verksamhet har under året varit hög som en konsekvens av årets riksdagsval. Beställningar av skol- och studiematerial har ökat markant liksom intresset från massmedier.

Allmänhetens möjlighet att besöka webbplatsen och riksdagen, träffa ledamöter och få svar på frågor, att få tillgång till riksdagsdokument samt ta del av massmediers rapportering, har bidragit till att skapa öppenhet och tillgänglighet till riksdagens arbete. Genom tryckt informationsmaterial samt aktiva

informationsinsatser i form av kurser och utbildningar för lärare, bibliotekariar och journalister har riksdagsförvaltningen under året verkat för att intresset för riksdagen och dess arbete ökat.

Internationell verksamhet

De internationella åtagandena har under år 2006 inneburit ett stort engagemang och en stor arbetsinsats för berörda riksdagsledamöter och tjänstemän. Detta kommer på olika sätt riksdagen och dess arbete till godo och ger samtidigt riksdagens ledamöter en möjlighet att få ett större inflytande på den internationella debatten i viktiga frågor.

Förvaltningen har lämnat stöd till talmännen och de svenska delegationerna bl.a. genom utökat informationsutbyte och samverkan mellan delegationerna. Planerade demokrati-befrämjande aktiviteter har utförts enligt plan.

Sammanfattningsvis kan konstateras att målen för riksdagsförvaltningens verksamhetsgrenar i allt väsentligt har uppnåtts.

För en mer utförlig redogörelse över arbetet i riksdagen hänvisas till Riksdagens årsbok för riksmötesåret 2005/06 och riksdagsförvaltningens årsredovisning för verksamhetsåret 2006 (2006/07:RS2) samt utskottens egna verksamhetsberättelser.

Analys och slutsatser

De totala kostnaderna och transfereringarna har fortsatt att öka. Ökningen av transfereringarna kan framför allt härledas till ökningen av det ekonomiska stödet till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen avseende reformen om stöd för politiska sekreterare som behandlades av riksdagen den 4 december 2003³.

Riksdagsförvaltningens kostnader och kostnadernas fördelning på de olika verksamhetsgrenarna framgår av följande sammanställning.

³ Prop. 2003/04:1, bet. 2003/04: KU1, rskr. 2003/04:60

Tabell 9.3 Verksamhetsgren

	Utfall		Procent	
	2006	2005	2006	2005
Beslutsprocessen	880	823	74	72
Service och förvaltning	196	167	16	15
Information till allmänheten	86	90	7	8
Internationell verksamhet	36	57	3	5
Transfereringar (partistöd)	420	377		
Summa kostnader	1 618	1 514	100	100

Konstitutionsutskottet kommer under hösten 2007 att behandla riksdagsförvaltningens årsredovisning för 2006. Vid behandlingen av årsredovisningen för 2005 (bet. 2006/07:KU1) hade utskottet inget att erinra.

9.3.4 Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt att riksdagsförvaltningens årsredovisning för räkenskapsåret 2006 i allt väsentligt är rättvisande.

9.3.5 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tabell 9.4 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall		Anslags- sparande	
2006		784 107		30 855
2007	Anslag	771 124 ¹	Utgifts- prognos	787 000
2008	Förslag	777 140		
2009	Beräknat	815 408 ²		
2010	Beräknat	836 383 ³		

¹ Inklusivt tillägsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tillägsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

² Motsvarar 797 140 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 797 140 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget finansierar riksdagsledamöternas arvoden, traktamenten samt data- och telekommunikation, arvoden till Sveriges EU-parlamentariker, arbetsgivaravgifter samt pensioner och inkomstgarantier åt f.d. riksdagsledamöter och EU-parlamentariker. Vidare finansieras bl.a. ledamöternas reseersättningar, företagshälsovård och språkutbildning. Även ledamöters deltagande i internationellt parlamentariskt samarbete och EU-resor liksom bidrag till enskilda studieresor finansieras från anslaget. Stöd till partigrupperna i riksdagen

samt bidrag till interparlamentariskt samarbete utgår också från anslaget. Bidrag till Stiftelsen Sveriges Nationaldag och till föreningen Sällskapet riksdagsmän och forskare finansieras även från anslaget.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagskommittén

Åtgärder vidtas för att genomföra riksdagens beslut den 1 juni 2006 med anledning av Riksdagskommitténs⁴ förslag i betänkandet Riksdagen i en ny tid (2005/06:RS3, 2005/06:KU21, 2006/07:KU3). Det handlar bl.a. om utvecklingen inom det interparlamentariska samarbetet och stöd i olika former för ledamöternas internationella engagemang, bl.a. vad gäller kontakter med EU-länderna och deltagande i regeringsdelegationer. Vidare kommer det arbete som påbörjades 2004 avseende jämställdheten i riksdagsarbetet att fortsätta under 2008 i enlighet med det handlingsprogram riksdagsstyrelsen fastställt för valperioden 2006–2010.

Riksdagsförvaltningen kommer fr.o.m. 1 januari 2008 att ta över sekretariatsfunktionen i föreningen Sällskapet riksdagsledamöter och forskare.

Politiska sekreterare

Stödet till partigrupperna i riksdagen avseende politiska sekreterare till riksdagens ledamöter beräknas med utgångspunkt i ett månatligt belopp per person i enlighet med lag (1999:1209) om stöd till riksdagsledamöternas och partigruppernas arbete i riksdagen. Stödet är avsett att bekosta handläggargjälpen åt riksdagens ledamöter och beräknas efter normen att det ska motsvara kostnaden för en politisk sekreterare per riksdagsledamot.

⁴ Talmanskonferensen beslutade den 2 december 1998 att tillkalla en parlamentarisk kommitté för översyn av vissa riksdagsfrågor – Riksdagskommittén. Kommittén har avgivit flera betänkanden, bl.a. 2000/01:RS1 Riksdagen inför 2000-talet. I november 2002 fick kommittén i uppdrag av riksdagsstyrelsen att fortsätta sitt arbete med beredning av frågor som rör utvecklingen av riksdagens arbetsformer och senare har kommittén fått tilläggsdirektiv om arbetet med EU-frågor. Detta arbete har redovisats i betänkandet Riksdagen i en ny tid (2005/06:RS3).

En uppräknig av månadsbeloppet för stödet till politiska sekreterare föreslås med ca 3 procent från nuvarande 47 400 kronor till 48 800 kronor fr.o.m. den 1 januari 2008.

För detta ändamål föreslås att anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* tillförs ett belopp på 6 000 000 kronor för budgetåret 2008 och framåt.

Utgiftsökningar

De utgifter som i övrigt belastar anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* beräknas fortsätta öka framöver. Det gäller bl.a. lagstadgade utgifter för arvoden, pensioner, inkomstgarantier samt fortsatta satsningar på teknisk utrustning. Med detta som utgångspunkt behöver anslaget permanent tillföras ca 31 000 000 kronor, varav 11 000 000 kronor föreslås tillföras 2008 och resterande 20 000 000 kronor 2009.

Mot bakgrund av detta föreslår riksdagsstyrelsen att anslagskrediten sätts till 5 procent⁵ av anvisat anslag 2008.

Överföring av anslagsmedel

Den 15 juni 2006 beslutade riksdagen om ändring av ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter⁶ som bl.a. innebär ändringar avseende bestämmelserna om ersättning för logi (logi-bidrag) till riksdagens ledamöter.

De nya bestämmelserna innebär i korthet att riksdagsförvaltningen fr.o.m. oktober 2006 svarar för hela hyreskostnaden för sådana övernattningsbostäder som ingår i riksdagens bostadsbestånd. Den enskilda ledamoten debiteras inte någon hyra för dessa bostäder.

Som en konsekvens av denna regeländring föreslås att 14 500 000 kronor permanent överförs från ramanslag 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* till ramanslag 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag* för detta ändamål.

⁵ Enligt 4 § i den nya lagen om ekonomiska administrativa bestämmelser m.m. för riksdagens myndigheter kan riksdagsstyrelsen föreslå att riksdagen fattar beslut om en ökad anslagskredit om särskilda skäl föreligger, något som är fallet året efter ett valår.

⁶ Framställning till riksdagen 2005/06:RS4, bet. 2005/06:KU33, rskr. 378

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 777 140 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 bör anslaget beräknas till 815 408 000 respektive 836 383 000 kronor.

Tabell 9.5 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	771 124	771 124	771 124
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	3 516	21 269	41 652
Beslut	17 000	37 848	38 821
Överföring till/från andra anslag	-14 500	-14 832	-15 214
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	777 140	815 408	836 383

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10).

Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

9.3.6 90:3 Riksdagens förvaltningsanslag⁷

Tabell 9.6 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	593 788	Anslags-sparande	51 727
2007	Anslag	733 737 ¹	Utgifts-prognos	761 255
2008	Förslag	629 954		
2009	Beräknat	644 441 ²		
2010	Beräknat	661 133 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FiU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

² Motsvarar 629 954 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 629 954 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget finansierar riksdagsförvaltningens utgifter för bl.a. löner, företagshälsovård, kompetensutveckling, administration, hyror, intern service, säkerhet och bevakning, datateknik och IT-stöd, förlagsverksamhet, bibliotek, tryckeriverksamhet och informationsverksamhet samt bidrag till vissa föreningar i riksdagen.

⁷ Anslaget benämndes tidigare 90:3 Riksdagens förvaltningskostnader

Anslaget används också för att finansiera fastighetsförvaltning, underhåll, reparationer, renoveringar, ombyggnationer och underhålls-åtgärder för riksdagens fastigheter samt räntor och amorteringar.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Riksdagsförvaltningen gör bedömningen att det preliminärt tilldelade anslaget för 2008 i huvudsak bör kunna rymma den ordinarie verksamheten. På ett par områden föreligger dock behov av ytterligare anslagsmedel. Det gäller resursförstärkningar dels för att kunna leva upp till riksdagens beslut med anledning av Riksdagskommitténs förslag dels för att kunna genomföra ett förslag om resebidrag till skolor dels för att kunna vidta åtgärder för att förstärka IT-säkerheten.

Riksdagskommittén

Riksdagsarbetet har delvis fått en ändrad inriktning under senare år som en följd av riksdagens beslut med anledning av Riksdagskommitténs två huvudbetänkanden: Riksdagen inför 2000-talet (2000/01:RS1) och Riksdagen i en ny tid, 2005/06:RS3. Ambitionsnivån har höjts när det gäller arbetet med EU-frågor, forsknings- och framtidsfrågor samt uppföljning och utvärdering av riksdagens beslut. Utskottskanslierna och kammarkansliet har fått nya arbetsuppgifter samtidigt som det traditionella arbetet med ärendehantering m.m. kvarstår och volymen i riksdagsarbetet ökat. Enligt riksdagsförvaltningens mening föreligger behov av resursförstärkningar för att kunna genomföra riksdagsbesluten. Vissa resursförstärkningar har kunnat genomföras successivt sedan 2001 bl.a. genom vissa omfördelningar och ianspråktagande av anslags-sparande. Det handlar om en nivåhöjning på ca 10 000 000 kronor för både tjänster och medel till utskottens och kammarkansliets förfogande för uppföljning och utvärdering samt samordning av EU-frågor. Det senaste riksdagsbeslutet med anledning av Riksdagskommitténs förslag har aktualiserat ytterligare förstärkningar av resurserna främst på EU-området och för arbetet med forsknings- och framtidsfrågor. Även här sker förstärkningen successivt och är nivåhöjande.

Mot bakgrund av att riksdagsförvaltningen tidigare budgetår finansierat personalförstärkningar, satsningar på forskning och framtid, uppföljning och utvärdering samt revisionsliknande utredningar som föranletts av riksdagens beslut inom ramanslaget, föreslås att anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag* tillförs ett belopp på 20 000 000 kronor för budgetåret 2008 och framåt.

Resebidrag

För att öka möjligheterna för gymnasieklasser från hela Sverige att besöka riksdagen föreslår riksdagsstyrelsen att ett resebidrag införs från och med budgetåret 2008. Bakgrunden till detta förslag är att merparten av de gymnasieklasser som i dag besöker riksdagen kommer från Stockholms län. Många skolor utanför stockholmsregionen har ett behov av att besöka riksdagen, men saknar ekonomiska medel för detta.

Resebidraget kommer att bygga på principen att en skola betalar en fast reskostnad per elev och att bidrag ges beroende på skolans geografiska placering. Varje ansökan ska innehålla en beräknad kostnad samt önskad tidpunkt för besöket. De skolor som fått resebidrag ska kunna dokumentera besöket samt skriva en reserapport som sedan publiceras på www.riksdagen.se.

En utvärdering av denna satsning kommer att ske under verksamhetsåret 2009 för att bl. a. följa upp hur beloppsgränser och geografisk spridning har fungerat.

För detta ändamål föreslås att anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag* tillförs ett belopp på 1 500 000 kronor för budgetåret 2008 och med preliminärt samma belopp de följande budgetåren.

IT-säkerhet

Inom riksdagsförvaltningen har en omfattande säkerhetsöversyn nyligen initieras. Översynen kan förväntas resultera i en analys med åtgärdsförslag som kan påverka och förändra riksdagsförvaltningens säkerhetsarbete. Inom IT-säkerhetsområdet kan dock konstateras att komplexiteten ständigt ökar i takt med behovet av IT-stöd och att en ambitionshöjning inom detta område därför är nödvändig.

För detta ändamål föreslås att anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag* tillförs ett belopp på 1 000 000 kronor för budgetåret 2008 och framåt.

Överföring av anslagsmedel

Som en konsekvens av ändringen avseende bestämmelserna om ersättning för logi till riksdagens ledamöter⁸ föreslås att 14 500 000 kronor permanent överförs till ramanslag 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag* från ramanslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.*

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att ett anslag på 629 954 000 kronor anvisas för 2008. För 2009 och 2010 bör anslaget beräknas till 644 441 000 respektive 661 133 000 kronor.

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagsförvaltningen bemyndigas att ta upp lån i Riksgälden för investeringar som används i verksamheten samt investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar inom en ram av högst 300 000 000 kronor.

För 2008 bör det enligt riksdagsstyrelsen för anslaget 90:3 *Riksdagens förvaltningsanslag* finnas en anslagskredit på högst 3 procent av anvisat anslag. Riksdagsförvaltningen bör beviljas en räntekontokredit på 10 procent av myndighetens totala anslagsutrymme.

Tabell 9.7 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:3 Riksdagens förvaltningsanslag

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	733 737	733 737	733 737
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	5 256	22 251	41 832
Beslut	-123 539	-126 380	-129 654
Överföring till/från andra anslag	14 500	14 833	15 218
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	629 954	644 441	661 133

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Investeringsplan

Nivån på de investeringar som föreslås genomföras under 2008 är lägre än de beräknade investeringar för 2007. De stora posterna är i huvudsak hänförliga till riksdagens fastigheter och avser bl.a. investeringar i ventilationsanläggningar, ombyggnad av entréer, avbrottsfri kraft, ställverk, åtgärder för tillgänglighet samt det arbete som påbörjats 2007 med projekteringen av nya sammanträdes- och konferenslokaler på den så kallade Puckeln på Helgeandsholmen.

Nya sammanträdes- och konferenslokaler

Sessionssalarna som ställdes i ordning i gamla Riksdagshuset inför riksdagens återflyttning till Helgeandsholmen 1983 förutsatte slutna utskottssammanträden och kraven på säkerhet och tillgänglighet i övriga sammanträdeslokaler var låga. Sedan dess har stora förändringar skett genom införandet av öppna utskottssammanträden, dit allmänheten har tillträde. Den ökade internationaliseringen och EU-samarbetet har medfört nya krav på teknik, tolkning m.m. i lokalerna. Dessutom har i övrigt mötesverksamheten med både inbjudna gäster och allmänhet ökat kraftigt i riksdagshuset liksom antalet besöksgrupper, skolklasser m.m. Kraven på ökad säkerhet och tillgänglighet, garderober, toaletter, säkerhet, teknik, tolkning m.m. gör nuvarande möteslokaler och i viss mån även entréerna olämpliga i dagens läge. Riksdagsförvaltningen har därför påbörjat ett arbete med projektering avseende nya sammanträdes- och konferenslokaler på Helgeandsholmen (se vidare avsnittet om tilläggsbudget volym 1 Förslag till statsbudget, finansplan m.m., kap 8). Byggnationerna beräknas starta 2008 och vara slutförda under 2009. De totala kostnaderna för att färdigställa de nya lokalerna beräknas i nuläget uppgå till ca 100 000 000 kronor. Det innebär att riksdagsförvaltningen kan komma att behöva en höjning av låneramen vad gäller investeringar i fastigheter. Riksdagsförvaltningen avser att återkomma till riksdagen efter riksdagsstyrelsens slutliga ställningstagande senast i början av 2008 avseende denna höjning samt utgifter för drift och underhåll.

Utöver detta planeras också för verksamheten nödvändiga investeringar i IT-utrustning.

⁸ Framställt till riksdagen 2005/06:RS4, bet. 2005/06:KU33, rskr. 378

Förslag

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen godkänner den investeringsplan som finns i tabell 9.8.

Tabell 9.8 Investeringsplan

Miljoner kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Budget 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Konferenscenter, Puckeln	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
Övriga anläggningstillgångar, fastigheter	34,8	46,6	39,5	30,0	30,0
Anläggningstillgångar, övrigt	42,7	39,8	30,1	25,0	25,0
Summa investeringar	77,5	86,4	69,6	155,0	55,0
Lån i Riksgälden	77,5	72,8	69,6	155,0	55,0
Anslag		13,6 ¹			
Summa finansiering	77,5	86,4	69,6	155,0	55,0

1. Investeringar avseende stabilisering av Riksgatans norra del som enligt den nya lagen om ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagens myndigheter ska anslagsfinansieras.

Låneram

Riksdagsförvaltningen har för 2007 låneramar avseende investeringar i fastigheter och andra anläggningstillgångar på 150 000 000 kronor respektive 150 000 000 kronor. Motsvarande låneramar bedöms även att behövas för budgetåret 2008. Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen bemyndigar riksdagsförvaltningen att för 2008 besluta om lån i Riksgälden för investeringar som används i riksdagens verksamhet intill ett belopp på 150 000 000 kronor, och att besluta om lån i Riksgälden för investeringar i fastigheter och tekniska anläggningar intill ett belopp på 150 000 000 kronor.

9.3.7 90:4 Riksdagens ombudsmän (JO)

Tabell 9.9 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	57 229	Anslags- sparande	7 313
2007	Anslag	63 289 ¹	Utgifts- prognos	59 616
2008	Förslag	63 387		
2009	Beräknat	68 276 ²		
2010	Beräknat	66 339 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/2007:FIU21) och förslag på tilläggsbudget i samband med budgetpropositionen för 2008.

² Motsvarar 66 704 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 63 137 tkr i 2008 års prisnivå.

Från anslaget finansieras Riksdagens ombudsmäns (JO) förvaltningskostnader. Anslaget används också för att finansiera anläggningstillgångar som används i Riksdagens ombudsmäns verksamhet.

JO har beslutat att föra bort 4 000 000 kronor av anslagssparandet vid årets slut 2006 som indragning av anslagsbelopp.

Mål

Mål för Riksdagens ombudsmän

Att genom tillsyn över efterlevnaden av lagar och andra författningar hos dem som utövar offentlig verksamhet främja rättssäkerheten och höja den rättsliga kvalitetsnivån i myndighetsutövningen. Tillsynen bedrivs genom prövning av klagomål från allmänheten samt genom

inspektioner och andra undersökningar, som ombudsmännen finner påkallade.

Att främja den internationella spridningen av idén om rättslig kontroll genom oberoende ombudsmannainstitutioner samt att medverka i internationellt samarbete mellan sådana institutioner.

Mål för verksamhetsgrenar

Mål har satts upp för klagomålsprövningen, rättslig tillsyn på eget initiativ, besvarande av lagstiftningsremisser samt den internationella verksamheten.

- *Klagomålsprövningen:* Att med bibehållen kvalitet i ärendehantering, fullgöra uppgifterna enligt instruktionen. Härvid skall särskild vikt läggas på att söka minska ärendebalanserna och förkorta den genomsnittliga handläggningstiden.
- *Rättslig tillsyn på eget initiativ:* Att bedriva inspektionsverksamhet, som har en betydelsefull rättssäkerhetsfrämjande effekt, i större omfattning än som varit möjligt under de senaste åren.
- *Besvarande av lagstiftningsremisser:* Att genom yttranden över förslag till lagstiftning framföra synpunkter i rättssäkerhetsfrågor och andra rättsliga frågor som det ankommer på JO att uppmärksamma.
- *Internationellt samarbete:* Att i omvärlden främja kunskapen om och förståelsen för konstitutionell kontroll genom parlamentariska ombudsmän.

Resultatbedömning

Resultat

Ärendetillströmningen 2006 har ökat jämfört med 2005 med 304 ärenden, varav klagomålsärendena har ökat med 288 och initiativärendena med 50. Lagstiftningsremisserna har däremot minskat med 34. De oavgjorda ärendena i balans var vid årets slut 873, en minskning med 26 ärenden.

Antalet inspektionsdagar⁹ har visserligen ökat något i jämförelse med 2005, men JO:s mål, totalt ca 60 inspektionsdagar, har inte kunnat uppnås. Orsaken till detta är att klagomålshandlingen och remissärendena tar så stor del av JO:s personella resurser i anspråk att det inte är möjligt att bedriva en initiativverksamhet i önskvärd omfattning.

JO:s internationella engagemang och kontakter har ökat något i omfattning, främst beroende på att chefsjustitieombudsmannen kommit att ingå i styrelsen för International Ombudsman Institute och dess europeiska avdelning.

JO har under 2006 sett över verksamheten för att finna effektivare och mera rationella metoder för ärendehantering, administration, information och service utan att eftersätta kraven på rätts-säkerhet och på en bra arbetsmiljö. Hos chefsombudsmannen har ett försök pågått med mera kortfattade beslut i ärenden som inte blir föremål för fullständig utredning. Försöket har förutom effektivitetsvinster också inneburit att anmälaren i ett ärende givits bättre information om förutsättningarna för JO:s verksamhet. Ytterligare en avdelning beslöt att med början den 1 januari 2007 på försök påbörja denna förenklade form av ärendehantering för tillsyns-ärenden inom vissa sakområden. Frågan övervägs inom övriga avdelningar.

Analys och slutsatser

Under 2006 har JO kunnat fullgöra uppgifterna enligt instruktionen med bibehållen hög kvalitet i ärendehandläggningen och i inspektionsverksamheten. Dock har inspektionsverksamheten inte kunnat bedrivas i tillfredsställande omfattning.

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har bedömt JO:s årsredovisning för räkenskapsåret 2006 som i allt väsentligt rättvisande.

Budgetförslag

JO:s resursbehov styrs i huvudsak av klagomållströmningen och av omfattningen av initiativ- och inspektionsverksamheten, men också av ärendenas genomsnittliga svårighetsgrad och av den servicenivå som bör upprätthållas gentemot allmänheten och myndigheterna samt av lönekostnadsutvecklingen inom rättsväsendet. Viss betydelse har även omfattningen av ombudsmännens internationella kontakter och engagemang, bl.a. för spridning av Sveriges unika erfarenheter av ett utvecklat system för tillsyn genom parlamentariska ombudsmän.

Vid medelsberäkningen har JO utgått ifrån att några stora avvikelser från nuvarande förhållanden - bl.a. avseende ärendemängden - inte kommer att inträffa. JO har dock redovisat en kontinuerlig och betydande ökning av antalet klagomålsärenden under de senaste åren och noterat att denna utveckling fortgått med oförminskad styrka under första kvartalet 2007. Den anslagsnivå som JO yrkar för 2008 understiger dock något den anvisade anslagsnivån för 2007. Delar av personalstyrkan på föredragandesidan har slutat sina anställningar och de nyrekryterade föredragandenas ingångslöner är lägre än företrädarnas löner vilket medfört minskade lönekostnader. Även premieavgifterna för statens avtalsförsäkringar har minskat. Därför föreslås anslaget minska med 643 000 kronor.

JO har under 2007 utökat med en tjänst på föredragandesidan för att kunna hantera den ökande ärendemängden med bibehållen kvalitet i tillsynsverksamheten. JO bedömer nu att förstärkning med ytterligare en föredragandetjänst är nödvändig under 2008. Avsikten är att rekrytera en åklagare, som dels ska handlägga tillsynsärenden, dels biträda i förundersöknings- och åtalsärenden.

Under år 2009 uppmärksammas JO:s 200 årsjubileum. Bland annat planeras en internationell konferens och seminarier under 2008 och 2009. För dessa år beräknades, i samband med budgetpropositionen för 2007, extra anslagsmedel, för 2008 på 250 000 kronor och för 2009 på 3 650 000 kronor.

En utredning har påbörjats med syfte att utreda vilka möjligheter som finns för att riksdagsförvaltningen under 2008 ska kunna överta delar av JO:s ekonomiadministration. I samband härmed övervägs förutsättningarna för

⁹ Som inspektionsdag räknas varje arbetsdag som en ombudsman (eller av ombudsman delegerad befattningshavare), oftast tillsammans med ett antal medarbetare, ägnat åt inspektion på platsen av myndigheters verksamhet.

att minska JO:s administrativa personal genom att underlåta att återbesätta en tjänst efter pensionsavgång.

Riksdagsstyrelsens överväganden

Den ökade klagomållströmningen samt lagstiftningsremisserna har redan under tidigare år väckt frågan om ombudsmannaexpeditionens dimensionering. Avgörande för en framtida diskussion om ombudsmannaexpeditionens dimensionering är bl.a. den fortsatta utvecklingen av klagomållströmningen och utökad inspektionsverksamhet. Utökningen med en föredragantjänst under 2008 bedöms rymmas inom det tilldelade anslaget.

Riksdagens ombudsmän får under 2008 anslagsfinansiera anläggningstillgångar som används i myndighetens verksamhet.

Riksdagsstyrelsen föreslår att anslaget 90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO) för 2008 anvisas med 63 387 000 kronor och att anslaget för 2009 och 2010 beräknas till 68 276 000 kronor respektive 66 339 000 kronor.

Tabell 9.10 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen (JO)

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	63 289	63 289	63 289
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	491	1 980	3 693
Beslut	-393	3 007	-643
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	63 387	68 276	66 339

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

9.4 Övriga anslag

9.4.1 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tabell 9.11 Anslagsutveckling

Tusental kronor

2006	Utfall	97 223	Anslags-sparande	317
2007	Anslag	98 468 ¹	Utgifts-prognos	96 940
2008	Förslag	109 530		
2009	Beräknat	112 056 ²		
2010	Beräknat	114 935 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 109 530 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 109 530 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för att täcka kostnaderna för statschefens officiella funktioner inklusive kostnaderna för den kungliga familjen.

Anslaget används även för att täcka driftskostnader för de kungliga slotten utom rent fastighetsunderhåll, som finansieras av Statens fastighetsverk. Stockholms slott är Kungens officiella residens och används för representation. Delar av slottet visas för allmänheten. En del av Drottningholms slott används av Kungen och hans familj som bostad och en annan del visas för allmänheten. I Ulriksdals slott har lokaler upplåtits till Världsnaturfonden. Slottet är även öppet för allmänheten och används bl.a. för utställningar. I anslutning till slottet finns en utställningslokal och det s.k. Orangeriet. Haga slott är upplåtet till regeringen som bostad för prominenta gäster från utlandet. Gripsholms slott utnyttjas som museum och för utställning av en del av svenska statens porträttsamling. Strömsholms slott och Tullgarns slott visas för allmänheten. Rosersbergs slott disponeras till större delen av Statens räddningsverk. De två översta våningarna i slottet har dock fått behålla sin ursprungliga karaktär och visas för allmänheten.

Anslaget används också för Husgerådskammarens underhåll och vård av de konstsamlingar och andra inventarier i de kungliga slotten som tillhör staten men som disponeras av Kungen. Husgerådskammaren förvaltar även de Bernadotteska familjestiftelsernas bestånd av möbler, konst och konsthantverk samt administrerar Bernadottebiblioteket.

Resultatinformation

Kungliga hov- och slottsstaten ska enligt den överenskommelse som träffades med regeringen 1996 lämna en berättelse över den samlade verksamheten. Tyngdpunkten ska läggas på hur tilldelade medel har använts när det gäller Ståthållarämbetet och Husgerådskammaren (Slottsstaten). Regeringen och Riksmarskalks-ämbetet enades 2005 om att komplettera överenskommelsen från 1996 när det gäller insyn i den verksamhet som bedrivs inom ramen för anslaget till Kungliga hovstaten. Den kompletterande överenskommelsen redovisades i 2006 års budgetproposition. Överenskommelsen innebär bl.a. att verksamheten som bedrivs inom ramen för anslaget till Hovstaten ska redovisas utförligare i verksamhetsberättelsen. Konstitutionsutskottet hade inga invändningar (bet. 2005/06:KU1, rskr. 2005/06:60).

Kungliga hov- och slottsstaterna hade under 2006 sammanlagt 209 tillsvidareanställda medarbetare, motsvarande 194 heltidstjänster. Därutöver anlitas varje år ett stort antal personer för tillfälliga uppdrag, bl.a. i samband med representations- och galamiddagar, i visningsverksamheten och för parkarbeten. Dessa insatser motsvarar cirka 60 heltidstjänster på årsbasis och engagerar cirka 500 personer varje år.

Hovstaten

Från anslaget till Hovstaten betalas kostnader för representation och statsbesök, resor, transporter och personal m.m. samt levnadsomkostnader som är direkt kopplade till statschefens funktion och således inte är av rent privat karaktär. Anslaget till Hovstaten 2006 var närmare 50 miljoner kronor. De största kostnaderna (28 procent av anslaget) faller inom Riksmarskalksämbe- tets ansvarsområde, främst för övergripande ledning, och inom Hovmarskalksämbe- tets ansvarsområde (24 procent av anslaget), främst för officiell representation och resor. Huvuddelen av Hovstatens kostnader utgörs av löner.

Den kungliga familjens program har varit fortsatt omfattande. Kungaparet har sammanlagt deltagit i över 200 arrangemang. Därutöver tillkommer en mängd företräden och sammanträden på Stockholms slott. Kungen har tillsammans med Drottningen genomfört ett antal

statsbesök under året; ett inkommande från Botswana och utgående statsbesök till Turkiet, Kina respektive Kanada. Kungaparet har anordnat representationsmiddagar och en galamiddag i samband med Kungens 60-årsdag. Härutöver har bl.a. representationsluncher och konselj- luncher arrangerats. Till dessa arrangemang har sammanlagt 1 600 personer varit inbjudna.

Slottsstaten

Slottsstaten omfattar Husgerådskammaren inklusive Bernadottebiblioteket samt Ståthållar- ämbetet. Anslaget till Slottsstaten 2006 var närmare 48 miljoner kronor. Drygt 54 procent av verksamhetens kostnader utgörs av löner.

Verksamhetsberättelsen visar att aktiviteterna även inom Slottsstaten har varit hög. Husgeråds- kammaren har svarat för förvaltning, underhåll och vård av de kungliga slottens konstverk, möbler och andra inventarier. I samverkan med övriga ämbeten och avdelningar har insatser gjorts för att öka tillgängligheten till det kungliga kulturarvet. Ett långsiktigt arbete med att effektivisera dokumentationen av samlingarna pågår. Intresset att ta del av kulturarvet har ökat kontinuerligt från såväl forskare som institutioner och allmänhet. Antalet besökare till de kungliga slotten uppgick till över 750 000. Sammanlagt har mer än 2 000 guidade visningar genomförts vid Kungl. slottet, varav cirka 700 på engelska. Vidare har ett stort antal arrangemang med musik och utställningar med olika teman anordnats. Bland specialutställningar som genomförts under året kan nämnas Georg Haupt – Gustav III:s hovschatullmakare och Vår Drottning – fest och vardag.

Ståthållarämbetet har successivt tagit över ansvaret för drift, övervakning och underhåll av säkerhetssystemen på Stockholms slott från Statens fastighetsverk. Ett säkerhetsarbete med fortsatta investeringar i säkerhetssystem har bedrivits under året. Ståthållarämbetet ansvarar för all IT- och televerksamhet. Under året har omfattande satsningar gjorts inom dataverksamhet och telekommunikation.

Revisionens iakttagelser

Den verksamhet som Kungliga hovstaten bedriver omfattas inte av Riksrevisionens

granskning enligt lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. (jmf. ovan under Resultatinformation).

Riksrevisionen har granskat Kungliga slottsstatens årsredovisning för räkenskapsåret 2006. Riksrevisionen bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt är rättvisande.

Slutsatser

Redovisningen i verksamhetsberättelsen bygger på den överenskommelse som träffades 1996 mellan regeringen och Riksmarskalksämberet och som kompletterats 2005. Verksamhetsberättelsen för 2006 ger en bra överblick över de aktiviteter och åtgärder som har vidtagits för anslagsmedlen.

Regeringens överväganden

Tabell 9.12 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

Tusental kronor			
	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	98 150	98 150	98 150
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	700	2 980	5 578
Beslut	10 680	10 926	11 207
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	109 530	112 056	114 935

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Regeringen bedömer att ökade satsningar för att förbättra säkerheten på bl.a. Stockholms slott är nödvändiga. Samtidigt förutses ökade kostnader för Hovstaten till följd av Kronprinsessans officiella funktioner. Anslaget föreslås därför öka med 10,6 miljoner kronor fr.o.m. 2008, varav 2 miljoner kronor utgör tillfällig höjning t.o.m. 2010.

Regeringen föreslår att anslaget för 2008 uppgår till 109 530 000 kronor. För 2009 och 2010 har anslaget beräknats till 112 056 000 kronor respektive 114 935 000 kronor.

Av det totala anslaget kommer Hovstaten att tillföras 51 procent medan Slottsstaten tilldelas 49 procent. Anslagsfördelningen mellan Hov-

staten och Slottsstaten grundar sig på relationen mellan deras faktiska kostnader 1996. Enligt överenskommelsen ska kostnadsfördelningsnyckeln gälla långsiktigt och inte rubbas av smärre förändringar i organisationen eller verkligt kostnadsutfall.

9.4.2 90:5 Regeringskansliet m.m.

Tabell 9.13 Anslagsutveckling

Tusental kronor				
2006	Utfall	5 436 716	Anslags-sparande	799 407
2007	Anslag	5 633 090 ¹	Utgifts-prognos	5 499 623
2008	Förslag	5 933 144		
2009	Beräknat	6 762 724 ²		
2010	Beräknat	6 153 591 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 6 610 550 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 5 862 724 tkr i 2008 års prisnivå.

Anslaget används för Regeringskansliets förvaltningskostnader. I anslaget ingår Statsrådsberedningen, samtliga departement, utrikesrepresentationen, kommittéväsendet och andra utredningar, Regeringskansliets förvaltningsavdelning och gemensamma ändamål (hyror, kapitalkostnader m.m.).

9.4.3 Mål

Regeringskansliet ska vara ett effektivt och kompetent instrument för regeringen i dess uppgift att styra riket och förverkliga sitt politiska program.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 9.14 Offentligrättslig verksamhet

Tusental kronor				
Offentlig-rättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	61 647	25 000	25 000	0
Prognos 2007	90 000	31 000	31 000	0
Budget 2008	94 000	31 000	31 000	0

Inkomsterna för expeditionsavgifter, och ansökningsavgifter för viseringar m.m. beräknas

2008 till 125 miljoner kronor. Verksamheten utförs vid utlandsmyndigheterna.

Tabell 9.15 Uppdragsverksamhet

Tusental kronor

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat (intäkt - kostnad)
Utfall 2006	2 782	2 782	0
(varav tjänsteexport)	0	0	
Prognos 2007	1 800	1 800	0
(varav tjänsteexport)	0	0	
Budget 2008	1 800	1 800	0
(varav tjänsteexport)	0	0	

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen anger att Regeringskansliets årsredovisning har upprättats i enlighet med förordningen om myndigheters årsredovisning, budgetunderlag, regleringsbrev och övriga beslut i myndigheten. Riksrevisionen har bedömt att Regeringskansliets årsredovisning för räkenskapsåret 2006 i allt väsentligt är rättvisande.

Riksrevisionen har granskat de åtgärder som regeringen vidtagit med anledning av riksdagens tillkännagivande 2001 beträffande anslag som regeringen disponerar och fördelar. Riksrevisionens iakttagelser redovisas i rapporten Bidrag som regeringen och Regeringskansliet fördelar (RiR 2006:32). Riksrevisionens granskning visar att regeringen har vidtagit åtgärder som fått praktiskt genomslag. Bland annat har Regeringskansliets riktlinjer för hantering av bidrag förstärkts. Samtidigt pekar granskningen på att de nya riktlinjerna och hur de ska tillämpas inte är tillräckligt kända för alla tjänstemän i Regeringskansliet som handlägger bidrag.

Det pågår ett fortlöpande arbete inom Regeringskansliet för att komma tillrätta med de kvarstående bristerna beträffande kontroll och styrning av bidragen.

Riksrevisionen drar även slutsatsen att regeringens redovisning av bidrag med anledning av riksdagens tillkännagivande inte har varit fullständig. Riksrevisionen konstaterar dock att frågan om resultatredovisning för Regeringskansliet är komplicerad, då Regeringskansliet skulle komma att bedöma och redovisa resultatet av regeringens beslut. Information om regeringens och Regeringskansliets åtaganden

skulle i stället kunna redovisas i särskilda resultatkrivelser.

Regeringen delar Riksrevisionens bedömning om att frågan om resultatredovisning för Regeringskansliet är komplicerad. Det är helt enkelt svårt att praktiskt och teoretiskt skilja på Regeringskansliets och regeringens resultat. Regeringen avser därför inte att genomföra några förändringar i denna fråga.

Regeringens överväganden

Regeringskansliets verksamhet

Regeringskansliet, kommittéerna och utlandsmyndigheterna, hade vid utgången av 2006 tillsammans 4 514 tjänstgörande. Av dessa var cirka 3,5 procent anställda på politikeravtalet.

Riksdagsvalet 2006 innebar att Regeringskansliet fick en ny ledning. Regeringen beslutade om en omfattande departementsombildning, där antalet departement från den 1 januari 2007 ökade från 9 till 12. Integrations- och jämställdhetsdepartementet bildades. Det tidigare Utbildnings- och Kulturdepartementet delades upp i Utbildningsdepartementet respektive Kulturdepartementet, och arbetsmarknadsfrågorna bröts ut ur Näringsdepartementet till ett eget departement, Arbetsmarknadsdepartementet. Det tidigare Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet benämns numera Miljödepartementet efter att bostads- och energi-frågorna flyttats till Finansdepartementet respektive Näringsdepartementet. Även andra departement påverkades genom att sakfrågor flyttades. Exempelvis fördes migrationsfrågor från UD till Justitiedepartementet.

Departementsombildningen innebar att många medarbetare bytte departementsstillhörighet. Stora insatser gjordes för att de ny- och ombildade departementen snabbt skulle få igång en väl fungerande och effektiv organisation. Samtliga förändringar har genomförts inom befintliga budgetramar.

I nedanstående tabell redovisas viss resultatinformation för Regeringskansliet under 2006.

Tabell 9.16 Viss resultatinformation i Regeringskansliet

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Antal tjänstgörande (inkl. politikeravtal)	4 472	4 333	4 446	4 548	4 621	4 541	4 514
<i>andel kvinnor/män</i>	56/44	57/43	57/43	57/43	58/42	58/42	58/42
Anställda på politikeravtalet	159	166	163	184	182	203	156
<i>andel kvinnor/män</i>	50/50	51/49	51/49	52/48	53/47	54/46	46/54
Antal diarieförda ärenden	i.u.	76 715	77 480	75 099	76 939	83 421	85 335
Regeringsärenden	8 272	10 521	9 548	7 934	7 615	7 529	7 899
Propositioner	168	130	148	171	188	183	187
Författningsärenden	i.u.	i.u.	i.u.	1 217	1 387	1 249	1 581
Kommitté- och tilläggsdirektiv	108	119	160	171	183	150	141
Regleringsbrev och ändringsbeslut	i.u.	i.u.	i.u.	702	739	836	658
SOU-serien	126	110	124	130	135	120	118
DS-serien	73	78	67	66	57	58	24
Interpellationssvar	425	284	447	486	542	531	442
Frågesvar till riksdagen	1 469	1 260	1 518	1 442	1 749	2 212	1 906
Brevsvar till enskilda	i.u.	i.u.	i.u.	27 422	27 343	29 889	34 007
Resdagar i Sverige (med övernattnig)	i.u.	i.u.	i.u.	10 013	8 887	9 083	8 434
Resdagar utomlands (med övernattnig)	i.u.	i.u.	i.u.	35 378	41 106	38 734	34 722
Arbetsdagar i EU:s rådsarbetsgrupper	i.u.	i.u.	i.u.	2 787	2 443	2 372	2 232
Arbetsdagar i kommissionens kommittéer och expertgrupper	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	1 434	1 537
Arbetsdagar i internationella organisationer utanför EU	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	i.u.	4 458	4 825
Faktapromemorior till EU-nämnden	i.u.	i.u.	i.u.	124	112	75	114
Reg. internationella handlingar	i.u.	130 892	116 667	110 759	104 838	103 831	91 083
Utlandsstationerade	651	607	599	596	629	634	678
<i>andel kvinnor/män</i>	49/51	48/52	50/50	50/50	54/46	54/46	55/45

Antalet regeringsärenden uppgick under 2006 till 7 899 stycken, vilket är en ökning från föregående år. Antalet diarieförda ärenden ökade, bl.a. till följd av att vissa internationella handlingar som tidigare redovisats i ett särskilt skrivelsediarium nu registreras i övriga diaries. Trenden med ökande antal frågor från riksdagens ledamöter bröts under hösten 2006. Antalet resdagar respektive arbetsdagar i olika internationella organ gäller endast Stockholmsstationerad personal. Ökningen av antalet utlandsstationerade 2006 beror bl.a. på satsningen på tillväxt och fördjupat EU-samarbete. Ytterligare och mer detaljerad redovisning av Regeringskansliets arbete återfinns i Regeringskansliets årsbok för 2006.

Krishantering och säkerhet

Två större samverkansövningar genomfördes under våren 2007. Regeringskansliet deltog med ett stort antal medarbetare i Samverkansövning 07, samt genomförde en pandemiövning.

Regeringen beslutade, efter överläggningar med riksdagens partier, den 8 februari 2007 att återinkalla 2005 års katastrofkommission med uppgift att återuppta sitt arbete. Kommissionen lämnade den 14 juni 2007 betänkandet Tsunamibandet (SOU 2007:44). I betänkandet identifieras vissa brister i hanteringen av säkerhetskopiorna från tiden närmast efter tsunamin, och förslag lämnas för att liknande misstag ska kunna undvikas i framtiden. Ett arbete har nu inletts inom Regeringskansliet för

att analysera och överväga förslagen, samt att planera för åtgärder för att komma till rätta med bristerna.

Regeringskansliet beslutade den 11 januari 2007 om att utreda inrättandet av en nationell krishanteringsfunktion i Regeringskansliet. Enligt utgångspunkterna för uppdraget bör en sådan krishanteringsfunktion organisatoriskt tillhöra Statsrådsberedningen. I funktionens uppgifter ska ingå att i en krissituation tillgodose behovet av samordning vid kriser, samt att kontinuerligt samla in och analysera information samt verifiera händelser som kan komma att utvecklas till större kriser.

Regeringen avser att inrätta en krishanteringsenhet i Statsrådsberedningen den 1 januari 2008. Regeringen återkommer till riksdagen i tilläggsbudget våren 2008 om de justeringar som behövs med anledning av detta.

Behov av förstärkningar föreligger när det gäller säkerhetsåtgärder för Regeringskansliet, bland annat för investeringar i en ny säkerhetsanläggning, larm och förstärkt skalskydd. Vidare behöver fler medarbetare än tidigare vara tillgängliga så att viktiga funktioner inom Regeringskansliet snabbt ska kunna bemannas. Dessa insatser bör göras under 2008 för att vara på plats i god tid innan det svenska ordförandeskapet i EU andra halvåret 2009.

Personalfrågor m.m.

Arbetet med att utveckla och effektivisera Regeringskansliets interna arbetsformer och det gemensamma personalarbetet pågår kontinuerligt. Syftet är att effektiviteten i verksamheten ska stödjas genom en större enhetlighet i personalarbetet.

Under året har ett förslag till ett nytt samlat utvecklingsprogram för chefer och erfarna handläggare i Regeringskansliet utarbetats. I samband med regeringsskiftet i oktober 2006 påbörjades ett omfattande utbildningsprogram i Regeringskansliet för nya politiskt anställda. Vidare genomfördes en analys av behoven av kompetensutvecklingsinsatser inför det svenska ordförandeskapet i EU.

Sjukfrånvaro inom Regeringskansliet var 2,9 procent av ordinarie arbetstid under 2006. Bland kvinnor var sjukfrånvaron 3,8 procent och bland män 1,5 procent. Sjukfrånvaron är fortsatt lägre inom Regeringskansliet än inom den statliga

sektorn som helhet, både bland kvinnor och bland män.

Övrig administration

Regeringskansliet har fortsatt arbetet med att effektivisera verksamhetsstödet. Därtill minskade antalet tjänstgörande inom Regeringskansliet med 27 under 2006.

Efter ett genomfört pilotprojekt påbörjas införandet av elektronisk fakturahantering i Regeringskansliet under 2007.

För att effektivisera lönehanteringen i Regeringskansliet har under 2007 myndighetens löneadministration samlats i en ny organisation inom Förvaltningsavdelningen.

Renoveringsarbeten av Regeringskansliets lokaler i Södra Klara inleds 2008 med kvarteret Loen. Under renoveringen flyttas delar av Regeringskansliets verksamhet till Centralposthuset på Vasagatan.

Regeringen beslutade 2005 att flytta det administrativa ansvaret för utlandsmyndigheter med betydande utvecklingsarbete från Sida till Regeringskansliet. Detta innebär bland annat att Regeringskansliet övertar ansvaret för att ge dessa utlandsmyndigheter IT-stöd. Övertagandet av IT-stödet genomfördes under våren 2007.

Ett nytt IT-stöd för konsulära ärenden har under våren 2007 tagits i drift i UD i Stockholm samt på tre utlandsmyndigheter. Införandet av IT-stödet på övriga utlandsmyndigheter planeras under 2007 och 2008.

Utrikesrepresentationen

Utrikesrepresentationen bestod i december 2006 av 105 utlandsmyndigheter, varav 87 ambassader, 12 konsulat samt 6 representationer och delegationer. Sverige har diplomatiska förbindelser med i stort sett alla självständiga stater i världen. I nästan hälften av de 192 länder som är medlemmar i FN finns en svensk ambassad. Sverige har också närmare 400 honorärkonsulat.

Förändringar i omvärlden och i politikens inriktning, liksom kraven på en effektiv användning av resurser, föranleder anpassningar i den svenska utrikesrepresentationen. Den landfokusering av det bilaterala biståndet som nu

inleds kommer också att medföra förändringar i utrikesrepresentationen.

Avveckling pågår av utlandsmyndigheterna i Abidjan (Elfenbenskusten) och Windhoek (Namibia). Ytterligare neddragningar och effektiviseringar planeras för att ge utrymme för nya insatser.

Den väpnade konflikt som utbröt mellan Israel och Libanon/Hizbollah i mitten av juli 2006 ledde till den största evakueringen av svenska medborgare i utlandet som någonsin genomförts. Under några veckor evakuerades över 8 400 svenska medborgare och andra personer bosatta i Sverige från Libanon och Syrien. Mer än 700 personer från UD, övriga delar av Regeringskansliet och centrala myndigheter, samt utsänd och lokalanställd personal vid ett flertal utlandsmyndigheter deltog i krishanteringsarbetet.

Insatsen hade föregåtts av ett omfattande utvecklingsarbete under 2005 och 2006 i syfte att stärka UD:s krisberedskap. Detta har bland annat baserats på de erfarenheter som gjordes efter flodvågskatastrofen i Thailand. Stor betydelse för insatsen hade också det nära och väl fungerande samarbetet mellan Regeringskansliet och övriga myndigheter.

Med anledning av situationen i Libanon antog FN:s säkerhetsråd en resolution (1701) som bland annat uppmanade det internationella samfundet att bidra med finansiellt och humanitärt stöd till den Libanesiska befolkningen. Den svenska regeringen tog därför initiativ till en internationell givarkonferens i Stockholm som stöd för Libanons tidiga återuppbyggnad.

Anslagsförändringar

Förberedelser för Sveriges ordförandeskap i EU

En prioriterad uppgift framöver i Regeringskansliet är att förbereda och genomföra ordförandeskapet i EU:s ministerråd andra halvåret 2009. Ordförandeskapet innebär framför allt att leda arbetet i ministerrådet och företräda EU utåt. Dessutom kommer ett antal möten och konferenser att hållas i Sverige under ordförandeskapet. Det sammanlagda behovet av förstärkning för att förbereda och genomföra ordförandeskapet beräknas uppgå till 890 miljoner kronor. Utgifterna för ordförande-

skapet hänförs till mötesverksamheten i Sverige, press-, informations- och kultursatsningar, kompetensutveckling, samt viss förstärkning av departement och några centrala utlandsmyndigheter. Ett särskilt sekretariat kommer att inrättas för att bland annat ansvara för att planera och samordna administration, upphandling och logistik kring mötesverksamheten i Sverige. För 2008 föreslår regeringen att 70 miljoner kronor förs till anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* för att förbereda ordförandeskapet.

Inför ordförandeskapet är det av central betydelse att säkerställa att Regeringskansliet har en IT-miljö som ger hög funktionalitet med en väl avvägd säkerhet. För att säkerställa detta behöver Regeringskansliet utveckla en ny modern IT-arkitektur. Detta måste göras samtidigt som driften av och säkerheten i den nuvarande IT-miljön upprätthålls. För 2008 föreslår därför regeringen att 20 miljoner kronor förs till anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

Övriga anslagsförändringar

Regeringen avser att fr.o.m. 2008 stärka UD:s policy- och metodkompetens inom det internationella utvecklingsarbetet. I enlighet med gängse principer för rollfördelning mellan departement och myndighet genomförs en omfördelning av ansvar och resurser mellan UD och Sida inom några specifika områden. 8 miljoner kronor, vilket motsvarar resurser om åtta befattningar, föreslås överföras från utgiftsområde 7 anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* till anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* Regeringen föreslår samtidigt en överföring av 1 miljon kronor, motsvarande en befattning, från anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* till anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete*, utgiftsområde 7 för hantering av vissa insatser inom utvecklingssamarbetet.

Regeringen har tidigare beslutat att flytta det administrativa ansvaret för utlandsmyndigheter med betydande utvecklingssamarbete från Sida till UD. Som en konsekvens av beslutet föreslås anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* öka med 16 447 000 kronor samtidigt som anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* under utgiftsområde 7 minskas.

På statsbudgeten för 2007 överfördes 400 000 kronor från anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

till anslaget 6:1 *Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser m.m.* inom utgiftsområde 6 för stöd till Geneva Center for Security Policy (GCSP). Denna ökning föreslås nu bli bestående fr.o.m. 2008.

Från den 1 januari 2007 gäller ny skattelagstiftning för statligt anställda under utlandsstationering. Enligt propositionen Beskattning av statligt anställda under utlandsstationering m.m. (prop. 2005/06:19) ska reformen vara statsfinansiellt neutral, och Regeringskansliets (och Sidas) anslag kompenseras motsvarande det belopp som det allmännas skatteintäkter ökar med. Förhandlingar pågår om nytt avtal för utlandsstationerade varför regeringen avser att återkomma om budgeteffekterna för 2008 och framåt i tilläggsbudget.

Utlandsmyndigheternas arbete med migrationsfrågor har ökat kraftigt eftersom allt fler ansöker om uppehållstillstånd och viseringar. Regeringen anser att särskilt belastade myndigheter tillfälligt bör förstärkas med fler utsända och lokalanställda för att upprätthålla verksamheten på en tillfredsställande nivå. Därför föreslår regeringen att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* ökas med 30 miljoner kronor under 2008.

Biståndet är en allt viktigare del i den svenska utrikespolitiken. Mot denna bakgrund och som en konsekvens av landfokuseringen avser regeringen att inrätta några nya utlandsmyndigheter, som blir kostsamma p.g.a. säkerhetsläget. Finansieringen bör delvis ske inom biståndsramen. Regeringen föreslår att 58 miljoner kronor överförs från utgiftsområde 7 anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* till anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.*

Med anledning av ändringar 2005 i passlagen (1978:302) till följd av propositionen Ökad säkerhet i pass m.m. (prop. 2004/05:119), ska pass förses med biometriska uppgifter. Till detta kommer genomförandet av ett gemensamt europeiskt system för viseringsinformation (VIS), som beräknas starta under 2009. Sammantaget innebär detta ökade kostnader för utrikesförvaltningen. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* föreslås därför öka 2008 med 3 miljoner kronor. Ökningen finansieras genom ökade avgiftsintäkter.

Regeringen har för avsikt att inom kort inrätta ett regelråd med uppgift att granska hur nya och ändrade regler som berör företagen utformas,

och att konsekvensutredningarna håller erforderlig kvalitet. Syftet är att regler som berör företag ska få en mer ändamålsenlig utformning och att takten i regelförbättringsarbetet ska öka. Inrättandet av rådet kommer att medföra ökade kostnader för Regeringskansliet. För att finansiera verksamheten föreslås att 10 miljoner kronor förs från anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.*, utgiftsområde 24, till anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* under åren 2008–2010.

Regeringen avser även att inrätta ett socialt råd med syfte att belysa relevanta forskningsrön inom det sociala området. Rådet ska agera som rådgivare till regeringen i socialpolitiska frågor och sprida kunskap om forsknings- och utredningsresultat med relevans för utformning av välfärdspolitiken. Inrättandet av ett socialt råd medför ökade kostnader för Regeringskansliet. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör därför ökas med 3 miljoner kronor under 2008–2010. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp uppförda anslaget 19:6 *Försäkringskassan* minskas med 2 miljoner kronor, samt att det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 13:3 *Bidrag till hälso- och sjukvård* minskas med 1 miljon kronor.

Regeringen har den 6 september 2007 beslutat att tillkalla ett råd för försäljning av aktier i bolag med statligt ägande. Inrättandet av rådet kommer att medföra ökade kostnader för Regeringskansliet. Rådets arbete är en del av förberedelsearbetet inför den försäljning av statligt ägda bolag som riksdagen beslutat om (prop. 2006/07:57, bet. 2006/07: NU16, rskr. 2006/07:217). Rådets kostnader föreslås finansieras från utgiftsområde 24 anslaget 38:17 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning statligt ägda företag m.m.* genom att 3 miljoner kronor överförs från nämnda anslag till anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* under budgetåren 2008 och 2009.

För att finansiera investeringar och ökade driftskostnader för Regeringskansliets säkerhet samt ökad tillgänglighet och snabb bemanning av viktiga funktioner föreslås att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* förstärks med 32 miljoner kronor.

För 2008 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 5 933 144 000 kronor. För 2009 och

2010 beräknas anslaget uppgå till 6 762 724 000 kronor respektive 6 153 591 000 kronor.

Tabell 9.17 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:5 Regeringskansliet m.m.

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	5 580 760	5 580 760	5 580 760
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	85 040	215 466	366 137
Beslut	274 744	974 069	214 461
Överföring till/från andra anslag	6 600	6 752	6 927
Övrigt ³	-14 000	-14 322	-14 695
Förslag/beräknat anslag	5 933 144	6 762 724	6 153 591

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

³ Nedräkningen beror på förändringar av valutakurser.

9.4.4 90:6 Stöd till politiska partier

Tabell 9.18 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	Anslags- sparande	Utgifts- prognos
2006	164 629		5 680
2007	Anslag 170 200 ¹		165 000
2008	Förslag 170 200		
2009	Beräknat 170 200 ²		
2010	Beräknat 170 200 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

Tabell 9.19 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Tusental kronor

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010–
Ingående åtaganden	-	-	-	170 200	-
Nya åtaganden	-	-	170 200	-	-
Infriade åtaganden	-	-	-	-170 200	-
Utestående åtaganden	-	-	170 200	-	-
Erhållet/förslaget bemyndigande			170 200		

Enligt lagen (1972:625) om statligt stöd till politiska partier lämnas stöd dels som partistöd, dels som kanslistöd för ett år i taget räknat fr.o.m. den 15 oktober. Partistödet lämnas som mandatbidrag. Kanslistödet, som i princip är avsett endast för partier som är företrädde i riksdagen, lämnas som grundstöd och tilläggsstöd. Medlen betalas ut av partibidragsnämnden.

Regeringens överväganden

Enligt lagen (2006:999) med ekonomiadministrativa bestämmelser m.m. för riksdagsförvaltningen, Riksdagens ombudsmän och Riksrevisionen krävs bemyndigande för beslut om bl.a. bidrag som medför utgifter under senare budgetår än det år statsbudgeten avser, vilket gäller för stödet till politiska partier.

Regeringens förslag: Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2008 för ramanslaget 90:6 *Stöd till politiska partier* besluta om bidrag som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 17 200 000 kronor under 2009.

Regeringen föreslår att 170 200 000 kronor anvisas under anslaget 90:6 *Stöd till politiska partier*. För 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 170 200 000 kronor för respektive år.

Tabell 9.20 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:6 Stöd till politiska partier

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	170 200	170 200	170 200
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	170 200	170 200	170 200

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

9.4.5 90:7 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU – information

Tabell 9.21 Anslagsutveckling

Tusental kronor

År	Utfall	2008	Anslags-sparande	2009
2006	Utfall	23 653		4 576
2007	Anslag	13 145 ¹	Utgifts-prognos	14 000
2008	Förslag	13 207		
2009	Beräknat	13 546 ²		
2010	Beräknat	13 937 ³		

¹ Inklusive tilläggsbudget i samband med 2007 års ekonomiska vårproposition (bet. 2006/07:FiU21) och förslag till tilläggsbudget i samband med denna proposition.

² Motsvarar 13 207 tkr i 2008 års prisnivå.

³ Motsvarar 13 207 tkr i 2008 års prisnivå.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps) initierar och bedriver forskning, utvärdering och analys av EU-politik inom områdena ekonomi och handel, statsvetenskap och juridik.

Verksamheten regleras i förordningen (2006:948) med instruktion för Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps).

Revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har inga erinringar och bedömer att årsredovisningen för Sieps i allt väsentligt är rättvisande.

Regeringens överväganden

Sieps ska fungera som ett oberoende forskningsinstitut och som en länk mellan aktörer i beslutsprocessen och den akademiska världen. Sieps forsknings- och utredningsverksamhet bedrivs huvudsakligen inom ramen för tre övergripande teman: makt och demokrati i EU, EU:s roll i världen samt effekter av EU:s politik.

Under 2006 publicerade Sieps tolv rapporter och anordnade ett stort antal välbesökta seminarier. Myndigheten vidareutvecklade även sitt internationella kontaktbyggande på olika sätt.

Under 2006 lade Sieps ut den ekonomiska administrationen på Kammarkollegiet.

Regeringen beslutade den 20 juni 2007 att tillsätta en särskild utredning med uppgift att utvärdera verksamheten som bedrivs av Sieps. Syftet med utredningen är att analysera hur väl Sieps fyller sin funktion som länk mellan forskare och beslutsfattare. Utvärderingen ska se över Sieps verksamhet, organisation, ledningsform, resurseffektivitet samt finansieringsform.

Utredaren ska redovisa sitt uppdrag till regeringen senast den 15 december 2007.

För 2008 föreslår regeringen att anslaget ska uppgå till 13 207 000 kronor. För 2009 och 2010 beräknas anslaget uppgå till 13 546 000 kronor respektive 13 937 000 kronor.

Tabell 9.22 Härledning av anslagsnivån 2008–2010, för 90:7 Svenska institutet för europapolitiska studier samt EU-information

Tusental kronor

	2008	2009	2010
Anvisat 2007¹	13 145	13 145	13 145
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²	62	401	792
Beslut			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	13 207	13 546	13 937

¹ Statsbudget enligt riksdagens beslut i december 2006 (bet. 2006/07:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut på tilläggsbudget under innevarande år.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel i 2007 års statsbudget. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning.

Tabell 9.23 Särskilt bemyndigande om ekonomiska åtaganden*Tusental kronor*

	Utfall 2006	Prognos 2007	Förslag 2008	Beräknat 2009	Beräknat 2010
Ingående åtaganden	2 425	0	2 500	-	-
Nya åtaganden	0	2 500	0	-	-
Infriade åtaganden	2 425	0	- 2 500	-	-
Utestående åtaganden	0	2 500	0	-	-
Erhållet/föreslaget bemyndigande	2 500	2 500	0	-	-